

KOROŠKI

svižinar

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

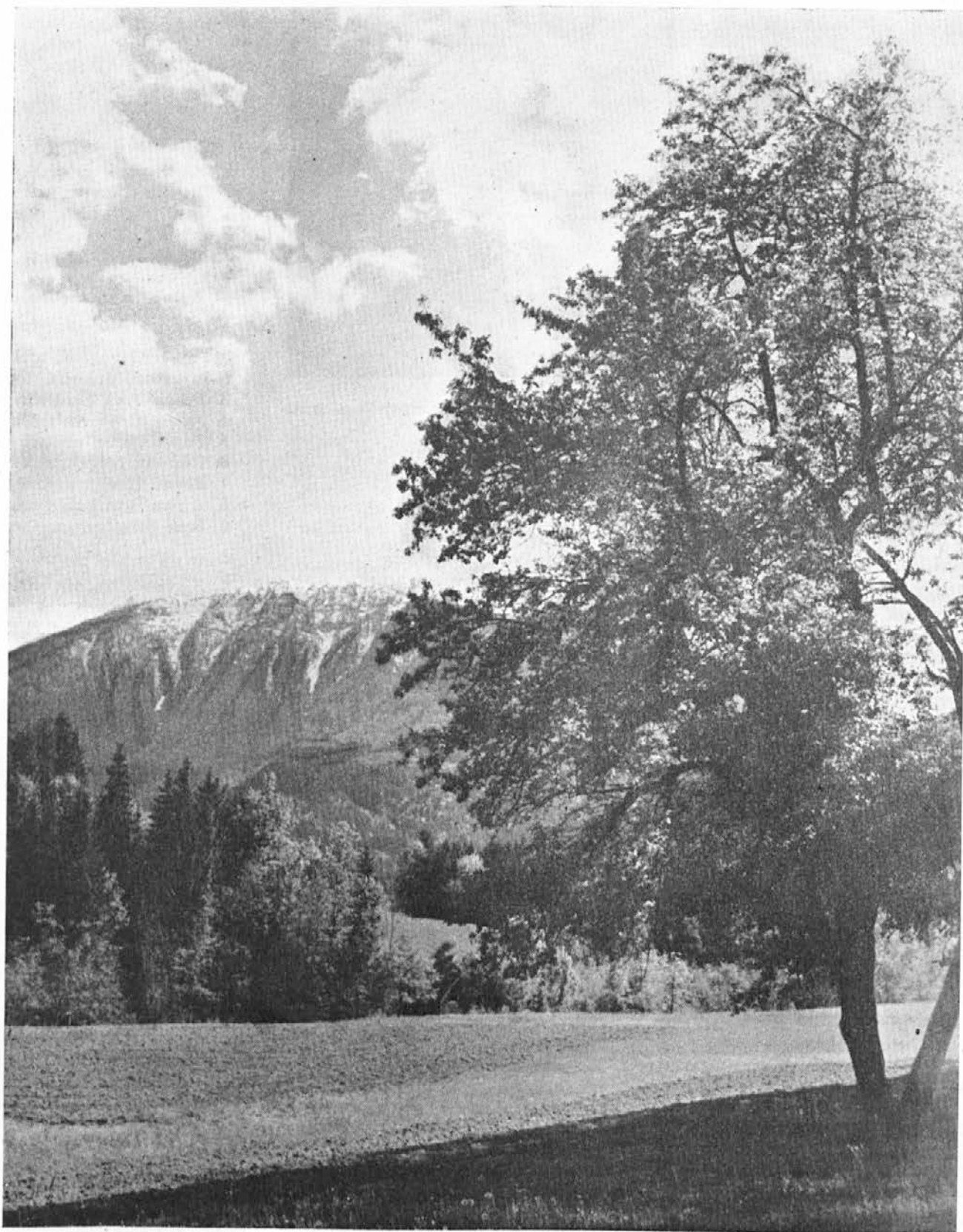
Leto XIV.

Ravne na Koroškem, 25. avgusta 1964

Št. 8-10

*Predkongresne zaveze,
znoj
naših jeklarjev
in v poletni vročini
zrasla
jeklena umetnost
kiparjev vsega sveta*

Našo Goro tudi junija še pobeli

NOVI DELAVSKI SVET

Po sklepu delavskega sveta podjetja smo imeli 13. junija 1964 v železarni volitve v organe upravljanja, na katerih smo izvolili delavski svet podjetja, delavske svete delovnih enot in svete obračunskih enot.

Volilno pravico je imelo 3100 članov delovne skupnosti. Volilo je 2777 volilnih upravičencev ali 89,58%. Volitev se ni udeležilo 323 zaposlenih ali 10,42%. Od števila odsotnih jih je 294 ali 9,48% izostalo iz upravičenih razlogov in 29 ali 0,94% iz neupravičenih razlogov. Neveljavnih glasovnih listov je bilo 108 ali 3,89%.

Volitve so potekale po delovnih enotah. Na podlagi ugotovljenih volilnih rezultatov so bili izvoljeni v delavski svet podjetja:

1. Arcet Bogomir, livarna
2. Arnold Ivan, kalilnica
3. Inž. Jože Borštner, OTKR
4. Belaj Alojz, livarna
5. Breg Ivan, livarna
6. Fanedl Karel, vzmetarna
7. Fink Stanko, mehanična delavnica
8. Fink Alojz, skladišče
9. Forstner Ivan, OTKR
10. Forjan Franc, prometni oddelek
11. Flis Adolf, kladivarna
12. Gornik Franc, KI
13. Goričanec Branko, strojni remont
14. Gorenšek Ciril, mehanična delavnica
15. Gostenčnik Ivan IV., mehanična
16. Grošelj Anton, jeklarna
17. Ivartnik Ivan, topilnica
18. Janet Ludvik, topilnica
19. Janežič Pavel, livarna
20. Inž. Rado Jelerčič, topilnica
21. Juh Leon, uprava
22. Kastelic Viktor, uprava
23. Kavtičnik Franc, topilnica
24. Koprivnik Jože, energetski oddelek
25. Kupljen Matija, gradbeni oddelek
26. Krevh Vinko, mehanična delavnica
27. Klančnik Alojz, kladivarna
28. Krautberger Betka, uprava
29. Krivograd Antonija, DŽR
30. Leš Otmar, elektro obrat
31. Lutar Boštijan, mehanična delavnica
32. Mezner Ivan, livarna
33. Mlačnik Friderik, valjarna
34. Novak Stanko, vzmetarna
35. Paradiž Franc IV., livarna
36. Paradiž Jakob, mehanična delavnica
37. Inž. Janez Perman, OTKR
38. Polajner Alfonz, elektro obrat
39. Peruš Vlado, valjarna
40. Planinšek Jože, kladivarna
41. Plimen Pongrac, valjarna
42. Račnik Alojz, valjarna
43. Rus Jože, topilnica
44. Sedelšak Jože, livarna
45. Stojčič Dušan, valjarna
46. Stropnik Pavel, mehanična delavnica
47. Sirk Maks, mehanična delavnica
48. Telcer Franc, uprava
49. Trbežan Jože, strojni remont
50. Večko Alojz, mehanična delavnica
51. Vehovar Anton, energetski oddelek
52. Vogel Peter, promet
53. Vreznik Maks, kladivarna
54. Zavolovšek Karel, kladivarna
55. Zorman Ivan, mehanična delavnica

Na zasedanju, dne 26. junija 1964, je bil za predsednika delavskega sveta podjetja izvoljen Pavel Stropnik, za njegovega namestnika pa Jože Sedelšak.

Pavel Stropnik, predsednik delavskega sveta

Na tem zasedanju je delavski svet izvolil tudi novi upravni odbor. V upravni odbor so bili izvoljeni:

1. Arcet Bogomir, livarna
2. Ivartnik Ivan I., topilnica
3. Klančnik Alojz, kladivarna
4. Kastelic Viktor, uprava
5. Leš Otmar, elektro remont
6. Mori Leopold, mehanična delavnica
7. Paradiž Jakob, mehanična delavnica
8. Peruš Vlado, valjarna
9. Vehovar Anton, energetski oddelek
10. Inž. Žunec Jože, OTKR

Na tem zasedanju je delavski svet imenoval tudi svoje stalne komisije. V posamezne komisije so bili imenovani:

Komisija za statut:

Člani:

1. Vehovar Anton, energetski
2. Orožen Peter, APS
3. Kert Jože, elektro obrat
4. Trokšar Jože, mehanična delavnica
5. Homan Jože, uprava

Namestniki:

1. Vrečič Koloman, kladivarna
2. Razboršek Metka, APS
3. Leskovšek Franc, topilnica
4. Hrastnik Franc, mehanična delavnica
5. Ruter Anton, uprava

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij:

Člani:

1. Mlakar Franc, str. rem.
2. Breg Ivan, livarna

3. Slemnik Viktor, kladivarna
4. Vogel Peter, promet
5. Blatnik Rozka, uprava

Namestniki:

1. Goričanec Branko, str. rem.
2. Hanuš Adolf, topilnica
3. Stojčič Dušan, valjarna
4. Kupljen Matija, gradbeni oddelek
5. Krautberger Betka, uprava

Komisija za osnovna sredstva:

Člani:

1. Inž. Jože Borštner, OTKR
2. Inž. Milan Dobovišek, jeklarna
3. Inž. Franjo Mahorčič, uprava
4. Inž. Ferdo Medl, UVO
5. Tone Radušnik, valjarna

Namestniki:

1. Inž. Janez Perman, OTKR
2. Branko Šprager, uprava
3. Vasilij Terseglav, uprava
4. Inž. Jože Geršak, KB
5. Inž. Božo Cimerman, TPO

Komisija za osebne dohodke:

Člani:

1. Pavel Krivograd, mehanična del.
2. Inž. Rado Jelerčič, topilnica
3. Franc Vreš, kladivarna
4. Janez Strah, valjarna
5. Pavel Cesar, elektro oddelek
6. Herman Lesjak, strojni remont
7. Franc Telcer, uprava
8. Anton Širnik, livarna
9. Ivan Strmčnik, mehanična delavnica

Namestniki:

1. Slavko Strmčnik, mehanična del.
2. Anton Grošelj, jeklarna
3. Milka Šater, obr. TPO
4. Štefan Matvoz, TPO
5. Franc Krivec, VEO

Viktor Kastle, predsednik UO

Inž. Jože Žunec

6. Franc Mlakar, strojni remont
7. Marica Miklavčič, uprava
8. Milojko Milinkovič, jeklarna
9. Peter Vogel, promet

Komisija za higiensko tehnično varstvo pri delu:

Člani:

1. Ivan Mežnerc, livarna
2. Franc Čegovnik, uprava
3. Justin Medved, mehanična delavnica
4. Drago Anderlič, kladivarna
5. Stanko Rihter, strojni remont

Namestniki:

1. Anton Metulj, topilnica
2. Vlado Vališer, gasilci
3. Alojz Vidmar, mehanična delavnica
4. Jože Ranc, valjarna
5. Jože Horjak, jeklarna

Stanovanjska komisija:

Člani:

1. Franc Pudgar, mehanična delavnica
2. Vlado Peruš, valjarna

Anton Vehovar

3. Alfonz Polajner, elektro obrat
4. Ivan Mezner, livarna
5. Stanko Kovačič, topilnica

Namestniki:

1. Jože Potočnik, mehanična delavnica
2. Ivan Dobnik, kladivarna
3. Anton Krajnc, energetske oddelek
4. Alojz Kelemina, livarna
5. Franc Mlinar, topilnica

Na prvi seji novo izvoljenega upravnega odbora dne 27. junija 1964 je bil za predsednika upravnega odbora izvoljen Viktor **Kastelic**, za njegovega namestnika pa **Anton Vehovar**.

Na svoji prvi seji je upravni odbor imenoval svoje stalne komisije, v katere so bili imenovani:

Komisija za kadre in izobraževanje:

Člani:

1. Inž. Jože Žunec, OTKR
2. Franc Šisernik, mehanična delavnica
3. Filip Rožanc, energetske oddelek

Jakob Paradiž

4. Jakob Konič, špedicija
5. Milan Tušek, livarna

Namestniki:

1. Vlado Peruš, valjarna
2. Ivan Jamnik, mehanična delavnica
3. Franc Gornik, KI
4. Rajko Jelenko, uprava
5. Ivan Žunko, topilnica

V podkomisijo za kadre in izobraževanje, za zaposlitev in rehabilitacijo delovnih invalidov:

1. Franc Golob, uprava
2. Franc Čegovnik, HTV
3. Fanika Korošec, uprava
1. Jože Homan, uprava
2. Avgust Razgoršek, HTV
3. Toni Maklin, uprava

Komisija za racionalizacijo:

1. Leopold Mori, mehanična delavnica
2. Inž. Ferdo Vizjak, valjarna
3. Jože Cesnik, strojni remont

Vlado Peruš

Ivan Ivartnik I

Otmar Leš

Leopold Mori

Alojz Klančnik

Bogomir Arcet

KAKO SMO GOSPODARILI V PRVEM POLLETJU

Delavski svet podjetja je na zasedanju 29. 7. 1964 obravnaval poročilo o poslovanju podjetja v prvem polletju letošnjega leta. Tako poročilo, ki ga je pripravil gospodarsko računski sektor, kakor tudi razprava, sta dala osnovni poudarek, da mora letošnje leto za našo železarno pomeniti nov korak v povečanju obsega poslovanja. Lansko leto je bila zaključena prva faza rekonstrukcije in izgradnje železarne, zato tudi naš plan skladno s tem za letošnje leto predvideva znatno povečani obseg proizvodnje.

V prvem polletju sicer še nismo dosegli v celoti s planom predvidenega obsega poslovanja, obstajajo pa vse objektivne možnosti, da poslovni plan do konca leta izpolnimo. Proizvodnjo v prvih mesecih letošnjega leta je delno zavirala kritična

energetska situacija in relativno nizka proizvodnja poskusnega obratovanja nove valjarne. Čeprav smo fizični obseg proizvodnje proti istemu obdobju lanskega leta povečali za 40,2 % in realizacijo za 22,8 %, smo fizični plan obsega proizvodnje za prvo polletje izvršili le s 94,1 %, realizacijo pa z 98,7 %. Hitrejši porast obsega proizvodnje od vrednosti proizvodnje je posledica večjega porasta obsega proizvodov 114. panoge in povečanega obsega proizvodnje paličastega jekla iz nelegiranih vrst jekla v prvih mesecih poskusnega obratovanja nove valjarne. Proti lanskemu letu se je proizvodnja največ povečala v valjarni, kovačnici in topilnici, kar je v precejšnji meri rezultat novo aktiviranih investicijskih naložb v teh obratih. Produktivnost, merjena v kg na zaposlenega na mesec, se je v letošnjem prvem polletju v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta dvignila za 24,7 %, kar pa ni pravi pokazatelj produktivnosti. Pravilnejši pokazatelj je v vrednosti izdelanega in prodanega blaga in se je produktivnost, merjena po teh kriterijih, dvignila za 22,8 %, izražena v dinarjih na zaposlenega pa za 10 %.

Proti predvidenemu planu je blagovna proizvodnja zaostala še v večji meri kot skupna proizvodnja. Vzrok za zaostanek blagovne proizvodnje od skupne proizvodnje je v največji meri razkorak med skupno in blagovno proizvodnjo nove valjarne in delno v kovačnici, ker ta dobavlja svoje proizvode v večjem obsegu, kot je bilo prvotno predvideno, mehanski obdelovalnici.

Nižji porast realizacije je posledica tega, ker smo v prvih mesecih poskusnega obratovanja nove valjarne valjali pretežno nelegirano vrsto jekla in ker se z novo valjarno v večji meri povečuje obseg proizvodnje izdelkov 114. panoge, ki pa imajo povprečno nižjo ceno od proizvodov 117. panoge. V realizaciji so prav tako v za-

ostanku tisti obrati, ki niso dosegli količinskega obsega proizvodnje. Najnižja realizacija je bila dosežena meseca januarja in junija.

Število zaposlenih smo proti istemu obdobju lanskega leta povečali za 12,6 %, porast fizičnega obsega proizvodnje pa za 40,2 %, kar dokazuje dvig produktivnosti v letošnjem letu. Produktivnost se je po posameznih obratih gibala precej različno, najvišji porast pa beležimo v kovačnici in valjarni.

Močno smo v zaostanku z izvozom, saj smo v prvih šestih mesecih letos izvozili le za 522.770 dolarjev, od tega na področje s konvertabilno valuto za 92.067 dolarjev, razliko pa na ostala področja. V prvem polletju letošnjega leta smo dosegli le 55 % izvoza v istem obdobju lanskega leta ali samo 26 % letnega plana. Čeprav ta podatek ne daje popolnoma objektivne slike, ker dinamika izvoza po mesecih ni enakomerno razdeljena, nas vendar opozarja na to, da bo treba vprašanju izvoza v drugem polletju letošnjega leta posvetiti več pozornosti.

Nabava za nas potrebnega reprodukcijskega materiala se je v prvem polletju letošnjega leta vršila z določenimi težavami. Posebno smo bili prizadeti zaradi pomanjkanja premoga. To stanje se je v spomladanskih mesecih nekoliko izboljšalo, v zadnjem času pa smo zaradi tega ponovno v težavah, saj še za preko 10.000 t nimamo kritih potreb s sklenjenimi pogodbami, zato je v teku akcija za nabavo dodatnega premoga iz bosenskih bazenov. Še težavnejši je v zadnjem času problem redne preskrbe s kokilami. Redukcija električne energije in zastoji na elektro plavžih in visokih pečeh so zmanjšali proizvodnjo surovega železa, zato železarna Štore s precejšnjo težavo izpolnjuje pogodbene obveznosti za dobavo kokil. Prenos naročil na železarno Ilijaš ni rešil

4. Inž. Ivan Kop, KI
 5. Ivan Ivartnik I., topilnica
 1. Jože Osenjak, mehanična delavnica
 2. Inž. Janez Bratina, KI
 3. Alojz Janežič, energetska
 4. Adolf Flis, kladivarna
 5. Jože Kerbev, livarna

Komisija za prošnje in pritožbe:

1. Oto Leš, elektro oddelek
 2. Alojz Breznikar, uprava
 3. Tone Gašper, gradbeni odsek
 4. Franc Košak, livarna
 5. Anica Goltnik, CPD
 1. Alojz Klančnik, kladivarna
 2. Viktor Kastelic, uprava
 3. Franc Gradišnik, livarna
 4. Albin Kaker, OTKR
 5. Milka Gorenšek, uprava

Upravni odbor šteje 11 članov, od katerih jih je 10 izvolil delavski svet podjetja, 11. član pa je po svoji službeni dolžnosti direktor podjetja Gregor Klančnik.

problema v dobavi kokil, ker v Ilijašu niso uspeli urediti vse priprave za vlivanje in ker nimajo zadostnih strojnih kapacitet za obdelavo kokil. Redukcija električne energije je začasno popolnoma ustavila proizvodnjo ferolegur v Rušah in delno zmanjšala proizvodnjo pri ostalih proizvajalcih ferolegur, tako da smo le z veliko prizadevnostjo in hitrimi akcijami uspeli nabaviti za našo proizvodnjo potrebne ferolegure. Močno pa v zadnjih mesecih prvega polletja beležimo povečanje zalog materiala in surovin. Gospodarjenje s surovinami in pomožnim materialom bo moralo biti ena naših važnih nalog v drugem polletju letošnjega leta. V prvih mesecih se nam je tudi močno povečalo stanje naših dolžnikov, saj smo koncem meseca maja imeli za preko 3 milijarde din neplačanih faktur. Za znižanje stanja dolžnikov je bilo v podjetju podvzetih vrsta ukrepov s tožbami preko gospodarskih sodišč, številnimi kompenzacijami in z zadrževanjem novih dobav, s čimer smo uspeli, da se je stanje dolžnikov koncem meseca junija znižalo na 2224 milijonov din, tako da smo ob koncu polletja imeli za 44 dni vezanih sredstev, medtem ko je vezava sredstev koncem prvega polletja lanskega leta znašala 47,5 dni, a ob zaključku lanskega poslovnega leta 45,5 dni. Največ naših dolžnikov imamo na področju kovinske indu-

strije in grosistov. Največ nam podjetja dolgujejo na področju Slovenije, sledita Srbija in Hrvatska. Tudi naša železarna ima svoje obveznosti do dobaviteljev, ki so najbolj porasli v mesecu marcu, ko smo zaradi poravnave obveznosti po zaključnem računu iz lanskega leta bili blokirani, pa tudi priliv sredstev od kupcev je bil sorazmerno slab. Ker nam lastna razpoložljiva finančna sredstva ne zadostujejo za naše redno poslovanje, smo najeli razne dolgoročne kredite za obratna sredstva, tako da sicer razpolagamo s stalnimi obratnimi sredstvi z nad 5 milijard din, vendar tudi ta sredstva perečega pomanjkanja obratnih sredstev niso v celoti zadovoljivo rešila.

Finančni rezultat poslovanja v podjetju ugotavljamo po plačani realizaciji. Iz ugotovljenega finančnega rezultata po tem načelu je razvidno, da smo v prvem polletju letošnjega leta dosegli 50,1 % planiranega letnega dohodka, z upoštevanjem vseh poslovnih stroškov pa smo dosegli le 45,1 % od celotno predvidenega letnega dohodka. Zaradi oprostitev odvajanja prispevka iz dohodka smo dosegli plan čistega dohodka v prvem polletju s 53,3 %. Povprečni OD so v istem obdobju proti lanskemu letu narasli za 20,8 %, vrednost prodanih izdelkov pa za 22,8 %, iz česar je razvidno, da se OD, ki so znašali v prvem

polletju 48.704 din mesečno na zaposlenega, gibljejo v mejah porasta produktivnosti.

Pri obravnavi OD je delavski svet razpravljal tudi o povečanju globala OD za drugo polletje letošnjega leta. Po predlogu naj bi se za drugo polletje izvršil rebalans plana, ki bi povečal global OD za približno 120 milijonov din. Od povečanega globala bomo predvidoma 30 milijonov din izplačali v obliki dodatka na račun podražitve nekaterih življenjskih artiklov, približno 60 milijonov din na račun regulacije cenikov del in izboljšanja odnosov med fizičnimi in umskimi delavci v korist fizičnih delavcev ter nekako 30 milijonov din za povečanje izplačil OD na račun gibljivega dela. To je zaenkrat samo še predlog, o katerem morajo razpravljati še komisija za OD, organi upravljanja v obračunskih enotah in končno delavski svet podjetja. Tako morebitno povečanje OD pa mora dati tudi večje prizadevanje pri našem nadaljnjem delu in večje doseganje realizacije in dohodka, ker je le to osnova za rast osebnih dohodkov.

Izpolnitev našega poslovnega plana in realizacija v letošnjem letu je za nas vse sicer nekoliko težka, vendar dosegljiva naloga, zato je dolžnost nas vseh, da si s skupnimi močmi prizadevamo, da to dosežemo.

Odgovornost je merilo samoupravljaljske zavesti

Poročilo tovarniškega komiteja ZKS na predkongresni konferenci

28. maja je bila v Domu železarjev predkongresna konferenca, na kateri se je zbralo nad 200 komunistov Železarne Ravne, kot gostje pa so se udeležili Ivo Janžekovič, član CK ZKS, Drago Vončina, sekretar občinskega komiteja ZKS in drugi.

Konferenco je začel sekretar tovarniškega komiteja ZKS Franc T u š e k, ki je po pozdravih oziroma otvoritvenih formalnostih poročal naslednje:

Tovarišice in tovariši komunisti!

Smo v času izredno razgibane dejavnosti, ki je nastala v vrstah vseh družbenih organizacij po VI. plenumu CK ZKJ in V. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije v času predkongresne aktivnosti ZKJ. Prav v ta namen smo se zbrali danes tu tudi komunisti železarne, da kritično presodimo naše dosedanje delo, uspehe in neuspehe ter da načrtamo bodoče naloge. Ta razprava naj bi bila tudi prispevek k skupnim naporom, da se vsakodnevni problemi in konflikti iz naše družbene, idejne in politične prakse čim bolj uspešno rešijo, da se nakaže način, kako jih je treba reševati.

Dovolite mi, da spregovorim o življenju in delu, s kakršnim se srečujemo vsak dan. Brez dvoma je treba takoj ugotoviti, da je naše podjetje v zadnjih letih doseglo velik napredek. Bruto proizvodnja se je povečala v zadnjih 10 letih za 3,5-krat, realizacija prav tako za 3,5-krat. Vse to je zahtevalo veliko truda in znanja, ki so ga vložili naši sodelavci. Smo v času, ko je pričelo

naše podjetje dobivati novo obliko, nove dimenzije. Do leta 1970 predvidevamo, da se bo bruto proizvodnja povečala na 180.000 ton, in da se bo realizacija povečala na 39 milijard dinarjev.

Pri izvrševanju nalog pa nastaja tudi nešteto problemov objektivnega in subjektivnega značaja, ki zavirajo delo in zmanjšujejo naše uspehe. Prav nekaj teh drugih problemov, za katere smatramo, da je dolžnost članov ZK, da so z njimi seznanjeni, da se o njih pogovorijo ter da jih po svoji moči tudi rešujejo in odpravljajo, pa bi rad nakazal.

Vsi veliko govorimo in se v besedah tudi strinjamo, da je ključ do boljšega standarda, do večjih osebnih dohodkov v povečanju produktivnosti in izboljšanju poslovanja podjetja nasploh. V praksi pa na to preradi pozabimo in to celo komunisti, ki bi morali dajati zgled ostalim, ki bi morali usmerjati in voditi druge. Iz analize, ki jo je napravila tehnična služba podjetja, je razvidno, da se celo naši vodilni komunisti v obratih tega premalo zavedajo. Samo za izvrševanje letošnjih planskih nalog so zahtevali dodatnih skoraj 1000 ljudi, kar bi nujno privedlo do zmanjšanja produktivnosti. Po drugi strani pa kažejo analize, da niso polno zaposleni niti vsi sodelavci, ki so že v delovnem razmerju v železarni. Zlasti so te rezerve med umskimi delavci po pisarnah in tistimi delavci, ki delajo izven cenika del. Velike rezerve so pa tudi pri delavcih, ki delajo po ceniku del, zaradi preslabe organizacije dela. Delavci porabijo več časa za tako

imenovani dodatni čas, kot je to čakanje na žerjav, iskanje materiala, popravilo strojev, čakanje na delo itd.

Vse to so rezerve, ki jih nismo izkoristili; z boljšo organizacijo, brez novih investicij in brez večjega napora delavcev pa bi produktivnost dela lahko takoj povečali. Še najdemo pri nas mojstre, ki sami fizično opravljajo razna pomožna dela, pri tem pa je zanemarjena tehnološka disciplina, organizacija dela in izboljšava postopkov dela, za kar so v prvi vrsti odgovorni. V veliki meri pa je temu kriva tudi prevelika kolektivna odgovornost za posamezne slabosti in napake. Zadolžitvev posameznikov naj bi predvsem točno razmejile pravice in dolžnosti posameznikov in to zlasti na vodilnih mestih, od predelavca navzgor. S samo zadolžitvijo pa cilj ne bo dosežen, če ne bo istočasno poskrbljeno za večjo in boljšo kontrolo izvajanj zadolžitvev in materialne odgovornosti za malomarno opravljene naloge.

V povojnem času je bilo v železarni vloženi ogromno sredstev. Ta vlaganja pa niso bila enakomerna in vsklajena, zato imajo naši obrati danes velika ozka grla, ki zmanjšujejo izkoriščanje še ostalih proizvodnih kapacitet. Po analizi, ki jo je izdelala tehnična služba podjetja, je izkoriščanje kapacitet posameznih obratov, če upoštevamo ozka grla, naslednje:

topilnica	82 %
livarna	69 %
valjarna (obe)	56 %
kovačnica	58 %

vzmetarna	95 %
meh. obdelava	65 %

Smatram, da bi pri nadaljnjih vlaganjih morali del sredstev nameniti prav odpravi teh ozkih grl. Investicije bi bile tu najcenejše in bi se najhitreje vračale. Analiza pa nadalje ugotavlja tudi, da niso izkoriščene v vseh obratih niti sedanje zmogljivosti. Tako je navedeno, da mehanična delavnica izkorišča komaj 65 % kapacitet in valjarna (obe) 63 %. Za novo valjarno, ki je šele začela z delom, je to še nekam razumljivo, manj pa za mehanično. Rešitev za večje izkoriščanje v obeh obratih je verjetno iskati v izboljšanju programiranja dela in izboljšanju organizacije dela. Velika slabost je tudi navada, da pričnemo z izdelavo načrtov in študij šele, ko je investicijska oprema že kupljena. Na primer v livarni že dalj časa stojijo novi stroji (mešalec peska, rezkalni stroj), ker še ni izdelan načrt postavitve ali pa se postavitve zelo počasi izvaja. Isti problem je s stroji za mehanično delavnico. Stroji čakajo, da se dobi zanje primeren prostor. Kvantometer uravnavamo že dve leti, istočasno pa imamo v topilnici izredne težave s hitrimi analizami in zaradi netočnosti in nepravočasnosti analiz tudi povečan izmeček. Verjetno bo kdo dejal, da je to nestrokovna ugotovitev, vendar menim, da bi vse predpriprave in študije dela lahko izvršili vzporedno z naročilom in postavitvijo in bi s tem skrajšali čas uvajanja. Lahko se tudi zgodi, da bomo ugotovili, ko bodo kvantometer ter tisti stroji, ki

stojijo, začeli delati, da nam ne odgovarjajo več, da so že zastareli.

Vzrok za slabo izkoriščanje kapacitet je tudi neenakomerna zaposlenost delavcev po posameznih izmenah. Analiza kaže, da dela v prvi izmeni 61 %, v drugi 23 % in v tretji in četrti 16 %. Še slabše stanje pa nam pokaže slika, da je od 351 umskih delavcev zaposlenih v obratih na dopoldanski izmeni 333 in le 19 v ostalih izmenah. Menim, da ob taki razvrstitvi predvsem vodstvenega kadra, ki dela direktno z delavci v obratih, ne more biti dobre kontrole tehnološkega procesa dela. Na drugi strani pa je to tudi vzrok za pretežno opravljanje tudi vseh drugih del v eni izmeni (remont, transport itd.).

Eden izmed vzrokov za večanje stroškov proizvodnje in zmanjšanje produktivnosti je tudi nekvalitetna proizvodnja. Zlasti v I. četrtletju letošnjega leta je tendenca naraščanja izmečka. Podatki kažejo, da se je ta v livarni povečal celo za skoraj 80 % in v utopni kovačnici za 70 %. Samo z znižanjem izmečka bi livarna letno izdelala najmanj 200 ton litine več. Prav toliko pa še z izboljšanjem izplena. Slični problemi in možnosti so tudi v drugih obratih. Na slabo kvaliteto vpliva vrsta faktorjev, in to od nekontroliranih materialov, slabo predpisanih tehnoloških postopkov, nepridrževanje predpisane tehnologije, do površnega dela itd. Eden izmed glavnih faktorjev je tudi slaba opremljenost delavca z orodjem ali drugimi napravami. Na primer v topilnici je že vrsto let problem merjenja temperature. Samo zaradi prevročih ali pre-

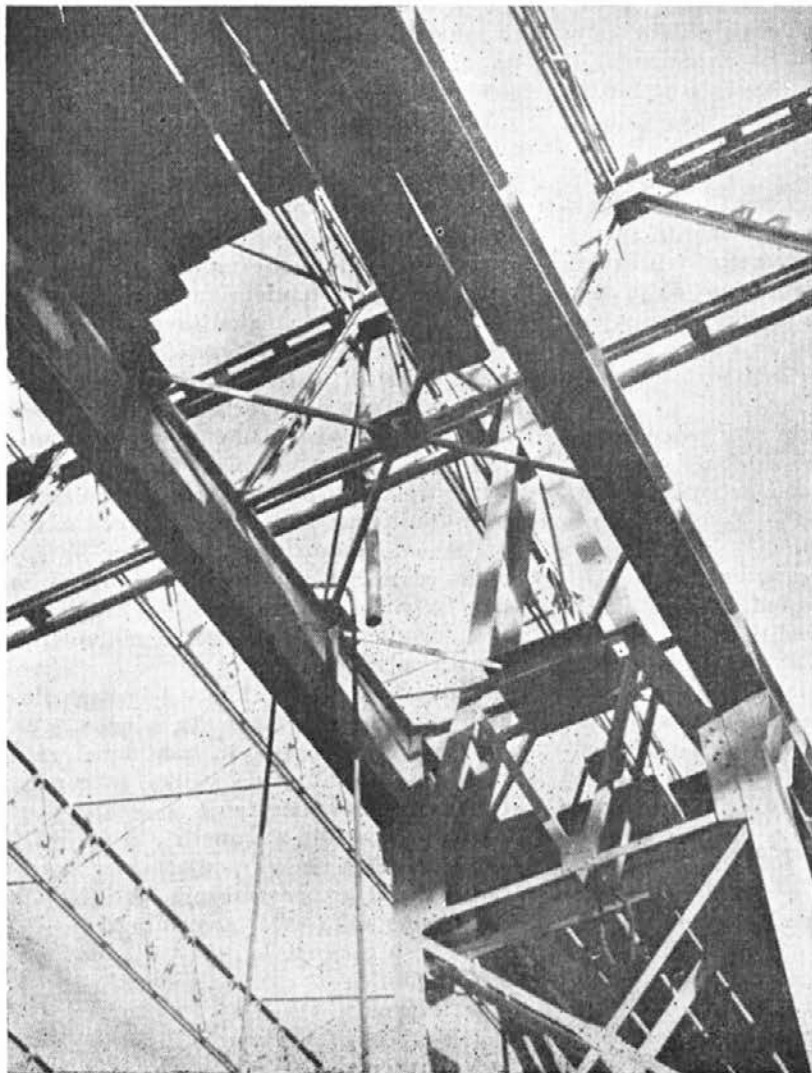
mrzlih vlivanj je veliko slabe kvalitete v livarni, kovačnici, valjarni, obenem pa tudi velika poraba materiala v topilnici. Večkrat se izgovarjamo in mečemo krivdo na materiale, namesto da bi jo iskali v tehnološkem postopku predelave in izdelave.

Na primer v valjarni je zaradi predpisovanja slabe tehnologije material pokal itd. Dogaja se tudi, da stvari, ki smo jih delali dalj časa, več ne znamo.

Še vedno nerešen problem je izvrševanje pogodbenih obveznosti. Na žalost še vedno ugotavljamo, da kasnimo z dobavami ne le za domače naročnike, temveč celo za izvoz. S tem povzročamo velik nered na trgu, težave drugim podjetjem in vrsto drugih negativnih pojavov. V isti sapi pa zahtevamo še več deviz za nabavo materiala iz uvoza ali za nabavo strojev. Res je, da je ta problematika težka in reševanje pogojeno z vrsto še nerešenih vprašanj. Prav zato pa bi morali na to še bolj paziti in organizirati vse sile, da se stanje izboljša. Glavni vzrok za to je predvsem slabo planiranje pri zaključevanju pogodb. Če so vse kapacitete prezasedene in nevsklajene, tudi s še vztrajnejšo proizvodnjo ne moremo veliko rešiti. Vse to vpliva na povečan pritisk naročnikov, stalno menjavo programov in nezadovoljstvo kadrov, ki morajo stalno spreminjati programe. Na izpolnjevanje obvez vpliva tudi neenakomerna odprema.

Predvsem je to pri nas v livarni (čistilnica), kjer je skoraj ena tretjina proizvodnje odpremljena v zadnjih treh dneh. Ista problematika je tudi v drugih obratih. Ti problemi se pojavljajo vrsto let, vendar jih do danes še nihče ni rešil, niti jih ni začel resneje reševati. Smatram, da je to eden zelo važnih problemov, ki povzročajo velike težave v odpremi, kontroli, transportu in tudi v proizvodnji. Taka odprema povzročajo, da morajo sodelavci pri kontroli, transportu in špediciji delati veliko nadur; posamezniki delajo celo po 24 ur skupaj.

V par besedah bi se rad dotaknil še investicij. V jugoslovanskem merilu, posebno pa še v slovenskem, ugotavljamo, da so te nesorazmerno porasle in da direktno ogrožajo standard naših delovnih ljudi. To bo zahtevalo ponovno proučitev že sprejetih investicijskih odločitev in tako bo verjetno tudi pri nas v železarni. Za nas vse je važno, da smo si z odločitvijo nadaljnje izgradnje podjetja zadali veliko nalogo, ki jo bomo v stanju rešiti le ob organiziranem delu in večjem naporu vseh. Že danes se kaže tudi pri nas neenakomernost vlaganja v gospodarske in negospodarske investicije. To povzročajo vrsto težav in slabša standard, kar se kaže v pomanjkanju stanovanj, šolskih prostorov, vrtcev, garderob delavcev, sanitarnih naprav za izboljšanje delovnih pogojev itd. Večino teh problemov bomo lažje in hitreje rešili le, če bomo odpravili neštete slabosti v proizvodnji in zlasti s čimboljšim izkoriščanjem kapacitet, s čimer bomo dobili nova sredstva, ki jih bomo uporabili v te namene, za dvig standarda. Odločitev, da je vodilni kader odgovoren za tekočo proizvodnjo in nove investicije, je po mojem mnenju pravilna, ker je le tako zagotovljena rentabilno vlaganje. Pri tem pa bi morali bolj skrbeti, da bi se kvaliteta dela in odgovornost za proizvodnjo ne zmanj-

Naša obzorja

šala, in da ne bi bilo eno ali drugo le polovično opravljeno.

Ob predvideni rasti podjetja se bo zahtevala tudi nova kvaliteta kadrov. Naše podjetje je že doslej skrbelo za strokovni dvig sodelavcev, še vedno pa se kažejo pomanjkljivosti, ker smo kader učili in zbirali preveč oddvojeno od proizvodne problematike. Za predvideno povečano proizvodnjo in novo kvaliteto bo treba izdelati skrbnejše programe in plane potrebnih profilov kadrov in izdelati podrobne učne načrte. Izobraževalni center naj bi bil organizator izobraževanja ozkih profilov kadrov na delovnem mestu kot tudi širokih profilov v delavnicah centra. To pa je le en način izobraževanja. Prav tako je važna skrb za strokovni dvig in izpopolnjevanje znanja vsega vodstvenega kadra. Praksa, ki je bila pri nas uvedena s kratkimi tečaji (tečaj za organizacijo dela »REFA«), bi se morala nadaljevati in mogoče celo razširiti na več delovnih mest.

S tem da bi bili ljudje dolžni rešiti določeno nalogo s svojega področja, bi istočasno izpopolnili svoje znanje in izboljšali organizacije dela ali tehnologijo. S primernimi nagradami bi kazalo to delo tudi bolj stimulirati kot dosedaj; mogoče v okviru obravnave racionalizacij ali na drug način. Težavnost nalog naj bi bila sorazmerna s funkcijo delovnega mesta, veljale pa naj bi za vse brez izjem. Uspešnost izvrševanja nalog pa naj bi bila eden izmed pogojev za napredovanje. Prav bi bilo, da diplomante, ki pridejo iz šol, ko imajo tako imenovani pripravljalni staž, bolj konkretno zadolžimo ter da se o njih tudi brigamo in jim pomagamo, ker le takrat bomo lahko od njih čimprej zahtevali dobro delo. Danes se pa dogaja, da stažiste preko OTKR pošljemo v obrate; tu so prepuščeni sami sebi, v obratih pa jih potiskajo iz kota v kot oziroma od ene mize do druge.

Delitev dohodka in osebnega dohodka po ekonomskih enotah in med posamezniki. Letos smo s statutom spremenili organizacijsko shemo ekonomskih enot. Od prejšnjih 15 smo prešli na 6 ekonomskih enot. Plan dohodka in osebnega dohodka je pri nas še vedno razdeljen na obračunske enote (prejšnje EE), ni pa tu rešena vrsta vprašanj, če naj EE res postanejo pravi upravljavci. Vse preveč moramo z različnimi administrativnimi posegi naknadno odrediti udeležbo posameznih obračunskih enot pri skupni delitvi. To je v dani situaciji brez dvoma tudi boljše, kot stvari pustiti take, kot so, ker bi v nasprotnem ustvarili še večje probleme. Ne bi smelo pa to postati praksa. Prizadevati bi si morali, da bi bila merila postavljena vnaprej in bi tako dobil upravljavec večje zaupanje in interes do dela.

Z nagrajevanjem po ceniku in z ostalimi oblikami smo v železarni napravili v zadnjih letih brez dvoma velik skok naprej. Praksa pa je razkrila nekaj pomanjkljivosti. Te se kažejo v tem, da nismo upoštevali dviga produktivnosti in temu sorazmerno povečanih akontacij po ceniku del. V praksi posamezni normiranci to rešujejo vsak zase neorganizirano, kar povzroča večje ali manjše razlike in celo pačenje sistema. Nevzdržno je namreč to, da ob fiksno postavljeni kategoriji dela in zahtevi, da mora akontacija znašati 80 % končnih izplačil,

Ponosne vertikale

morajo rasti norma ure. To pa je porušilo ves sistem normiranja. Ker je to v tesni povezavi z dvigom produktivnosti in sistemom nagrajevanja, bi morali to čimprej urediti in sicer tako, da bi se vrednost kategorije dela spreminjala skladno z doseženim fondom osebnega dohodka.

So pa posamezni obrati in oddelki, kjer cenika del še danes ne razumejo, ker le tako se more zgoditi, da je istočasno z oceno vrednosti posameznega dela določen tudi plafon, do katerega se lahko zasluži. Pri takem načinu vrednotenja dela ne moremo pričakovati od delavca zaupanja v ta sistem, niti ne moremo pričakovati, da bo delavec zainteresiran povečati produktivnost dela.

Konkretno je ta sistem veljal pri nas še do nedavnega v kemijskem laboratoriju in verjetno še drugod. Smatram, da je nagrajevanje po ceniku del eden najbolj realnih in pravih načinov zaslužka posameznika ali skupine, zato je nujno, da ta sistem nadalje razvijamo in ga razširimo na še večje število sodelavcev, pa tudi na tiste, za katere danes tako trdimo, da se jim ne da določiti meril.

Ponovno bo treba proučiti tudi vprašanje osebne zainteresiranosti za boljše poslovanje. Prav bi bilo, da bi tudi pri sodelavcih, ki niso plačani po ceniku, predvsem pri umskih, poiskali način individualnega nagrajevanja, saj danes marsikdo čaka na skupne uspehe, ne da bi sam intenzivno sodeloval pri izboljšanju. Kriteriji za to bi morali biti taki, da ne bi spet pripeljali do nemogočih sorazmerij v osebnih dohodkih, zaradi česar smo v glavnem stari si-

stem premij tudi opustili. Od takrat, ko smo sprejeli pravilnik osebnih dohodkov, in do danes je bilo sprejetih veliko sprememb, ki so povzročile neskladje med posameznimi delovnimi mesti, med EE ali v samem obratu in bi jih bilo nujno vskladiti. Delavski svet podjetja je sprejel sklep, da bi se to moralo že izvesti, vendar čakamo na organizacijsko shemo, ki bi morala biti gotova do 15. marca. Pojavljajo se primeri, da se želi določenim umskim delavcem zvišati plačo s tem, da se spreminjajo nazivi delovnih mest — (tehnolog, normirec, kalkulant itd.) in to se pojasni tako, da na osnovi takih obrazložitvev v pripravi dela ne bi potrebovali 30 ljudi, ampak bi zadoščal ta sam.

Prav te dni kandidiramo nove kandidate za nove delavske svete in druge samoupravne organe. Pri tem je prav, da tudi tu pogledamo par problemov. Skozi delavsko samoupravo je šlo pri nas že veliko sodelavcev, zato smo tudi na tem področju napravili korak dalje. Še vedno pa imamo veliko problemov, ker smo posvečali premalo pozornosti vzgoji tistih socialističnih sil, ki bi omogočile demokratičnejše funkcioniranje samoupravnih teles in organov. Premalo smo poskrbeli za to, da bi razne odločitve in sklepi v praksi bili vedno tudi izvršeni. To izvira delno tudi iz objektivnih možnosti na eni strani, na drugi pa iz večsah prevelikih želja, zlasti obratnih delavskih svetov. Da pogosto prihaja do kritik, je krivda tudi v tem, ker ne damo tem organom tistih kompetenc, ki bi jih lahko in morali imeti, in zaradi slabe obveščeniosti od obratovodij ali mojstrov, kot dru-

gih odgovornih funkcionarjev uprave. Upravljalci tako dobijo mnogokrat vtis, mogoče tudi napačen, da se nekaj odloča mimo njih, da se jih ne upošteva in podobno. Je pa res tudi to, da so posamezni primeri, ko se skuša nekatera vprašanja reševati administrativno in birokratsko, pri čemer naj bi bila delavska samouprava le gola formalnost. Zato so komunisti dolžni, da se skupaj z vsemi delovnimi ljudmi nenehno borijo za demokratičnost in javnost dela teh organov. Izogibati se moramo predvsem raznim samovoljnim odločanjem, ignoriranju mnenj drugih pa tudi omejevanju materialnih možnosti z različnimi internimi instrumenti ob večji produktivnosti, ker vse to ovira možnosti uresničevanja samoupravnih pravic, ali če hočete dolžnosti. Ne more pa biti dolžnosti in pravice brez odgovornosti za opravljeno delo. Odgovornost je merilo samoupravljaljske zavesti. Prav pri njih moramo razvijati visok občutek odgovornosti, ker je predvsem od tega odvisno, ali bodo tla za samovoljo posameznikov bolj ali manj ugodna. Ustvariti je treba pogoje, da se bo vsakdo tudi usposabljal za odgovornost, predvsem takih oblik dela, ki omogočajo večjo neposredno aktivnost posameznikov. Tudi tu bi moralo veljati načelo: vsakdo po svojih sposobnostih, vsakomur pa njegovem delu! Razgledan posameznik na vsak način ima tudi večjo odgovornost kot pa ostali člani kolektiva in to do vseh vprašanj.

V referatu sem omenil nekaj bistvenih problemov, ki se kažejo pri našem delu. Člani ZK smo dolžni, da se seznanimo s temi problemi, da poiščemo rešitve v cilju izboljšanja standarda našega delovnega človeka. Dolžni smo, da te in podobne napake sproti odkrivamo in da povzročitelje teh napak javno kritiziramo, pa če je potrebno, tudi kaznujemo. Da bomo lahko te napake odkrili in se borili proti tistim, ki jih povzročajo, moramo biti komunisti enotni, idejno dobro pripravljeni in samokritični.

V diskusiji naj bi obravnavali še tiste probleme, ki sem jih tu le nakazal ali omenil, in tiste, za katere še veste vi, komunisti. Prepričan sem, da bodo zaključki naše konference zopet korak naprej pri uveljavljanju demokracije, izboljšanju standarda delovnih ljudi in prispevek k splošni predkongresni dejavnosti članov ZK.

Naj živi ZKJ!

Naj živi njen vodja tovariš Tito!

V večurni diskusiji so navzoči obširno in temeljito, včasih pa tudi ostro obravnavali probleme, ki se pojavljajo v proizvodnji oziroma kolektivu. Posebno so poudarili skrb za delavce v težkih obratih in za delovne invalide, enako pozornost pa so posvetili tudi idejno političnemu in ekonomskemu izobraževanju delavcev ter dvigu produktivnosti in delitvi osebnih dohodkov.

Komisija za sestavo sklepov je na podlagi podanega poročila in razprav izdelala za delo osnovnih organizacij in članov ZKS železarne sklepe in smernice, ki jih objavljamo v celoti.

SKLEPI

1. K doseženim rezultatom v preteklem obdobju so nedvomno prispevale tudi osnovne organizacije ZK s svojo politično aktivnostjo v podjetju kot celoti in v posameznih obratih. Izhajajoč iz nalog, ki se postavljajo pred organizacijo ZK, je v bodoče nujno posvetiti večjo pozornost konkretizaciji, izvajanju sklepov, ki jih je začrtal VI. plenum CK ZKJ in predkongresna konferenca ZK ŽR. Konkretizacija načel bo lahko uspešna, v kolikor bodo vodstva in osnovne organizacije usmerjene k oblikovanju vzrokov za določene pojave in jih bodo v sproščenem vzdušju organizirano obravnavale s članstvom ter na osnovi takih razprav formirale in zastopale enotna stališča — dajale predloge. Ob tem pa se niti sekretariati niti osnovne organizacije ne smejo ozko zapirati samo na nivo sestankov.

2. V prihodnjem obdobju je nujno obravnavati s konkretnimi podatki gibanje proizvodnje, gibanje osebnih dohodkov, upoštevajoč realni dvig življenjskega standarda; pri tem moramo imeti več poslušaja za mnenje in diskusije, ki se pojavljajo med sodelavci. Analizirati kriterije nagrajevanja na posameznih delovnih mestih in službah; TK za celotno podjetje, osnovne organizacije pa za posamezne obrate in oddelke.

3. Komunisti so dolžni delati tako, da se bodo vprašanja, ki jih obravnavajo osnovne organizacije, obravnavala tudi v organih upravljanja. Posebno je potrebno obravnavati:

- kako se izvajajo načela statuta;
- kako se pristopa k izdelavi dopolnjevanja in urejanja pravilnikov kot sestavnih delov statuta, pri čemer je nujno, da se osnovne organizacije temeljito seznanijo z vsemi našimi pravilniki in s kompetencami, ki jih imajo DSDE;
- kako se ocenjujejo vzroki fluktuacije delavcev in kaj je temu vzrok; to moramo obravnavati z vidika ekonomskih izgub;
- kakšna skrb se posveča proizvajalcem na delovnih mestih (zaščita, odmor, higien-

ski prostori, izboljšanje delovnih pogojev na delovnih mestih itd.).

4. Glede na boljše gospodarjenje v podjetju je potrebno takoj podvzeti mere za skrbno izkoriščanje strojev, naprav, surovin in reprodukcijskega materiala. Problem štednje naj obravnavajo po obratih in naj se vpeljejo tudi stimulatívni instrumenti za štednjo. Vodilni delavci, prav posebej komunisti, morajo skrbeti za še večjo pazljivost pri štednji z vsemi materiali, s katerimi sodelavci delajo in upravljajo. Ves vodilni kader naj se po upravni liniji zadolži, da se kapacitete v podjetju pravilno uporabljajo. Pravilneje je potrebno zaposliti vodilne delavce po izmenah, tako da ne bo v nočni ali popoldanski izmeni na enega vodilnega 100 ali pa tudi več delavcev. Razne pripombe za izboljšanje tehnološkega procesa, ki jih dajejo sodelavci, moramo proučiti z vso resnostjo.

5. Fluktuacija delavcev iz nekaterih obratov je velika, kar ima seveda negativne posledice za gospodarsko organizacijo. Tehnični sektor naj izdela analize — pokazatelje, kaj je potrebno tu čimprej storiti, da se stanje izboljša. Od predlogov, obljub, idej, moramo čimprej preiti na njihovo dosledno uresničevanje v življenju.

6. Nagrajevanje po vložnem delu ne zajema možnega števila sodelavcev. Analitsko planski sektor ali pa grupa ljudi, ki pozna probleme delitve, naj dopolni pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki pa mora biti čimbolj stimulatívni. Prav tako moramo nagrajevanje po službenih letih čimprej odpraviti iz naše gospodarske organizacije.

Da bi lahko sistematično in stalno zasledovali in sproti odpravljali pomanjkljivosti, ki se pojavljajo pri notranji delitvi čistega dohodka, prav posebej pa še osebnega dohodka, je nujno formirati službo, ki bo stalno delala na tem.

7. Vzporedno z investicijsko izgradnjo našega podjetja moramo skrbeti za nenehno rast osebnega in družbenega standarda naših sodelavcev, krajanov. To nalogo so dolžni izvajati komunisti, prav posebej pa

Rože na Čečovju

vodilni, ki konkretno delajo na tem področju. Ni prav, da investicije prizadenejo našega delovnega človeka, ki ustvarja sredstva zanje.

8. Da bodo člani organov delavskega samoupravljanja lažje spoznavali probleme in reševali naloge, ki so jim zaupane, je potrebno izvesti seminarje ali tečaje, na katerih bi se spoznali z osnovnimi pojmi ekonomike podjetja.

9. TK ZK je dolžan periodično sklicevati aktiv komunistov, ki so v organih upravljanja, se z njimi pogovoriti o enotnih stališčih in smernicah, ki jih morajo zavzemati člani v teh organih. Da bi bilo delo lažje in rezultati boljši, je prav tako nujno, da se komunisti pred važnimi obravnavami oziroma točkami dnevnega reda prej tudi posvetujejo. Prav tako so za sklicanje aktivov in predhodna posvetovanja komunistov zadolženi sekretariati po sklopih.

10. Komunisti v organih delavskega samoupravljanja morajo skrbeti za dosledno izvajanje sklepov. Nepravilnosti se morajo reševati na zasedanjih ali na sejah in to kar najbolj odločno. Za zavestne anomalije komunistov, članov organov delavskega samoupravljanja, morajo le-te osnovne organizacije klicati na odgovornost in jih tudi partijsko kaznovati.

11. Vodilni delavci-komunisti so dolžni na sestankih osnovnih organizacij, prav posebej pa še na delovnih zborih, tolmačiti s preprosto besedo razne nepravilnosti, anomalije, ki se pojavljajo v podjetju, in podvzeti ukrepe za rešitev. Nikakor pa ne

smejo diskutanta ignorirati in ga osmešiti pred zbrano množico ljudi.

12. V čimkrajšem času moramo dvigniti ideološko politično raven vseh članov ZK. Za novo izvoljene sekretariate osnovnih organizacij mora TK ZKS organizirati eno-ali dvodnevni seminar. Sekretariati osnovnih organizacij in člani TK ZKS so dolžni najti tako obliko idejne vzgoje, ki bo članu pritegovala, ne pa odbijala.

13. Osnovne organizacije ZKS in vodilni delavci so dolžni posvečati večjo skrb vzgoji mladih delavcev. Organizaciji ZMS moramo nuditi pomoč pri delu, tako da bomo iz organizacije ZMS dobili nove člane ZKS.

14. Analizirati je potrebno, kako bi član kolektiva čim hitreje in bolje obveščali o uspehih poslovanja, o vlaganju sredstev v objekte razširjene reprodukcije in družbenega standarda ter o problemih, ki se pojavljajo v zvezi s tem (podražitve, problemi v zvezi s sredstvi, zakaj nastanejo zastoji pri investiranju, problemi neposrednih proizvajalcev), kakšni in kateri sklepi so bili sprejeti na DSP itd. Temu vprašanju mora TK ZKS posvetiti eno sejo.

15. Komunisti v železarni Ravne smo dolžni, da z živahnostjo predkongresnih razprav nadaljujemo. Če hočemo, da bodo naše razprave, ki so bile dokaj kritične, dosegle svoj cilj in popolen uspeh, je naša naloga, da bomo smernice in sklepe, sprejete na sestankih osnovnih organizacij in na predkongresni konferenci, v praksi realizirali.

no z zmletim ogljem kot razstrelivo, imenovano oksilikvit, v rudnikih.

V vtekočinjenem stanju ima določeno magnetično lastnost in se pod vplivom električne prenapetosti spremeni v tako imenovani ozon O_3 , ki je zelo eksploziven. Pri temperaturi $-219^{\circ}C$ se tekoči kisik strdi.

Uporabnost kisika v železarni

V železarni uporabljamo kisik na sledečih delovnih področjih:

- avtogeno varjenje in rezanje jekla;
- avtogeno skoblanje in flemanje jekla;
- pospešeno taljenje in oksidacija jekla v topilniških pečeh;
- določena laboratorijska dela, za dihalne aparate, segrevanje in globoko ohlajevanje jekla itd.

Avtogeno varjenje in rezanje kovin je že splošno znano, saj so kisik najprej začeli uporabljati za to dejavnost, ko jim ga je uspelo industrijsko proizvajati. Sestavljanje kovin z varjenjem je mnogo hitrejšo in cenejše kot z bijačenjem in kovičenjem. Prav tako je avtogeno rezanje cenejše kot žaganje, sekanje itd.

Za te delovne operacije se uporablja acetylen (C_2H_2), ki zgoreva s kisikom na ustju gorilnika. Nastali plamen ima izredno visoko temperaturo (preko $2000^{\circ}C$). Zato se robovi kovine staliijo in z dodatnim materialom ali brez njega zvarijo. Pri rezanju je podobno, le da se pri tem jeklo segreje na temperaturo vžiga in v območju plamena zgoreva direktno s kisikom, ki ga dovajamo več, kot ga je potrebno za zgorevanje acetilena. Sama hitrost kisika pa pri tem zgoreva in oksidirano jeklo meče iz nastalega žleba. Smer plamena je pravokotna na površino jekla.

Avtogeno skoblanje in flemanje spada v področje površinske obdelave jekla. S tem se odstranjujejo površinske napake — razpoke — na ingotih, kovanih in valjanih blokih oziroma gredeh. Tudi pri tem se uporablja acetylen ali butan, lahko pa tudi vodni ali svetilni plin. Material, ki ga je treba odstraniti, se v večji meri stopi, vendar ne zgori, kot je bil to primer pri re-

Anton Vehovar

NAJVEČJA KISIKARNA V SLOVENIJI - NA RAVNAH

Marca letos je začela poskusno obratovati nova naprava za proizvodnjo kisika, ki je največja v Sloveniji. Za železarno in za okolico je to pomemben dogodek. Zato je prav, da se širši krog naših sodelavcev nekoliko seznanijo s kisikom, njegovo uporabnostjo, načinom pridelovanja in oskrbovanja s tem važnim plinom.

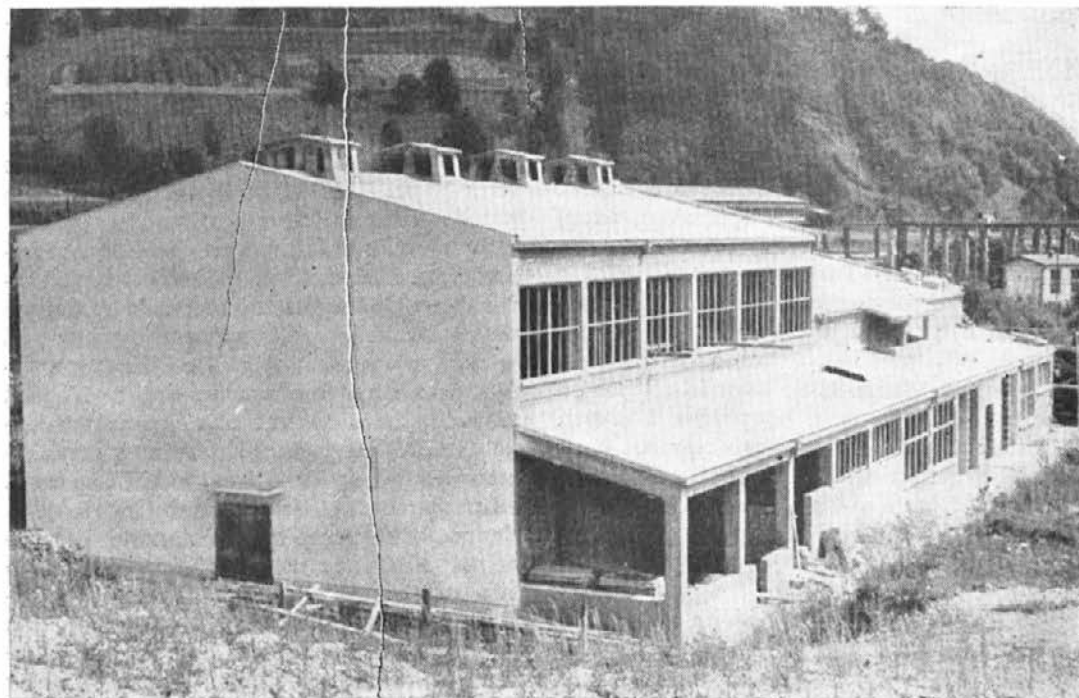
Karakteristike kisika

Kisik je plin brez barve, okusa in vonja. V kemiji se označuje s črko O (oxigenium). Čisti kisik se označuje z O_2 , ker tvorita eno molekulo dva atoma. Vtekočini se pri temperaturi $-183^{\circ}C$. Sam ne gori, pač pa omogoča in pospešuje gorenje. V stisnjem stanju ima tako veliko reakcijsko sposobnost, da se organske snovi, predvsem maščobe in guma, lahko same od sebe vnamejo, če pridejo z njim v dotik. Gorljivi plini, ki izgorevajo v čistem kisiku, dajo izredno vroč plamen.

Kisik je zelo razširjen element, saj tvori 50 % vse zemeljske površine. Največ ga je v zraku in vodi. Brez njega ni mogoče življenje. Z vdihavanjem zraka prihaja kisik v telo; potreben je za zgorevanje zaužite hrane. Četudi je kisik za zdravje koristen, ni priporočljivo vdihavati ga dalj časa v večji koncentraciji. Je pa kot akti-

vator dihalnega procesa nepogrešljiv v medicini.

V vtekočinjenem stanju služi kisik skup-

Nova kisikarna

Flemanje jekla

zanju. Zato je potrebna višja toplotna intenzivnost in močnejši gorilni plamen. Kisik za skobljanje ali flemanje izhaja iz gorilnika z manjšo hitrostjo, pač pa je ustje gorilnika večje. Gorilnik se drži poševno na površino flemanja, tako da raztopljeni material tišči po površini pred seboj s curkom kisika.

Ta način obdelave je nekolikokrat hitrejši kot klasično skobljanje, brušenje in struženje. Če so komadi segreti, je čas operacije še krajši. V naši železarni se avtomatsko skobljanje in flemanje vse bolj uporablja in to vzporedno s porastom proizvodnje jekla.

V topilniških pečeh se z direktnim pihanjem kisika v peč znatno pospeši taljenje starega in surovega železa. Kisik namreč znatno poviša temperaturo v peči. Taljenja specialnih jekel (prokrom, utop) pa si že skoraj ne moremo zamisliti brez uporabe kisika. Ta jekla imajo namreč dosti višjo temperaturo taljenja kot navadna. Prav tako se skrajša čas oksidacije, če pihamo kisik v talino. To pomeni, da se čas trajanja šarže skrajša od pol do ene ure, dnevno je to povprečno 3 ure in mesečno 90 ur. V tem pridobljenem času lahko odlijemo npr. 16 šarž. Na 25 t peči je to 300 t jekla več na mesec. Čim več je topilniških peči, tem bolj pride to do izraza.

Pridobivanje kisika

Ker je kisika največ v zraku in vodi, ga tudi pridobivamo ali iz zraka ali iz vode. V ta namen sta razvita dva postopka:

1. fracionirana destilacija zraka in
2. elektroliza vode.

Mnogo cenejši je prvi postopek, zato ga pridobivamo iz zraka. Zrak je mešanica 68 % dušika, 21 % kisika in 1 % drugih plinov. Kot že vemo, se kisik vtekočini, ako ga ohladimo na -183°C . Dušik pa ima svoje vrelišče pri -196°C . Ravno to razliko v temperaturah izkoristimo, da izločimo in ujamo kisik. Zrak ohladimo na 183 do 189°C pod ničlo v posebnih napravah. Pri tem se kisik vtekočini in se nabira na dnu, dušik pa spuščamo na prosto. Ostalih plinov ne upoštevamo, razen ogljikove kisline, ki jo moramo popolnoma odstraniti iz zraka, preden začnemo z ohlajevanjem.

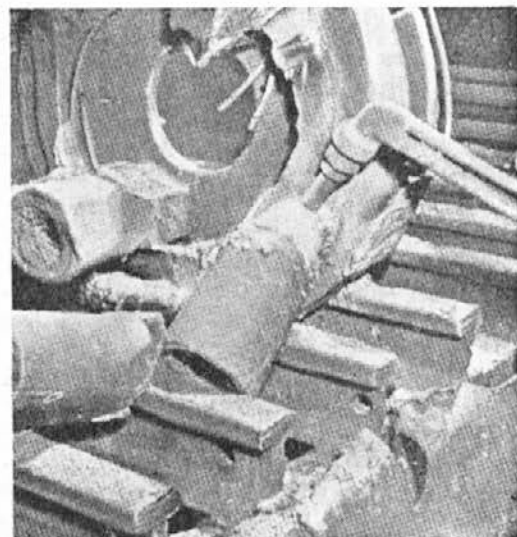
Ta kislina (CO_2) namreč zmrzne in se strdi že pri -57°C , pa bi zamašila drobne kanale v komplicirani napravi.

Torej zrak ohlajamo po predhodnem temeljitom čiščenju na to zelo nizko temperaturo. Obstajata dve možnosti za doseg nizkih temperatur: 1. raztezanje zraka pod opravljanjem zunanega dela in 2. notranje delo raztezajočega se zraka. V naši kisikarni uporabljamo oba načina istočasno. Najprej zrak komprimiramo s pomočjo kompresorja na $12 - 24$ atm. Istočasno mu odvzamemo toploto z vodnim hlajenjem. Znano je, da temperatura naraste, če stisnemo plin, ker količina toplote ostane ista, prostor se pa zmanjša. Nato ekspanziramo zrak v takozvanem ekspanzijskem stroju na ca. 5 atm. brez dovajanja toplote in s tem temperatura pada, ker se prostor poveča. Iz ekspanzijskega stroja potuje zrak v takozvano rektifikacijsko kolono,

kjer še nadalje ekspandira in se ohlaja s hladnim dušikom, ki izhaja iz kolone in ima nasprotno smer. Celotna naprava je precej komplicirana in podrobno opisovanje presega namen tega članka. Tekoči kisik se ponovno segreva in izhlapeva ter se zbira v balonu ali gasometru. S posebnimi kompresorji za kisik ga komprimiramo na željeni pritisk v omrežje, ki je razpeljano po tovarni, ali v jeklenke. Kisik ima čistoto $99,7\%$, kar zadostuje za vse namene.

Dosedanje oskrbovanje železarne s kisikom

V naši železarni smo začeli intenzivneje uporabljati kisik v zadnjih desetih letih. Nabavljali smo ga iz tovarne dušika Ruše. Leta 1956 so potrebe toliko narastle, da prenos kisika v jeklenkah ni več zadostoval. To leto smo vzeli iz železarne Jesenice v zakup kompletno napravo za proizvodnjo kisika. Naprava je bila že stara, ampak še vedno v dobrem stanju ter je proizvajala $30 \text{ Nm}^3/\text{h}$. Postavili smo zgradbo in ob koncu istega leta je že začela proizvajati. Nekaj mesecev je bilo kisika preveč, nato ravno prav in proti koncu leta 1957 že premalo. Manjkajoče količine smo zopet začeli dovažati iz Ruš. Vendar ga sedaj nismo več dovažali v jeklenkah, temveč v takozvanih transportnih tankih. To je sodoben način prevažanja kisika v večjih količinah. Takšen tank je sestavljen iz 1600-litrskih posode v obliki bakrene kroglice. Krogla je obešena v sredino pločevinastega ohišja (oklepa), opremljena z različnimi bakrenimi cevmi in drugo potrebno armaturo. Med kroglo in ohišjem je debela izolacija, kajti tekoči kisik ima temperaturo -183°C in če ne bi bilo izolacije, bi kisik izhlapel ter se vrnil v ozračje, še preden bi ga avto pripeljal od Ruš do Selnice. To je zelo ekonomičen prevoz. Navadna jeklenka sprejme 8 kg kisika, kar pomeni, da transportni tank nadomešča 200 jeklenk. Za takšen prevoz je pogoj, da ima potrošnik napravo za vplinjavanje tekočega kisika in kompresor za tlačenje vplinjenega kisika v omrežje ali jeklenke. S postavitvijo kisikarne smo dobili tudi te naprave. Tanka nam je dala na razpolago Tovarna dušika. Poraba kisika je rasla in še raste iz leta v leto. Zato smo kupili leta 1958 od železarne Jesenice dva tanka. Leta 1959 je bilo tudi to pre-

Odrezovanje nalivkov

malo in smo sami izdelali dva komada in leta 1961 še dva. Na ta način smo ga zadnja leta dovažali iz Ruš več, kot smo ga sami proizvajali.

Postavitev nove kisikarne

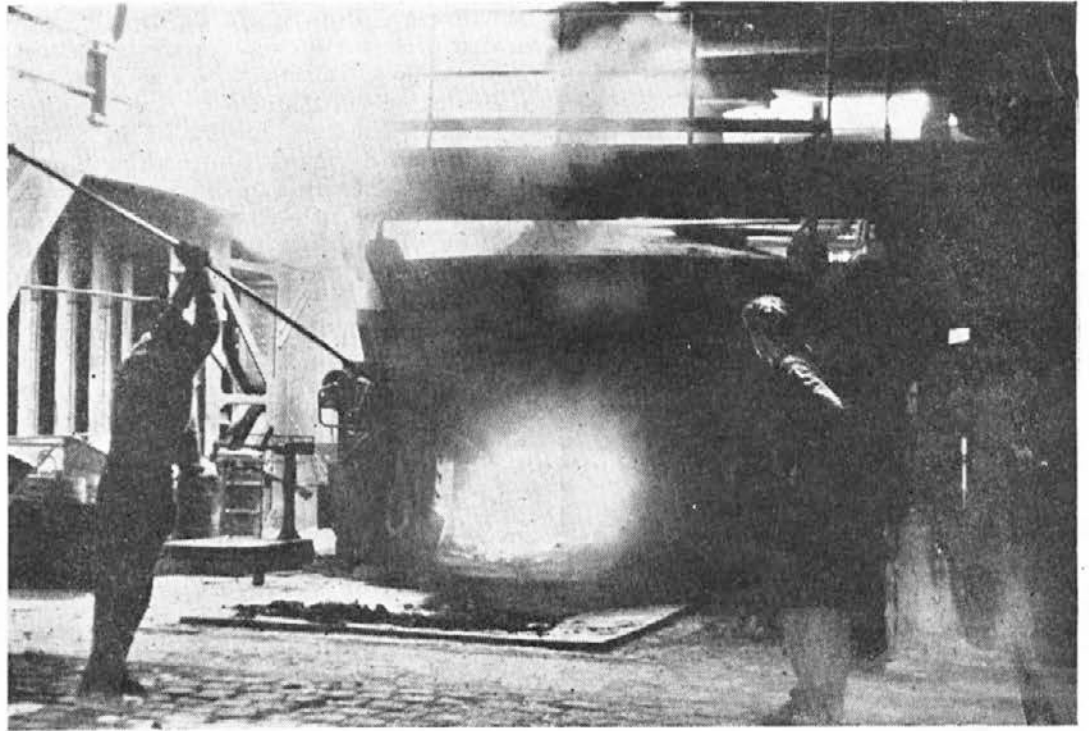
Uprava železarne je pravočasno ugotovila perspektivne potrebe kisika. Te potrebe precej preraščajo zmogljivost kisikarne v Rušah, da o naši mali sploh ne govorimo. Odločitev je bila: postavitev naprave za proizvodnjo kisika na Ravnah (velike), ki bo zadoščala za nekaj naslednjih let, upoštevajoč neprestani razvoj podjetja. Zgradba naj bo tako velika, da se čez nekaj let lahko postavi v njo še ena takšna ali celo nekoliko večja naprava.

Rečeno, storjeno. Delavski svet podjetja je to odobril in sklenjena je bila pogodba z italijansko firmo SIO iz Milana, kot najugodnejšim ponudnikom. V pogodbi piše med drugim: kapaciteta naprave mora znašati 670 Nm/h in čistost kisika 99,7 %. Čistost kisika je enaka kot pri stari kisikarni, toda kapaciteta je 22-krat večja.

V pičlih dveh letih je bilo vse postavljeno: nova moderna zgradba, nova kompletna naprava in novo kisikovo omrežje v posamezne proizvodne obrate. Prvič je zadihala 20. decembra lani. V normalno poizkusno obratovanje je bila dana 16. marca letos. Poskusno dobo, ki je potekla 30. junija, je prestala brez bistvenih motenj. Od začetka julija naprej redno in brezhibno obratuje.

Omenil sem, da je grajena za nekaj let naprej. Sedaj je izkoriščena le 30 %. Zaradi štednje energije in pomožnega materiala dela s polovično kapaciteto. Konstrukcija in sistem izvedbe namreč omogočata polno in polovično proizvodnjo.

Višek kisika prodajamo sosednjim podjetjem, saj je železarna registrirana tudi

Pihanje kisika v peč

za prodajo kisika. Dodatni kompresor, ki smo ga vzeli iz stare kisikarne in ga postavili v novo, omogoča dnevno napolnitev preko 300 jeklenk. Sosednja podjetja že pridno izkoriščajo bližino nove kisikarne.

Zgradbo je postavilo gradbeno podjetje Gradis z majhno zakasnitvijo zaradi izredno dolge zime 1962-1963. Montažo naprave je izvedlo podjetje Elektroindustrija in splošna montaža Maribor (Hidromontaža). To podjetje je treba pohvaliti, kajti montaža je bila tako kvalitetno in pred določenim rokom izvedena, da so se tudi italijanski nadzorni predstavniki čudili.

Na koncu ni mogoče mimo neumornega in skrbnega dela obratovodje termoener-

getskega obrata Filipa Rožanca. Na stotine dopisov in brzojavk v vseh mogočih jezikih je šlo skozi njegove roke.

Skrbeti za pravočasno in pravilno reševanje teh aktov ter za prevajanje tekstov, reševati najrazličnejše nejasnosti, nesporazume in motnje, pripravljati dokumentacijo za inšpekcijski pregled — vse to pa poleg redne obratovodske delovne zadolžitve je več, kot zmore človek.

Prav tako zasluži vse priznanje delovodja oddelka tehničnih plinov Lojze Janežič, ki je bil nenehno navzoč pri montaži, kjer je koordiniral delo gradbenikov, monterjev in prometnikov, istočasno pa še študiral vso napravo in njeno delovanje.

NOV MOGOČEN PROIZVOD

Iz naše železarne so pred kratkim odpremili firmi »Agroservis« Šempeter povsem nov proizvod — 160 tonsko ekscentrično stiskalnico.

Prav je, da ta važni dogodek v našem proizvodnem procesu malo bolj osvetlimo in o tem novem — za marsikoga v naši železarni, še bolj pa izven nje — nepoznanem proizvodu napišemo par vrstic.

Prvo in najbolj važno je brez dvoma dejstvo, da je to prvi večji proizvod, ki je bil od začetka do konca izdelan v mehanični delavnici in elektro obratu, torej lahko govorimo o novem — finalnem proizvodu, ki je nastal pod rokami naših sodelavcev — strugarjev, obdelovalcev, ključavničarjev, in električarjev, ki so se ob pomoči tehničnega kadra mehanske obdelovalnice zelo resno potrudili in izbojevali za Ravne novo proizvodno zmago. Nič manj važno pa ni dejstvo, da je stiskalnica, ki nima dvojnika, bila izdelana po načrtih domačega konstrukterja ing. Geršaka.

Mehanična delavnica poleg že osvojenih finalnih proizvodov, kot so to pnevmatsko orodje in industrijski noži, izdeluje vrsto

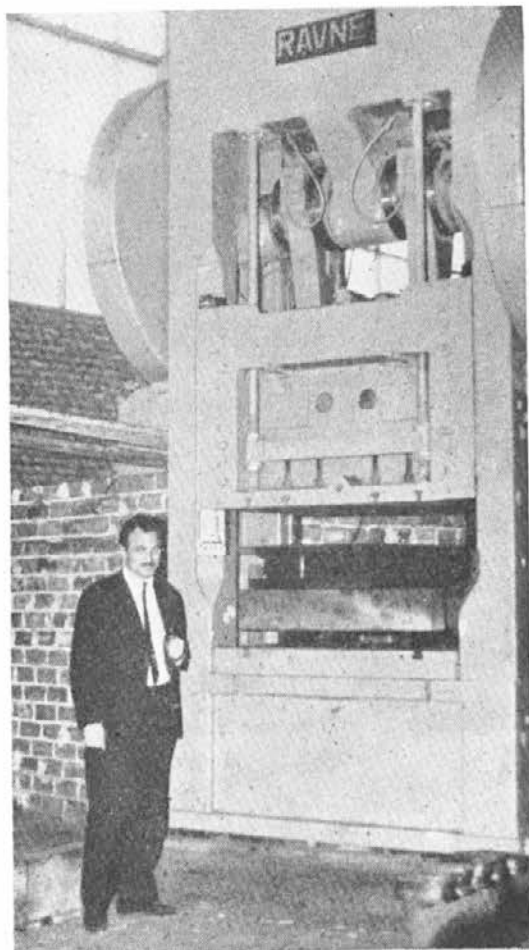
individualnih proizvodov, bodisi grobo ali fino obdelanih. Te individualne proizvode prodajamo kupcem, ki jih potem kompletirajo in montirajo in tako nastanejo širom po naši domovini, zadnje čase pa tudi izven nje, finalni proizvodi z vgrajenimi deli železarne Ravne.

Gledano predvsem z ekonomskega vidika in seveda tudi z vidika osvajanja novih proizvodov, zlasti takih, ki jih tržišče v veliki meri zahteva, je seveda čisto drugače, če se lahko v lastnih delavnicah izdela finalni proizvod in kot tak proda. O taki proizvodnji v primerjavi s prodanim grobo ali fino obdelanim materialom, katerega količina lahko zelo niha ali deloma tudi usahne, lahko govorimo samo z zadovoljstvom, samo z mislijo: »Čim prej in čim več.«

Brez dvoma drži, da je bilo z izdelavo delov za samo stiskalnico in pri kompletiranju stiskalnice vloženo ogromno truda, saj trenutno mehanična delavnica ne razpolaga s primernim strojnim parkom za izdelavo delov za tako stiskalnico. Poleg tega se je morala montaža stiskalnice izvr-

šiti celo v novi valjarni, saj je mehanska obdelovalnica prenizka, niti nima primerne žerjava za tako montažo. Kljub temu pa je bila stiskalnica dograjena in je uspešno prestala poizkusno obratovanje pri kupcu. Izkušnje — teh ni malo — ki so si jih pridobili pri izdelavi in kompletiranju stiskalnice sodelavci — poleg ostalega je bila osvojena nova pnevmatska sklopka s posebnim, povsem novim načinom tesnjenja, ki bi lahko bil mirne duše prijavljen kot novatorstvo — pa bodo brez dvoma v veliko korist pri nadaljnji izdelavi takih in podobnih proizvodov.

Ko bo mehanična delavnica opremljena z novim strojnim parkom, predvsem za izdelavo težkih kolenastih gredi — upamo, da bo to najkasneje čez dve leti — in ko se bo težka obdelovalnica preselila v novo halo, bo lahko v še krajšem času in z manj truda izdelovala take in tudi večje stiskalnice. Tedaj bo odprta mehanski obdelovalnici še nova perspektiva pri proizvodnji ekscentričnih stiskalnic za obdelavo pločevine od sedanje vrste od 160 ton, preko

Konstruktor ing. Geršak

artiklov, na drugi strani pa uspel in posrečen proizvod, ki nudi ponovno možnost za še večjo afirmacijo naše železarne.

Kratek opis stiskalnice

Ekscentrična stiskalnica P2XS 160 × 1250 je grajena z dvema ekscentroma in je uporabna za štancanje, kombinirano rezanje, preoblikovanje in vlečenje delov z manjšo globino vlečenja do največ 180 mm. Stiskalnica je grajena s preklopnim motorjem za glavni pogon, tako da doseže pri 1440 obratih na minuto 33 hodov na minuto. Pri 710 obratih na minuto pa 16 hodov na minuto. Rezanje se torej vrši pri 33 hodih, vlečenje pa pri 16 hodih, pri uporabi zračne blazine z izbijačem.

Ogrodje stiskalnice je grajeno z dvojnim stojalom kot zaključen okvir. Deljen je v tri dele: glavo stiskalnice, dve stojali in podstavek, ki so s pomočjo toplo zatagnjenih jeklenih stebrov zvezani v celoto. S tem je dosežena večja varnost proti lomu, zveza pa je elastična.

Na podstavku je pritrjena plošča s pomočjo štirih vijakov. Ta plošča ima na sredini s spodnje strani plošče nameščen pnevmatski izbijač, ki služi za dviganje odrezkov in kot blazina pri vlečenju. Pah je voden v dolgih vodilih, ki so izvedena tako, da se dajo nastavljanje s pomočjo vzdolžno nameščenih vijakov. Mazanje vodil se vrši s pomočjo centralne mazalke. Tudi v pahu je nameščen izbijač, ki se da glede na hod paha nastavljanje. Višina paha

je prestavljiva s pomočjo fine regulacije paha in sicer z elektromotorskim pogonom, motorjem 2,7 kW. Fina regulacija paha služi za točno nastavljanje orodja.

Hod paha znaša od 30 do 180 mm z možnostjo vmesnih nastavitvev, s pomočjo ekscentrične puše na glavi kolenčaste gredi.

Glavni pogon stiskalnice se vrši s pomočjo preklopljivega elektro motorja 15/11 kW in 1440/710 obratov na minuto. Pogon je izveden s pomočjo klinastih jermenov od elektro motorja preko vztrajnika ter pnevmatske sklopke vmesnih podležij na kolenčasto gred. Preko končnih stikal se doseže stalni pogon ali delni pogon v ritmu želje delavca, ki upravlja stiskalnico. Pri stalnem pogonu potuje pah v ritmu od spodnje do zgornje mrtve točke. Pri delnem pogonu pa se preko sklopke in zavore ustavi pah vedno v zgornji mrtvi točki.

Upravljanje stiskalnice se vrši s centralnega mesta od krmilne omarice z gumbi in stikali. Na komandni plošči je ločeno upravljanje za fino regulacijo paha in glavnega pogona ter delnega oziroma stalnega pogona.

Za delovanje sklopke je potreben stisnjen zrak pritiska 6 atm. Zaradi boljšega funkcioniranja polnjenja sklopke s stisnjenim zrakom je nameščen na vrhu stiskalnice ventil za tlačni zrak. Tlak zraka se kontrolira z manometrom, ki je nameščen na

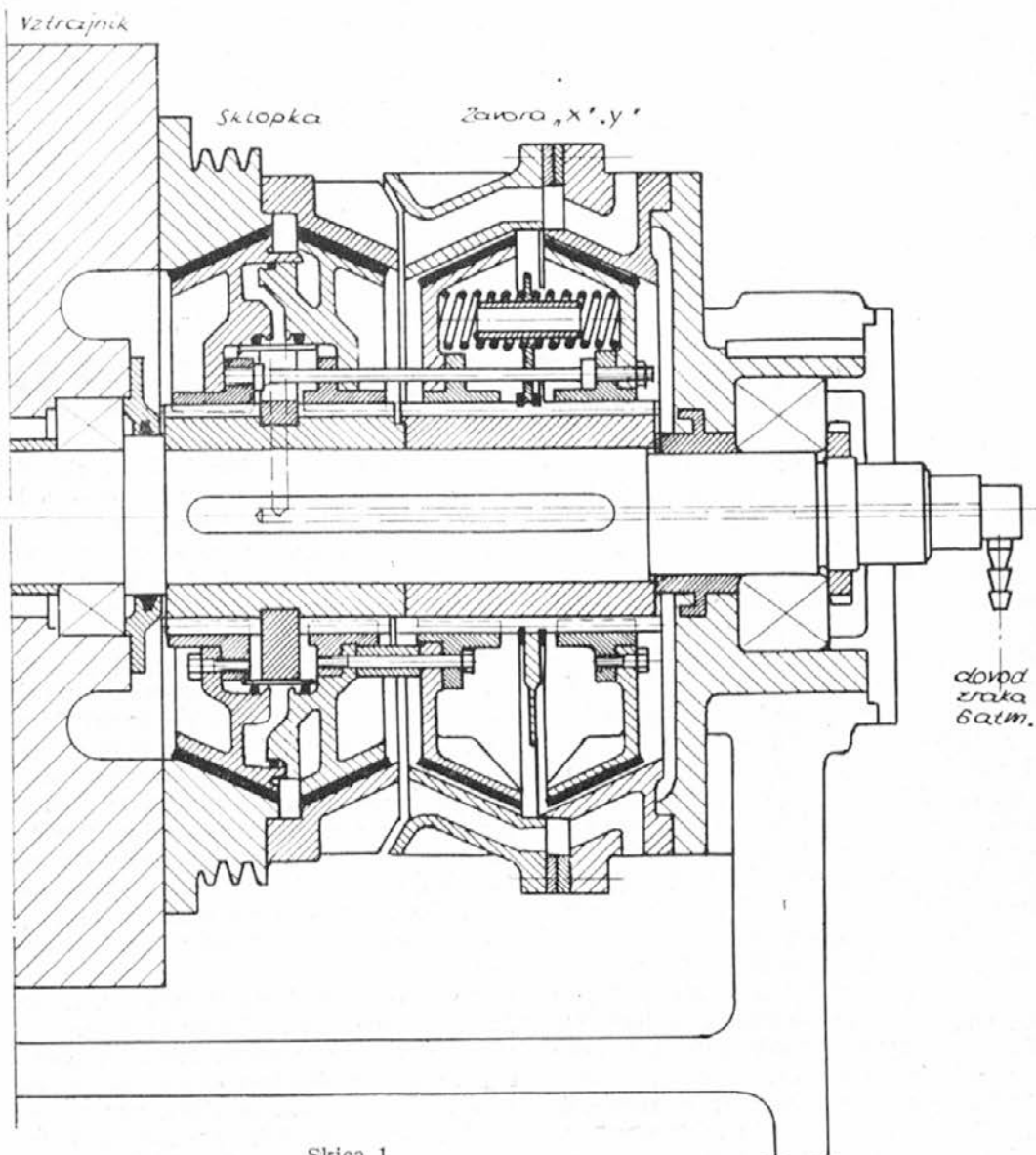
vrst 250 ton, 315 ton, 400 ton, 500 ton, 630 ton, 800 ton, 1000 ton in celo do 1200 ton. Poleg tega pa bo mehanska obdelovalnica v stanju izdelati tudi kovaške stiskalnice za kalibriranje oziroma za utopno kovanje, ki bodo potrebne v naši kovačnici, za domače in tudi za inozemska tržišča.

Prav je, da še omenimo, da take stiskalnice, ki je bila izdelana pri nas, v naši državi nihče ne izdeluje, in da bi morala naša podjetja slične stiskalnice za svoje potrebe uvažati. Še en dokaz več, ki priča o pravilnem gledanju ljudi na naše gospodarstvo in njegove potrebe, ljudi, ki so se lotili konstruiranja in izdelave take stiskalnice.

V vseh naprednih, industrijsko razvitih državah težijo za tem, da se proizvodi čim ceneje končno izdelajo. Pri proizvodnji pločevinastih delov pomeni prav taka stiskalnica, ki služi za izrezovanje, obrezovanje, oblikovanje, vlečenje in globoko vlečenje, enostavno, ekonomično in predvsem gotovo obdelavo delov, ki so morali prej skozi razne faze obdelave, kot je to stružnje ali celo ulivanje.

Prednost izdelane stiskalnice je poleg že omenjenega tudi v tem, da ima veliko mizo in je zaradi tega možno montirati veliko orodja in s tem seveda omogočiti obsežnejšo izdelavo raznih finalnih — pločevinastih proizvodov. Prav zaradi tega je povpraševanje po takih stiskalnicah veliko. Zadnja demonstracija v naši železarni je pokazala, da je vrsta podjetij zelo zainteresirana za nabavo takih stiskalnic, ki bodo našle predvsem zaposlitve v lahki industriji, kot npr. pri gradnji štedilnikov, hladilnikov, pralnih strojev, v avtomobilski industriji, galanteriji pločevine, kovinsko stavbni opremi itd.

Široke možnosti in univerzalnost stiskalnice so porok za pospešeno izdelavo takih

Skica 1

Graditelji stiskalnice

stojalu. Dovod in izpuh zraka pnevmatske sklopke z zavoro se vrši preko trikotnega elektromagnetnega ventila.

Mazanje stiskalnice se vrši centralno.

Glavni tehnični podatki stiskalnice:

— sila stiskanja	160 t
— svetla mera med stojali	1250 × 900 mm
— dvig paha	180 mm
— fina regulacija paha	0 — 120 mm
— regulacija dviga	30 — 180 mm
— razdalja med mizo in spodnjo lego paha	450 mm
— razdalja med mizo in zgornjo lego paha	750 mm
— velikost pritrdilne mize	900 × 1250 mm
— število min ⁻¹	33/16 H/min
— moč glavnega pogonskega motorja	15/11 kW, 1440 min ⁻¹
— moč motorja za fino regulacijo	2,7/1410 min ⁻¹

Delovanje sklopke (skica 1)

Pri dovodu zraka je sklopka vklopljena in s tem zvezan vztrajnik z gnano gredjo. Če zapremo dovod zraka, odmaknejo vzmeti preko drogov torni plošči sklopke od ohišja sklopke, istočasno pa torne plošče zavore pritisnejo v zavorno ohišje. Na ta način je zavrtja gnana gred, medtem ko se vztrajnik z elektromotorjem prosto vrti naprej.

Kontrola lege ohišja sklopke (skica 2)

Ko je zmontiran vztrajnik in notranji deli sklopke in zavore, se kontrolira lega zunanjega ohišja sklopke. Ohišje zavore se nastavi tako, da vzmeti zavorne stožce trdno pritiskajo na ohišje. Vijaki za držali še niso pritegnjeni. V tej legi ima notranji del sklopke pravilno lego in naj bo zračnost S1 enaka zračnosti S2. Prva stiskalnica je odpremljena.

Ko govoriš z ljudmi, katerih priimki so tesno povezani s konstruiranjem, izdelavo in montažo, dobiš občutek, da so vsi ti sodelavci z opravljenim delom zelo zadovoljni. Navdaja jih pravi delovni ponos. To je navsezadnje čisto nov proizvod. Izdelan po domačih načrtih, izdelan od domačih ljudi. Veseli so bili, ko je stiskalnica pri pozivnem obratovanju dobro delala, še bolj, ko je naročnik pokazal polno zadovoljstvo nad samim obratovanjem stiskalnice. Ta delovna zmaga je te ljudi še bolj vzpodbudila, dala jim je še več delovnega elana in tisto pravo notranje zadovoljstvo, da so pri tem sodelovali, da so nekaj doprinesli. Ničesar ni manjkalo, vse so v redu naredili... (za doma večkrat nekaj manjka).

In še nekaj opaziš: skromnost teh ljudi. Nobenega hvalisanja, nobenih odvečnih besed. Pa naj bo to električar Robin, ključavničar Kokalj, Golob in Jurač, asistent Jože Potočnik ali konstrukterji ing. Geršak, Čibron in Šipek.

Ljudje iz delavnice si želijo samo boljše stroje, boljše delovne pogoje, da bi lažje delali in še več naredili. Ja, predvsem pa

si želijo nove, boljše stroje, in to čimprej. To naj dobro prečitajo tisti kratkovidneži, ki so proti nabavi novih strojev, z drugimi besedami proti sodobnejši in rentabilnejši proizvodnji, ali v njihovem jeziku: proti lastnemu žepu.

In še kratka izjava konstrukterja:

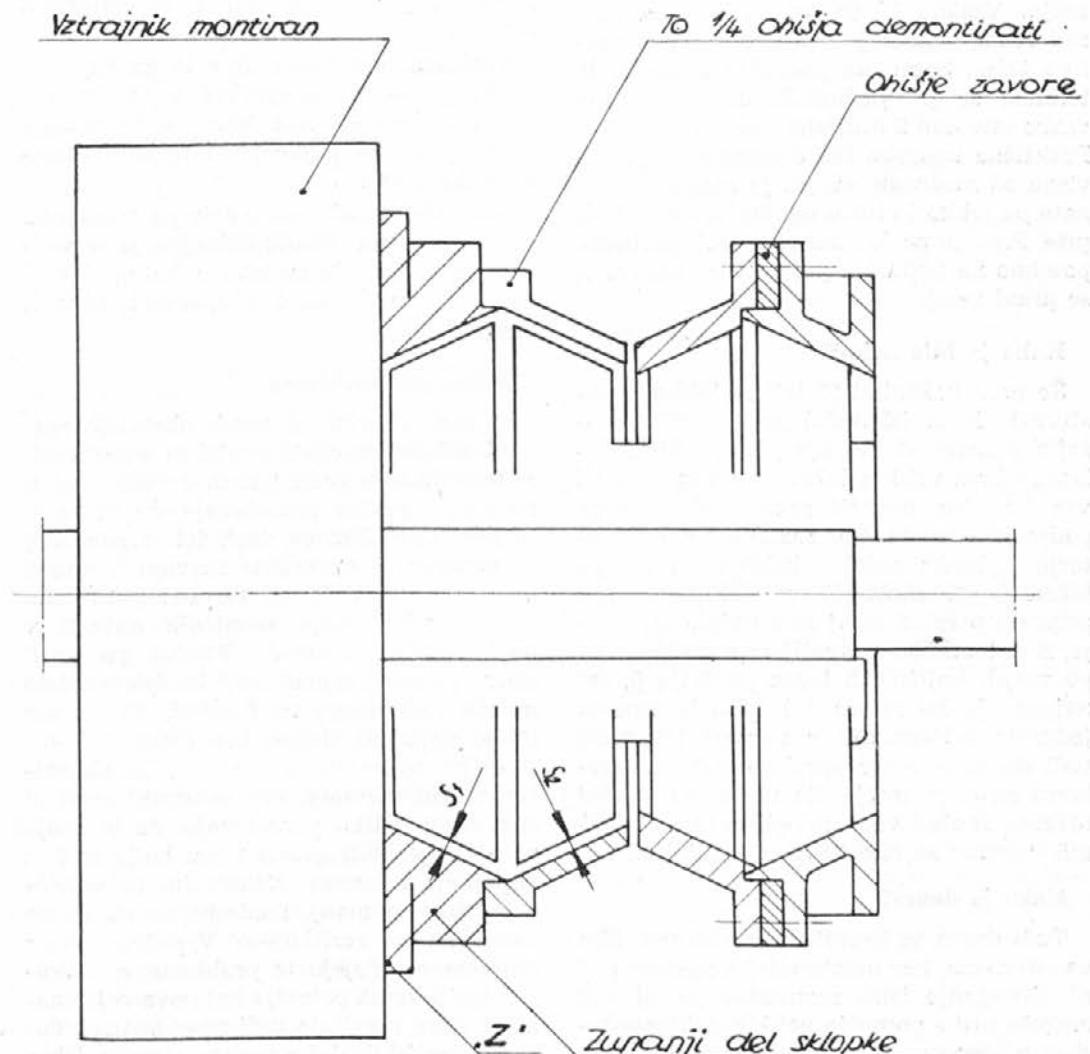
»Želim, da bi bile dane možnosti, da bi čimprej osvojili celo vrsto takih stiskalnic od sedanje 160 t do 1200 t, kar je seveda v prvi vrsti odvisno od tržišča,« in: »Kljub sorazmerno težkim pogojem, (neustrezni strojni park, montaža v valjarni) je mehanična delavnica v polno zadovoljstvo izdelala in zmontirala stiskalnico. Pri tem je skupina ključavničarjev s predelavcem Kokaljem in asistentom J. Potočnikom pokazala precejšnjo mero iznajdljivosti in samoiniciative in s tem pripomogla k res kvalitetni izdelavi in montaži stiskalnice. Tudi električarji so pokazali dovolj iznajdljivosti in kvalitete. Zlasti se je potrudil Robin pri izdelavi komandne omarre.«

Povedal je še, da sta mu pri konstruiranju pomagala Čibron in Šipek. O sebi seveda ni govoril. Prav pa je, da se ga na tem mestu mi spomnimo in mu za njegovo konstrukcijo stiskalnice, prav kot vsem ostalim za izdelavo in montažo, iskreno čestitamo!

-ate-

Stara modrost

Gospodarske statistike so kot bikini: kažejo samo to, kar želijo pokazati, skrivajo pa tisto, kar bi človek hotel videti.

Skica 2

Inž. Jože Rodič

Mednarodna metalurška klasifikacija

sredstvo za povečanje učinkovitosti v mednarodni izmenjavi dokumentacije in tehničnih izkušenj

Kaj obsega literatura?

Beseda »literatura« kot definicija označuje skupino spisov o nekem predmetu ali področju. V tehniki in v raziskovalnih delih se pogosteje uporablja izraz »dokumentacija«. Uspeh del je v veliki meri odvisen od poznavanja in uporabe dokumentov — vseh pisanih ali tiskanih informacij z določenega področja, npr. tehničnih poročil, publikacij, patentov in tehničnih knjig. Neki pisec v svojem članku karikira današnji položaj in pravi, da bi bilo treba definicijo dopolniti: »Uporaba dokumentov — če jih je mogoče najti.« V tem je mnogo resnice.

Na svetu poteka iz leta v leto velikansko število pomembnih raziskav, za kar se uporabljajo velikanske vsote denarja. Vsaka tovarna daje precejšen del svojih sredstev za raziskovanje, ker brez njih ni več mogoče spremljati razvoja tehnike na svetu.

Običajno vsak raziskovalec po končanem delu (raziskavi) napiše poročilo. Pač zato, da bi po potrebi še čez več let lahko iz njega razbral, kaj je delal in kakšne rezultate je dosegel. Poročila o važnejših raziskavah se pogosto tudi objavijo.

Še važneje pa je najti, kaj so drugi že delali in dosegli na tem določenem področju. Vsakdo bi to pred začetkom dela rad vedel, vendar je izpolnitev te želje veliko težja. Samo na področju znanosti in tehnike se po približnih ocenah pojavi vsako leto nad 2 milijona novih publikacij. Praktična uporaba teh dokumentov je odvisna od možnosti, da jih je mogoče najti, nato pa lahko in hitro ugotoviti, kaj v njih piše. Prav to pa je danes največji problem, posebno na področju periodične literature, se pravi revij.

Kako je bilo nekoč?

Še pred kakšnimi 25 leti so lahko znanstveniki in raziskovalci na vodilnih položajih s sistematično uporabo svojih sodelavcev brez velikih težav redno spremljali vse tehnične novosti razvoja določenega področja tehnike. Šef raziskovalnega sektorja je lahko zadolžil kakšnega mladega inženirja ali tehnika iz svoje ekipe, naj mu pripravi pregled izdaj za določeno področje. S sistematičnim študijem v podjetju in po večjih knjižnicah izven podjetja je šef najpozneje čez mesec dni dobil izčrpne in jedrnate informacije, s tem pa istočasno tudi do neke mere specializiranega sodelavca za to področje. Za vse to so stroški tovarne znašali vrednost plače in morebitnih dnevnic za raziskovalca-začetnika.

Kako je danes?

Tudi danes se literatura v glavnem išče na isti način, ker učinkovitejše metode pač ni. Doseganje istih rezultatov pa ni več mogoče niti s pomočjo velikih dokumentacijskih centrov, ki pripravljajo bibliografske preglede in tiskajo cele knjige rezime-

jev (izvlečkov) revij z vsega sveta. Vsi ti pregledi in rezimeji so po svojem namenu zelo koristni, vendar izgubljajo učinkovitost zaradi mnogih slabih strani:

— niso zadosti logično urejeni in kodirani (označeni), da bi jih bilo mogoče hitro in s pridom uporabljati,

— izhajajo z velikimi zamudami glede na original, v njih je dosti ponavljanja, medtem ko so istočasno mnogi važni članki izpuščeni.

— poleg tega je dosti napačnega označevanja in klasificiranja, napačnih prevodov in mešanja terminologije.

Danes na svetu ni knjižnice ali centra, ki bi bil zmožen evidentirati in klasificirati vse publikacije ter dati raziskovalcem na dostopen način v doglednem roku kompleten pregled dokumentacije določenega področja ali posamezne informacije.

Sestaviti danes pregled kompletne bibliografije — če je to sploh izvedljivo — predstavlja gigantsko delo, poleg tega pa še vedno obstaja možnost, da morda najvažnejših člankov ne bo mogoče najti. Redka so podjetja, ki bi mogla svoje strokovnjake poklicati z rednega dela in jim poveriti obsežno delo z bibliografijo. Ker torej publikacij ni mogoče lahko in hitro najti, se ponavljajo dela z velikanskimi stroški.

Problem je splošno znan in ga najbolje označuje — morda preveč v »ameriških dimenzijah« — izjava šefa raziskovalnega centra ene od največjih ameriških železarn, ki pravi:

»Če neko raziskovalno delo po proračunu stane manj kot 100.000 dolarjev, je še vedno ceneje, opraviti raziskavo, kot ugotoviti, če je kdo to raziskavo že opravil in objavil rezultate.«

Reševanje problema

V vseh razvitih državah obstajajo različni dokumentacijski centri in organizacije tehničnih in znanstvenih delavcev, ki si po svojih močeh prizadevajo, da bi rešili te probleme. Namen vseh teh organizacij in centrov je pomagati razvoju znanosti in tehnike v državah ter omogočiti čim boljše zasledovanje tehničnih novosti v najrazvitejših državah. Vendar pa se ti centri po svoji organizaciji in sistemu dela močno razlikujejo med seboj. Vsak zase iščejo najboljši sistem klasifikacije, kodifikacije, rezimiranja člankov, katalogiziranja. Tako avtorji kot založniki revij si spet sami veliko prizadevajo, da bi svoje publikacije bibliografsko čim bolje in čim popolneje opremili. Nekaterim to uspeva bolj, drugim manj, medsebojno pa se po tem bistveno razlikujejo. V deželah, kjer najresneje rešujejo te probleme, se dokumentacija sama pojavlja kot nova veja znanosti. Tam razvijajo tudi nove sisteme dokumentacijskih del z mehaniziranim iskanjem literature.

Veliko se torej dela pri reševanju obstoječih problemov, vendar vse to ostaja brez pravih rezultatov, ker ni enotnosti glede sistema niti v nacionalnem, kje šele v mednarodnem obsegu.

Kaj je potrebno in zakaj

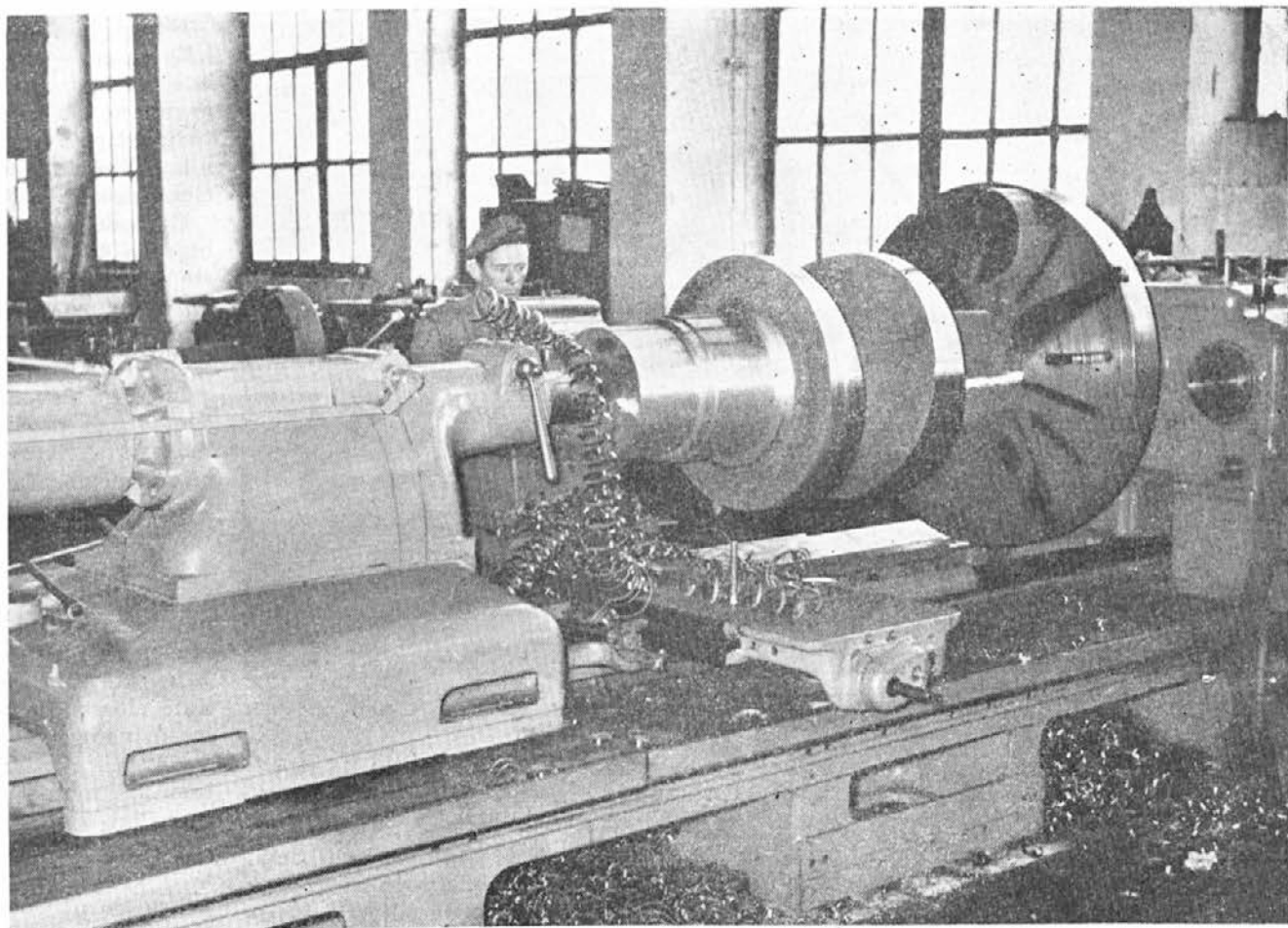
Po predlogu American Society for Metals-Literature Classification Committee bi bilo treba kompleksno rešitev problema dokumentacije opraviti postopoma, po fazah.

1. Treba je izdelati in osvojiti mednarodni sistem klasifikacije, ki bi bil takšen, da bi v praksi resnično »zaživel«. Uvedba splošne klasifikacije pa sama po sebi seveda še ne zadošča za povečanje učinkovitosti mednarodne izmenjave publikacij in izkušenj. Da je neka klasifikacija uvedena, se lahko smatra šele tedaj, ko res zaživi v vsakdanji rabi, v izmenjavi informacij in izkušenj v narodnem in mednarodnem obsegu.

Prva stopnja v uporabi mednarodne klasifikacije specialnega področja bi moralo biti kodiranje originalov vseh člankov in publikacij v vsaki znanstveni in tehnični reviji določenega področja. Na ta način bi bila klasifikacija točna in originalna, ker bi kodiranje opravil avtor ali izdajatelj, ki v podrobnosti pozna obdelano snov. Še več — in to je za bibliografsko dejavnost najvažnejše — če bi bile vse publikacije kodirane že v originalu, bi odpadel problem klasificiranja bibliografskih kartic, ali pa bi predstavljal samo administrativno delo, medtem ko predstavlja zdaj največji problem dokumentacijskih centrov, knjižnic in posameznikov. Mnogi visoko kvalificirani strokovnjaki so zdaj prisilno vezani na to delo in ga zaradi pomanjkanja časa ne opravljajo tako, kot bi bilo treba. V različnih mednarodnih bibliografskih pregledih najdemo grobe napake prav v klasifikaciji. Ker po vsem svetu opravljajo klasifikacijo visoko kvalificirani strokovnjaki, bi z omenjenim načinom kodiranja originalov z mednarodno klasifikacijo dosegli poleg reda in zanesljivosti tudi velik ekonomski učinek.

Če bi po celem svetu uporabljali isto shemo klasifikacije, bi bilo evidentiranje in katalogiziranje v vseh državah enako lahko in enostavno, posebno še, če bi bili članki redno opremljeni s kratko vsebino v glavnih svetovnih jezikih in v neki standardni obliki. To bi pri katalogiziranju na kartice omogočalo enostavno reprodukcijo kratke vsebine skupaj s klasifikacijo in bibliografskimi podatki po foto-offset postopku na kartice. Tako bi bila izključena tudi vsaka napaka, ker bi bilo tudi prepisovanje nepotrebno. Kljub temu, da se danes uporabljajo klasifikacije, so zaradi njihove različnosti dokumentacijska dela zelo težka, dolgotrajna in draga.

2. Ko bi dosegli enakost klasifikacije, bi bilo treba mednarodno standardizirati

Imenitno delamo, le zaščita je bolj pomanjkljiva

sistem in tehniko bibliografskega opremljanja vseh publikacij. Treba bi bilo standardizirati obliko in opremo rezimeja v glavnih tujih jezikih, navedbo klasifikacije in mednarodno registrirane kratice revij z bibliografskimi podatki člankov.

3. Uvedba mehanizacije z modernimi elektronskimi stroji za iskanje literature lahko pokaže učinkovitost v velikih dokumentacijskih centrih samo po takšni ureditvi.

Takšna splošna standardizacija je v interesu vseh, ki delajo v znanosti in tehniki. Vsem so jasne koristi takšnega sistema, s katerim bi prihranili mnogo časa in velikanske stroške. Istočasno pa bi to pospešilo tehnični razvoj po vsem svetu, posebno pa v manj razvitih državah.

Zakaj se to ni že izvršilo?

Odgovor je lahek: dokumentacijski centri najrazvitejših držav uporabljajo sisteme klasifikacij, od katerih bi nekateri z morebitnimi popravki lahko postali osnova standardne mednarodne klasifikacije. V velikem centru, kjer je neki sistem že več let v rabi, in mu je morda prirejen tudi sistem mehanizacije, bi predstavljal prehod na drug sistem velike težave. Pod vplivom tega dejstva vsi želijo neki mednarodni, enoten sistem, vendar nihče ne bi maral opustiti svojega, posebno še, če je z njim zadovoljen. Tako se o reševanju problema že več let veliko govori in predlaga, vendar se nič ne naredi — ali pa zelo malo; težave pa so vsako leto večje.

Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK)

Nekdo bo rekel: »Kaj pa je sploh še treba delati, ko vendar obstaja univerzalna decimalna klasifikacija (UDK), ki je zares

mednarodna in znana po vsem svetu?« Res, vsi poznajo in cenijo vrednost UDK kot zares univerzalne klasifikacije. Vendar lahko z gotovostjo rečem, da so vsi, ki so se srečali z njo, ugotovili, da na področju metalurgije praktično ni uporabna. Mnoga podjetja, inštituti in knjižnice uporabljajo UDK za klasifikacijo svojih kartotek po stvarnih področjih. Ta klasifikacija je dobra za razdelitev osnovnih področij, medtem ko ozko specializiranih publikacij s pomočjo UDK simbolov ni mogoče najti. Danes po svetu na specializiranih področjih s pomočjo UDK veliko klasificirajo, vendar zelo malo iščejo in najdejo.

Osnovna dobra stran UDK je njena uporabnost na širšem področju znanosti, tehnike in umetnosti, kjer koordinira vsa področja. To pa je obenem tudi njena slaba stran pri uporabi na specializiranem tehničnem področju. UDK je preširoka in preveč univerzalna, da bi lahko bila praktična na specializiranem področju. Tudi njena sistematika ne ustreza več hitremu razvoju posameznih področij tehnike. Zaradi forsiranega detajliranja posameznih področij se izgublja potrebna preglednost. Zaradi vezane sheme so ista področja v več različnih skupinah, kar zmanjšuje preglednost. Za kodiranje specializiranih artiklov postajajo simboli z več kot desetimi številkami popolnoma normalni. Videli sem kartico s simbolom UDK, ki je imel 60 različnih znakov (številke, pik, oklepajev itd.). Lahko si predstavljamo, kakšna je praktična uporabnost takšnega simbola in kakšne so posledice majhne, banalne, toda zelo verjetne napake pri natisku takšnega simbola. Kartica pride na neko drugo področje in pripadajoče publikacije ni več mogoče najti. Kakorkoli je pomembna, stoji v kartoteki, kakor da je ni.

UDK torej zaradi omenjenih komplikacij ne daje možnosti hitrega, ekonomičnega in zanesljivega iskanja oziroma uporabe iskanega klasificiranega gradiva. Ostaja torej zelo uporabna v knjižnicah splošnega značaja, vendar za specializirano področje metalurgije ni uporabna. To seveda ne zmanjšuje njene vrednosti v koordinaciji osnovnih področij, pri tako imenovani horizontalni klasifikaciji. Za posamezna njena področja pa je neobhodno potrebna tako imenovana vertikalna klasifikacija za vsako področje posebej.

Izkušnje italijanskih metalurgov na področju klasifikacije

V Italiji se je istočasno s hitrim razvojem metalurške proizvodnje pojavil problem metalurške klasifikacije, ker so bile potrebe novih kadrov v novih pogonih po informacijah na specialnih področjih zelo velike. V prvih letih po vojni je bil v okviru Italijanskega združenja za metalurgijo (Associazione Italiana di Metallurgia) ustanovljen poseben komite za metalurško dokumentacijo z najbolj znanimi strokovnjaki v glavnem s področja črne metalurgije.

Prvi problem novo osnovanega komiteja je bil klasifikacija metalurške literature. Diskusija je hitro pokazala, da so se vsi člani komiteja pri svojem delu že prej spoznali s tem problemom. Vsi so najprej iskali pomoč pri UDK, vendar so razočarani kmalu ugotovili, da je sistem te klasifikacije za njih praktično neuporaben. Vsak izmed njih je izdelal nekakšno klasifikacijo za lastne potrebe. Na osnovi teh izkušenj je komite hitro zavzel tudi uradno stališče, da je treba čim prej izdelati specialni klasifikacijski sistem.

V spektrografskem laboratoriju

Klasifikacija AIM

Z združevanjem in medsebojnim vsklajevanjem sistematike kakšnih deset obstoječih individualnih klasifikacij je prišlo do osnutka klasifikacije Associazione Italiana di Metallurgia (AIM).

Ta klasifikacija je bila najresneje obdelana in postopoma izpopolnjena na podlagi izkušenj v praktični uporabi. Po osmi izdaji je v dokončni obliki italijansko združenje osvojilo »AIM klasifikacijo« kot uradno klasifikacijo na celotnem področju italijanske metalurške dejavnosti.

Klasifikacija ASM — SLA

Nedolgo po uradni izdaji AIM klasifikacije je bibliografski komite italijanskega združenja zvedel, da je v ZDA posebni »Joint Committee of the American Society for Metals and Special Libraries Association« izdelal novo metalurško klasifikacijo. To pomeni, da so se problemi v isti obliki pojavili tako v ZDA kot tudi v drugih državah. Treba pa je priznati, da je pri kompleksnem reševanju problema metalurške dokumentacije na svetu vložila največ sistematičnega dela in dosegla največ rezultatov prav »The American Society for Metals«. Leta 1950 so prvič objavili novo klasifikacijo pod naslovom »ASM — SLA Metallurgical Literature Classification«, ki v svojem imenu združuje kratice dveh organizacij, ki sta jo skupaj pripravili.

Shema te klasifikacije je bila v marsičem podobna italijanski AIM klasifikaciji. Italijanski komite je hitro zavzel svoje stališče. Uvidel je možnost, da bi ASM — SLA klasifikacija zaradi svoje praktičnosti, avtoritete ASM in SLA ter splošne potrebe v svetu lahko postala v prihodnosti mednarodna standardna klasifikacija. Zato so se Italijani odločili za intenzivno sodelovanje z ameriški kolegi. Angleški prevod svoje AIM klasifikacije so dali na razpolago ameriški komiteju, istočasno pa so sami pripravili kritične pripombe k ASM — SLA klasifikaciji.

Mednarodna metalurška klasifikacija

Vsekakor tudi ASM — SLA klasifikacija v svoji prvi izdaji ni bila popolna, čeprav je bila z več stališč boljša od AIM klasifikacije. Na podlagi izmenjave izkušenj ameriškega in italijanskega komiteja je bila leta 1958 pripravljena druga — mednarodna izdaja ASM — SLA klasifikacije.

Associazione Italiana di Metallurgia je pripravila italijanski prevod ASM — SLA klasifikacije in istočasno z njeno izdajo leta 1960 odločila, da se ta klasifikacija uradno osvoji v Italiji, čeprav je bil prehod z enega klasifikacijskega sistema na drugega zvezan s precejšnjimi težavami.

Vrednost te nove klasifikacije so uvidele že mnoge organizacije dokumentacijske dejavnosti na svetu.

Uvajanje ASM — SLA klasifikacije na svetu

Istočasno z drugo izdajo je bila izvršena po vsem svetu tudi velika popularizacija in propaganda za čim večjo uporabo oziroma za izdelavo splošne svetovne klasifikacije za metalurgijo na osnovi sheme ASM — SLA.

Ta klasifikacija je danes že tako razširjena, da upravičeno nosi ime mednarodne metalurške klasifikacije. Uporabljajo jo v državnem obsegu ali v posameznih dokumentacijskih ustanovah ali centrih v: ZDA, Italiji, Angliji, Nemčiji, Franciji, Belgiji, Holandiji, Švici, Norveški, Kanadi, Novi Zelandiji, Avstraliji, Japonski itd.

V ZDA, Italiji in Japonski so jo osvojile vse pomembnejše železarske družbe. Pričakujejo, da jo bo privzela tudi uradno za svojo notranjo koordinacijo organizacija evropske skupnosti za premog in jeklo, kar bi pomenilo njeno širše osvajanje v Franciji in Nemčiji.

Klasifikacija ASM — SLA redno uporablja za kodiranje člankov, rezimejev in bibliografskega pregleda precej revij, med tistimi pa, ki je nanje naročena naša železarna: The Iron Age in Härterei-Technische Mitteilungen.

Doslej je druga izdaja te klasifikacije izšla razen v angleščini še v italijanskem in nemškem prevodu, francoskega pa pripravljajo. Ob koncu lanskega leta je izšla tudi v japonščini, le da nekoliko spremenjena zaradi uporabe v mehaniziranem elektronskem sistemu iskanja literature.

Če bodo vse naštetе države res še širše osvojile to klasifikacijo, in če bodo dostopne izdaje v vseh svetovnih jezikih, jo bodo gotovo osvojile tudi druge države.

Sklep

Iz vsega navedenega se vidi, da rešitev svetovnega problema na področju metalurške klasifikacije in splošne dokumentacije ni nemogoča. Veliko je že storjenega, še več dela pa čaka. Možnosti so jasno prikazane, treba je le še časa in volje, da se postavljeni cilj doseže.

V dokumentacijskem centru italijanskega metalurškega inštituta Finsider sem imel priložnost spoznati vrednost ASM — SLA klasifikacije v praktični uporabi. Zato menim, da bi bilo treba tudi pri nas intenzivno začeti z akcijo za pripravo prevoda in za osvojitve te klasifikacije. S tem bi morda pravočasno nadoknadili marsikaj, kar smo doslej na področju sistematične dokumentacije morda zamudili. Brez uporabe mednarodne klasifikacije v prihodnje ne bomo mogli uspešno spremljati obsežnih bibliografij na področju metalurgije, ki se hitro razvija.

Praktične dokumentacijske izkušnje v železarni Ravne lahko še potrdijo navedene izkušnje drugih držav. Lani smo končali s sistematično klasifikacijo razpoložljivega bibliografskega gradiva po UDK. Obsežno delo smo končali nezadovoljni, tako sodelavci raziskovalnega oddelka kot sodelavci metalurškega laboratorija. Iz že znanih razlogov smo bili prisiljeni za svoje potrebe na zanimivih področjih izdelati provizorične klasifikacije. Podobno je, ali pa še bo, po drugih podjetjih in ustanovah v državi. Nepotrebno delo in tavanje pa bi bilo mogoče zdaj lahko preprečiti z rešitvijo, ki že obstaja.

Kolikor prej bomo začeli reševati ta problem, toliko manj dela nas bo čakalo in za toliko bo delo lažje. Morda se bodo kje pojavile trenutne težave, ki pa bodo pozneje gotovo poplačane s koristmi novega sistema.

V nadaljevanju prinašamo izveček najvažnejših področij iz klasifikacije ASM — SLA, predvsem za uporabo pri klasificiranju dokumentacije in literature v metalurškem oddelku železarne Ravne.

Da pa bo lahko vsakdo sam ocenil uporabnost oziroma praktičnost nove klasifikacije, navajamo dva primera.

Naslov članka: O. Werner, Die Verprägung von Stahl durch Aufnahme vom atomären Wasserstoff.

Klasifikacija tega članka po UDK:
620.192.46 : 539.375.5 : 539.56 : 669.15

Klasifikacija ASM — SLA:
Q 26 — 9.69 ; H

Naslov članka: L. Dolle, Stahlforschung und Kerntechnik

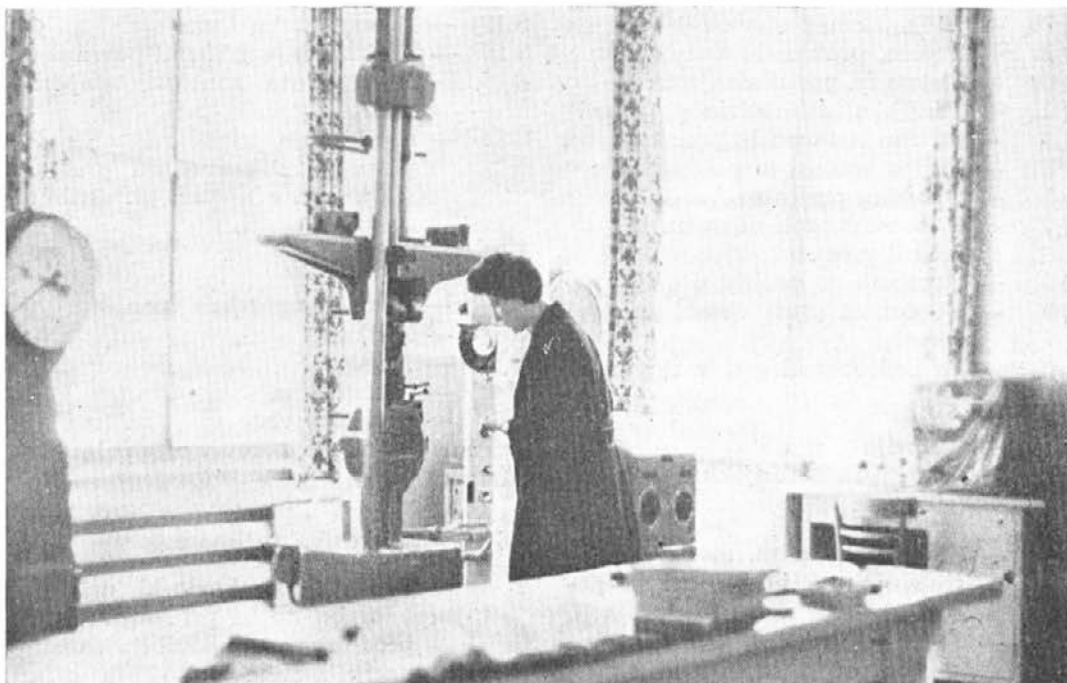
UDK: 620.18 : 669.14/.15 : 621.039.4.002.2
ASM — SLA: T 11 — 17.57 ; STb

ASM — SLA KLASIFIKACIJA ZA METALURGIJO

(Izvlaček)

Procesi in lastnosti

- A** — Snov splošnega značaja
 A 4 — Statistika in ekonomija
 A 14 — Dokumentacija
- B** — Priprava mineralov in surovin (postopki, vzorčenje, kontrola)
 B 19 — Ognjestalna gradiva
 B 23 — Staro železo
 B 25 — Proizvodnja industrijskih plinov
- D** — Metalurška proizvodnja
 D 2 — Siemens-Martinov postopek
 D 5 — Elektro-obložni postopek
 D 6 — Elektro-indukcijski postopek
 D 7 in D 8 — Ostali postopki (kombinirani in specialni)
 D 8m — Vakuumski procesi
 D 9 — Litje ingotov
 D 10 — Postopki s kisikom (L + D, Kaldo in ostali)
 D 11 — Fizikalna kemija metalurških procesov
- E** — Livarna
 E 10 — Tehnika taljenja
 E 11 — Litje v pesek
 E 14 — Centrifugalno litje
 E 15 — Precizijsko litje
 E 17 — Izdelava modelov
 E 18 — Tehnologija peskov
 E 19 — Formanje
 E 21 — Izdelava jeder
 E 23 — Litje v forme
 E 24 — Čiščenje ulitkov
 E 25 — Metalurška kontrola
- F** — Izdelava polfabrikatov
 F 21 — Priprava za predelavo (npr. slačenje ingotov, čiščenje, ogrevanje, itd.)
 F 22 — Kovanje pod kladivom in stiskalnic
 F 23 — Valjanje
 F 27 — Vlečenje palic in profilov
 F 28 — Vlečenje žice
 F 29 — Končne operacije
 F 3 — Sposobnost za plastično deformacijo (kovnost, vlekljivost itd.)
- G** — Sekundarna predelava (rezanje, štancanje, stiskanje itd.)
 G 17 — Obdelava z orodjem (struženje, rezkanje, žaganje itd.)
 G 17k — Obdelovalnost
 G 18 — Brušenje
- J** — Postopki termične obdelave (teoretična snov s področja termične obdelave je klasificirana v razredu N. Za merjenje kalilne sposobnosti olj glej P 11k in za aparate glej X 24)
 J 21 — Homogenizacija (za talne peči in ogrevanje velikih odkovkov glej F 21)
 J 22 — Avstenitizacija
 J 23 — Žarenje (vse vrste žarenja)
 J 24 — Normalizacija
 J 25 — Patentiranje
 J 26 — Kaljenje (vsi postopki)
 J 27 — Izločevalno utrjanje
 J 27d — Staranje

Trgalnica — preizkušanje kvalitete

- J 28 — Cementacija in nitiranje
 J 29 — Popuščanje in **poboljšanje**
 J 1 — Notranje napetosti (kontrola za ostalih napetosti)
 J 1a — Odprava napetosti
 J 1b — Meroobstojnost (dimenzijska stabilizacija)
 J 2 — Postopki ogrevanja in ohlajevanja (kalilna sredstva glej W 28p)
 J 2k — Ogrevanje v kontroliranih atmosferah
 J 4 — Spremembe na površini
 J 4a — Razogljčenje
 J 4c — Ostale spremembe
 J 5 — Kaljivost
- K** — Varjenje in spajanje
 K 1 — Obložno varjenje
 K 2 — Plinsko varjenje
 K 3 — Uporovno varjenje
 K 9 — Kontrola procesov
 K 9n — Metalurgija varjenja
 K 9r — Preizkusi
 K 9s — Varljivost
- L** — Čiščenje, prevleke in zaščita površine
- M** — Metalografija in primarne strukture
 M 20 — Priprava vzorcev
 M 21 — Mikroskopija (z normalno svetlobo, elektronska, rentgenska idr.)
 M 22 — Difrakcijske metode
 M 23 — Ostale tehnike (za odkrivanje strukture; za defekte in sestavo glej razred S)
 M 23r — Termična analiza
 M 23s — Električne metode
 M 23a — Magnetske metode
 M 23b — Dilatometrija
 M 24 — Diagrami stanja
 M 26 — Kristalne strukture
 M 26q — Intermetalne spojine in raztopine
 M 26r — Druge spojine (oksidi, karbidi itd.)
 M 27 — Primarne mikrostrukture
 M 27a — Čiste kovine
 M 27b — Trdne raztopine
- M 27c — Dimenzije in oblika zrn
 M 28 — Makrostruktura
- N** — Premene in premenske (sekundarne) strukture
 N 1 — Difuzija
 N 3 — Rast zrn
 N 3m — Mehanizem in kinetika
 N 3n — Normalna
 N 3p — Nekontinuirna
 N 3q — Neenakoosna
 N 3s — Ostale oblike
 N 4 — Opomoč (regeneracija)
 N 5 — Rekrystalizacija
 N 6 — Premene brez difuzije — alotropske in martenzitne premene (martenzitne premene v sistemu FeC glej N 8p)
 N 7 — Izločanje
 N 8 — Tvorba in razpad avstenita (premenske reakcije v Fe-C sistemu)
 N 8f — Tvorba avstenita
 N 8g — Izotermne premene
 N 8h — Perlitne reakcije
 N 8m — Bajnitske reakcije
 N 8n — Zaostali avstenit
 N 8p — Martenzitne reakcije v sistemu Fe-C
 N 8q — Sferoidizacija
 N 8r — Karbidi
 N 8s — Grafitizacija
 N 8a — Popuščne reakcije
 N 9 — N 16 — Ostala teoretična snov
- P** — Fizikalne lastnosti in preizkusi (za naprave in metode se tu dodatno uporabljajo atributi 1.53 in 1.54)
 P 10 — Masa in volumen
 P 11 — Termične lastnosti (g—dilatacija, h—toplotna prevodnost, k—prenos toplote idr.)
 P 16 — Magnetske lastnosti (npr. q—permeabilnost, r—indukcija)
- Q** — Mehanske lastnosti in preizkusi
 Q 21, Q 22, Q 23 — obravnavajo razne lastnosti
 Q 24 — Mehanizem plastičnih deformacij
 Q 25 — Napetosti

- Q 26 — Mehanizem prelomov in razpok
 Q 27 — Trgalni preizkusi
 Q 29 — Trdota in preizkušanje trdote
 Q 1 — Torzijske lastnosti in preizkusi
 Q 2 — Strižne lastnosti in preizkusi
 Q 3 — Trajna trdnost in preizkušanje
 Q 5 — Upogibni preizkusi
 Q 6 — Odpornost proti udarcem in udarni poizkusi
 Q 7 — Utrujenje in preizkusi
 Q 9 — Odpornost proti obrabi in preizkusi

(Ostalo in podrobnosti glej v originalni klasifikaciji!)

R — Korozija

- R 11 — Preizkusi korozijskih lastnosti (glej tudi 1.54 »metode«)

S — Kemijska analiza, meritve, kontrola, norme in prevzemni pojgi

- S 9 — Jemanje vzorcev (za surovine glej razred B, za tehniko statističnega vzorčenja glej S 12h)
 S 10 — Sortiranje in identifikacija (iskrenje, barvno označevanje, magnetsko sortiranje ipd.)
 S 11 — Kemijska analiza
 S 11j — Volumetrija (titrimetrija)
 S 11k — Optična spektrografija
 S 11p — Rentgenske metode
 S 11q — Radiokemijske metode
 S 11r — Analiza plinov
 S 11a — Kolorimetrija (fotometrija)
 S 11b — Gravimetrija
 S 11d — Mikrokemijske metode
 S 11g — Druge metode
 S 12 — Statistična analiza in kontrola kvalitete
 S 12g — Metode in kontrolne karte
 S 12h — Tehnika vzorčenja
 S 12j — Analiza variance
 S 12k — Planirano eksperimentiranje po statističnih metodah
 S 12f — Prevzemi
 S 13 — Odkrivanje napak — defektoskopija (za makroskopijo glej M 28)
 S 13e — Radiografija (npr. rentgen, splošna gamaskopija, izotopi, tracer-ska tehnika)
 S 13g — Odkrivanje napak z ultrazvokom in drugimi akustičnimi metodami

- S 13j — Z magnetnim fluksom
 S 15 — Preizkušanje grobosti površine
 S 16 — Merjenje in kontrola temperature
 S 22 — Normiranje, standardizacija, tipizacija in prevzemni predpisi (za posebne norme, gl. attribute grupe 15)
 S 23 — Umerjanje

U — Čista in uporabna znanost

- U 1 — Fizika
 U 2 — Kemija
 U 4 — Matematika
 U 7 — Tehniške vede

(Podrobnejša razdelitev v originalni klasifikaciji!)

Produkti in naprave

- T — Produkti in kovinski deli (za uporabo kovin pri napravah in produktih se uporablja kombinacija z atributom 17.57)

V tem razredu je zajeta avtomobilska industrija, ladjedelništvo, železniška industrija, letalska industrija, vesoljska tehnika, konstrukcije, rudarstvo in naftna industrija, kemijska industrija, elektroindustrija in elektronika, vojna tehnika, poljedelski stroji, strojna industrija in orodja, potrošni materiali, nuklearna tehnika

- W — Metalurški obrati, naprave, agregati in oprema

Za uporabo kovin na tem področju se uporablja kombinacija z atributom 17.57 »uporaba materialov«.

Za uporabo naprav v različnih metalurških procesih se uporablja kombinacija z atributom 1.52 »uporaba proizvodnih naprav«. Za naprave in opremo, ki niso zajete v tem razredu, se uporablja odgovarjajoča klasifikacijska oznaka procesa v kombinaciji z atributom 1.52 »uporaba proizvodnih naprav«.

- W 10 — Obratne instalacije

- W 11 — Proizvodnja in distribucija energije
 W 12 — Transport
 W 13 — Pomožne naprave
 W 15 — Naprave za pripravo surovin
 W 16 — Destilacija in vplinjavanje goriv
 W 16c — Generatorji
 W 18 — Talilne in rafinacijske peči
 W 18r — Siemens-Martinove peči
 W 18s — Elektroobločne peči
 W 18a — Elektroindukcijske peči
 W 19 — Litje in oprema livne jame
 W 20 — Priprava ingotov in bram
 W 22 — Kovačnica
 W 23 — Valjarna
 W 24 — Oblikovanje pod stiskalnicami, v utopih; vlečne naprave, žage ipd.
 W 25 — Orodni stroji
 W 27 — Peči za termično obdelavo
 W 28 — Druge naprave za termično obdelavo
 W 29 — Varjenje in spajkanje
 W 2 — W 4 — Končna obdelava in poliranje
 Opomba: V originalni klasifikaciji so ta področja bolj podrobno razdeljena!

X — Instrumenti ter laboratorijske in kontrolne naprave

(Pri tem razredu se često pojavi potreba dodatnega označevanja z atributi, posebno: 17.57 »uporaba materialov«; 1.53 »uporaba naprav«; 1.52 »uporaba produkcijskih naprav«.

V originalni klasifikaciji je ta razred podrobno razdeljen!

Materiali

- EN — Kemijski elementi
 Elementi so označeni s svojimi atomskimi števili, vendar se glavni kemijski elementi često označujejo s svojimi kemijskimi simboli.

Materialne grupe

- ST — Jekla v splošnem
 STb — Jekla v splošnem
 STc — Pomirjeno jeklo
 STd — Nepomirjeno jeklo
 STe — Siemens-Martinovo jeklo
 STf — Elektro jeklo
 STg — Konvertorsko jeklo
 STh — Duplex in triplex jeklo
 STk — Polpomirjeno jeklo
 CN — Ogljikovo jeklo
 CNb — Ogljikovo jeklo v splošnem
 CNg — Nizkoogljčno jeklo
 CNp — Srednjeogljčno jeklo
 CNr — Visokoogljčno jeklo (razen orodnih!)
 CNm — Jekla za globoki vlek
 AY — Nizkolegirana jekla (pod 5% legirnih elementov)
 AYb — Nizkolegirana jekla v splošnem
 AYn — Nizkolegirana jekla s povišano stezno mejo
 SS — Visokolegirana jekla (vključno nerjaveča in ognjeodporna)
 SSb — Visokolegirana jekla v splošnem
 SSc — Nerjaveča martenzitna jekla
 SSD — Nerjaveča feritna jekla

Naša knjižnica prejema nad 80 strokovnih revij

- SSe — Nerjaveča avstenitna jekla
 TS — Orodna jekla
 TSb — Orodna jekla v splošnem
 TSg — Ogljikova orodna jekla
 TSh — Meroobstojna orodna jekla
 TSj — Orodna jekla, odporna proti udarcem
 TSk — Orodna jekla za vroče delo
 TSm — Brzorezna jekla
 TSn — Ostala
 CI — Grodelj in lito železo
- SGA — Klasifikacija materialov po lastnostih in uporabi — grupa A**
 Te oznake se lahko uporabljajo tudi v zvezi z oznakami razredov za elemente EN ali za razne vrste jekel ST, CN, AY, SS in TS.
- SGAg — Odporni proti koroziji (glej tudi SS)
 SGAh — Odporni proti vročini (glej tudi SS)
 SGAj — Materiali za orodja (glej tudi TS)
 SGAk — Avtomatska jekla
 SGAm — Odporni proti obrabi
 SGAn — Magnetni materiali
 SGAq — Materiali za električne upore
 SGAr — Materiali za električne kontakte
 SGAs — Materiali s posebnim toplotnim raztežkom
 SGAA — Materiali za termoelemente
 SGAb — Materiali za vzmeti
 SGAc — Materiali za ležaje
 SGAd — Zlitine z nizkim tališčem
 SGAf — Zlitine za spajkanje in varjenje
- SGB — Klasifikacija materialov po lastnosti in uporabi — grupa B**
 Te oznake se lahko uporabljajo tudi v zvezi z oznakami razredov za elemente EN ali za razne vrste jekel ST, CN, AY, SS in TS.
- SGBq — Materiali z visoko trdoto (trde kovine)
 SGBr — Materiali za uporabo pri nizkih temperaturah
 SGBs — Konstrukcijski materiali
 SGBa — Visokotrdni materiali
- RM — Industrijske surovine**
 RMg — Industrijski plini
 RMh — Ognjestalni materiali
 RMj + RMk + RMm — Goriva trdna, tekoča oziroma plinasta
 RMp — Staro železo
 RMq — Talila in žlindre
 RMn — Minerali
- AD — Materiali za dodatke in korekcijo**
 ADn — Legirni dodatki
 ADp — Dodatki za korekcijo strukture (manjše zrno, sferoidizacija)
 ADq — Dodatki za doseg posebnih lastnosti
 ADr — Desoksidanti
 ADs — Oksidacijska sredstva
 ADA — Sredstva za odžveplanje
 ADM — Eksotermni materiali
- NM — Nemetalni materiali**
- Atributi**
- 1 — Postopki izdelave in preizkušanja
 52 — Uporaba produkcijskih naprav
 53 — Uporaba laboratorijskih in preizkusnih naprav
- 54 — Metode preizkušanja
 60 — Priprava in oblika vzorcev
 61 — Kontinuirni
 64 — Kisli
 65 — Bazični
 66 — V vročem ali pri visoki temperaturi
 67 — V hladnem ali pri nizki temperaturi
 73 — V vakuumu
 57 — Radioaktivni
 58 — Hitri
- 2 — Vplivni faktorji
 59 — Vpliv velikosti zrna
 60 — Vpliv sestave
 61 — Vpliv temperature
 62 — Vpliv povišane temperature
 63 — Vpliv nizke temperature
 64 — Vpliv termične obdelave
 65 — Vpliv staranja
 66 — Vplivi kemijskega značaja
 67 — Vpliv sevanja
- 3 — Vplivni faktorji
 66 — Vpliv napetosti
 67 — Vpliv časa in hitrosti
 68 — Vpliv deformacij
 69 — Vpliv nečistoč
 70 — Vpliv predhodnih postopkov (predzgodovine)
 71 — Vpliv strukture
 72 — Vpliv orientacije
 73 — Vpliv oblike in dimenzij
 74 — Vpliv pritiska
- 4 — Tipični produkti — predelani
 51 — Odkovki
 52 — Blumi (brame) in gredice
 53 — Pločevina in trakovi
 55 — Palice in žica
 57 — Profili
 Ostalo
- 5 — Tipični produkti — liti
 59 — Ingoti
 60 — Ulitki v pesek
 62 — Precizijsko liti ulitki
 63 — Ulitki, liti v permanentne forme
 64 — Ulitki, liti v polpermanentne forme
 65 — Centrifugalno liti ulitki
- 7 — Kovinski produkti, dobljeni s spajanjem (varjeni, spajkani, zakovičeni itd.)
- 8 — Prevlečeni kovinski produkti (platirani, brizgani, barvani itd.)
 9 — Defekti
 67 — Lunker
 68 — Poroznost in mehurčki
 69 — Izceje, vključki, plini v jeklu in kovinah
 70 — Kosmiči
 71 — Površinske napake (zaplate, pregibi itd.)
 72 — Razpoke (kalilne, mehanske, korozijske itd.)
 73 — Pregretje
 74 — Deformacije
 51 — Nečistoče
 52 — Škaja
 66 — Heterogenost
- 10 — Tip literature
 51 — Teorija
 52 — Raziskave
 53 — Originalna dela
 54 — Pregledi
 55 — Opisi obratov in naprav
 11 — Oblika literature
 59 — Patenti
 60 — Literatura komercialnega značaja (katalogi ipd.)
 62 — Norme
 63 — Poročila
 64 — Knjige
 65 — Bibliografije
 66 — Prevodi
 70 — Mikrofilmi in fotokopije
- 15 — Norme in označevanje materialov
 17 — Splošni pojmi
 51 — Projektiranje
 52 — Karakteristike obnašanja
 54 — Kvaliteta
 55 — Tolerance
 56 — Modeli
 57 — Uporaba materialov
 70 — Trajanje
 71 — Proizvodnja
 72 — Napredek in razvoj
 73 — Tehnično-ekonomske primerjave
 74 — Proizvodnja
 18 — Obratna praksa

Vsak dan segajo po njih naši strokovnjaki

Hubert Vetter

Komunikacije v podjetju

Odnosi med linijskimi in štabnimi oddelki v sodobnih industrijskih podjetjih

Zveze

Poslovanje v vsakem podjetju je prepletено z mnogimi komunikacijskimi kanali, po katerih se dnevno »pretakajo« vesti, informacije, nalogi, ukrepi, podatki itd. Že razgovor dveh oseb v podjetju o nekem problemu poslovanja ali dela smatramo za komunikacijski proces, ki za podjetje lahko mnogo pomeni. Znanstveno proučevanje problemov delitve dela je odkrilo, da mnogo problemov poslovanja nastaja samo zaradi prekinjenih komunikacijskih zvez, to je pomanjkljivih informacij in sicer takšnih, ki niso dosegle svojega cilja, ali pa so bile napačno tolmačene. Veliko vlogo pravilnega obveščanja v podjetju so spoznali šele v zadnjem času. Problemi komunikacij so enako važni za velika in mala podjetja in sicer zato, ker je od dobrih komunikacij odvisen pravilen odnos do dela ter uspeh poslovanja.

V obrtni proizvodnji, kjer obstaja direktna povezava med mojstrom in delavcem, ni bilo potrebno določati sistema komunikacij. V industrijski proizvodnji pa ta neposredni stik izgine zaradi delitve dela in velikosti podjetja, zato je potrebno vzpostaviti niz odnosov in zvez v podjetju, da bi lahko delovale kot ekonomski organizem.

Vrste komunikacijskih poti

a) vertikalne — to so tiste poti, ki gredo od najvišjega upravnega organa navzdol

in obratno od neposrednega proizvajalca navzgor;

b) horizontalne — to so komunikacijske poti med šefi posameznih organizacijskih enot;

c) diagonalne — po teh komunicirajo štabne organizacijske enote z organizacijskimi enotami linijske organizacije;

d) osebni kontakti v okviru delovne grupe — tu so mišljeni občasni ali stalni kontakti med ljudmi, ki delajo skupaj.

Načini komuniciranja

V podjetju lahko poteka v glavnem ustni ali pismeni način komuniciranja. Na vsak način je ustni način najenostavnejša oblika zveze. Vendar pri delu težko pride do pravega razumevanja iz več razlogov, npr:

- ljudje ne povedo vsega, kar mislijo;
- isti izrazi se lahko tolmačijo različno;
- večkrat slišimo samo tisto, kar želimo slišati.

Najbolj pogosto se uporabljajo pismene komunikacije. Te so: tiskovine, obrazci, bilteni, načrti, beležke, poročila, priročniki, tovarniški časopisi, oglasi, plakati itd. Med ustne komunikacije pa spadajo: sestanki, razgovori, intervjuji, navodila, nalogi, ocene, osebni razgovori itd.

Organizacijski sistemi

Na doseganje ključnega vprašanja vsakega gospodarjenja — višjo produktivnost dela — ima velik vpliv metodološko obli-

kovanje dela po nekem sistemu npr.: REFA, Bedaux itd., zelo pozitivno pa učinkuje tudi pravilna organizacija.

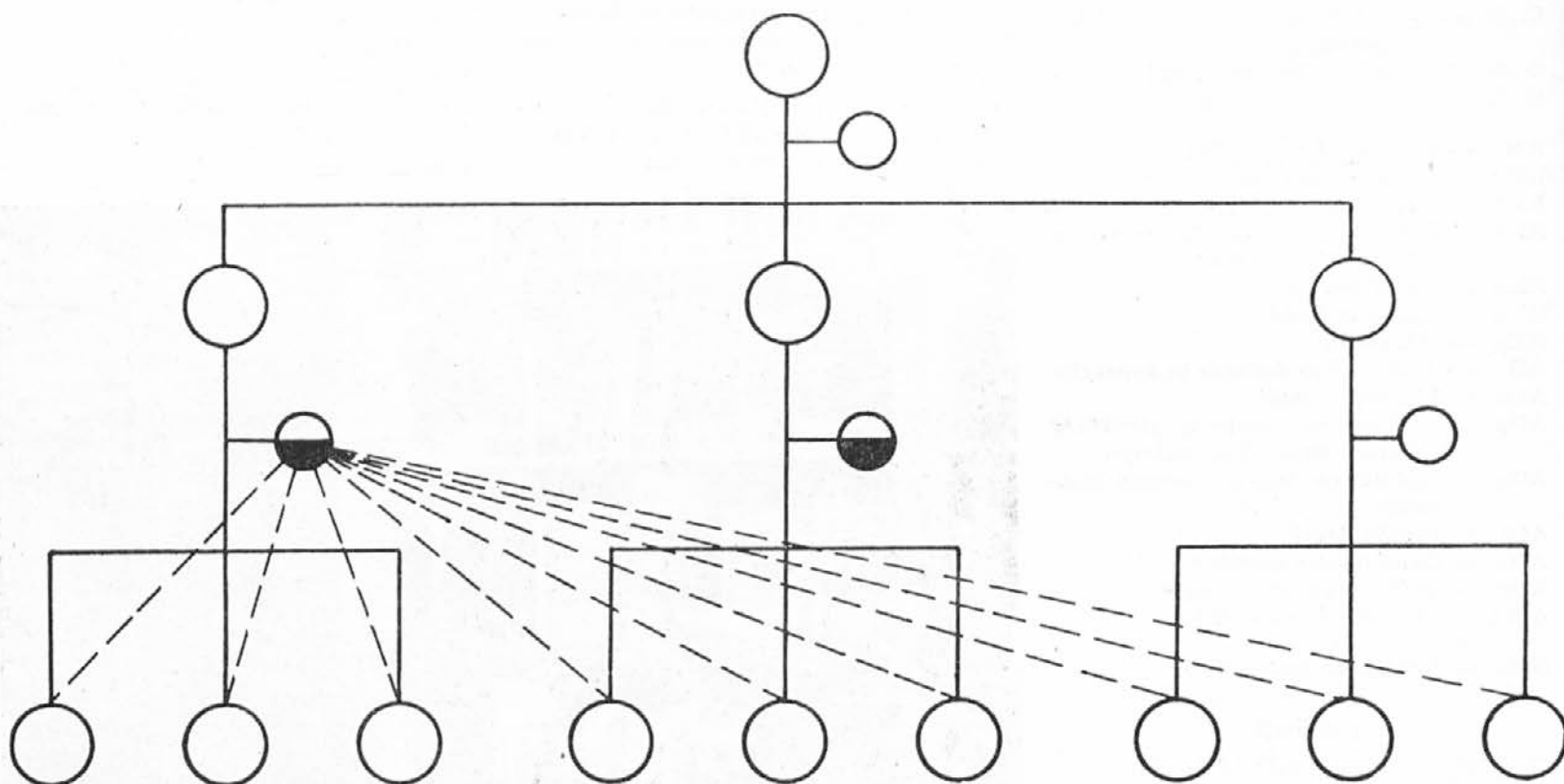
Moderno organizirane gospodarske organizacije imajo že izoblikovane zveze in poti, po katerih se pretakajo odredbe in nasveti od najvišje do nižje inštanice. Glede na umske komunikacijske poti in razčlenjevanje delovnih mest poznamo tri osnovne tipe oziroma sisteme organizacije: funkcionalni, linijski in štabno linijski. Četrta oblika je kombinacija vseh sistemov. Naša podjetja so praktično organizirana po vseh sistemih, tako da je ponekod močnejše poudarjen čisti linijski sistem, drugod pa ostali.

Bistvena razlika med navedenimi sistemi je sledeča:

- linijski odnos daje pravico odločati;
- funkcionalni odnos daje pravico postavljanja zahtev;
- štabni odnos daje samo pravico svetovanja pri polni odgovornosti za koristnost nasveta.

Zadržal bi se le pri funkcijsko linijsko štabni obliki organizacije, ki se je že utrdila v ZDA, v zadnjem času pa se vedno bolj uveljavlja tudi pri nas. Odredbe se prenašajo linijsko ali funkcionalno od najvišje do najnižje inštanice. Ob višjih inštancah so se izoblikovala tako imenovana štabna mesta s posebnimi nalogami, ki razbremenjujejo operativno osebje specializiranih funkcij teoretično-praktičnega značaja. Kratka definicija za štabne organe nam pove, da so ti: prvič posvetovalnega

Shema funkcijsko-linijsko-štabne organizacijske oblike

OPOMBA: zaradi lažjega pregleda so funkcijske komunikacijske vezi prikazane samo na enem štabnem oddelku. V nekaterih štabnih oddelkih so lahko posamezne službe vezane linijsko ali funkcijsko na ostale organizacijske enote, za to se shematski prikaz teh oddelkov razlikuje.

značaja in drugič, da so izključeni iz dnevnega dogajanja. Štabne informacije se lahko pojavljajo kot analitski, analitsko plan-ski, razvojni ali raziskovalni oddelek, oddelek za časovne študije, analiza tržišča, oddelek za industrijske odnose, personalni oddelek, finančni oddelek itd.

Idealna organizacijska formacija ima v vsakem sektorju izoblikovana dva oddelka: operativno linijski in strokovno štabni. Ta pa je nasploh pri nas zaenkrat neizvedljiva zaradi pomanjkanja kadra. Seveda je organizacijski razvoj zelo odvisen od velikosti podjetja. V manjšem podjetju se običajno le nekaj oseb briga za vse linijske in štabne posle. Tudi fizični delavci so v manjših podjetjih bolj elastični. Prehod z ene vrste dela na drugo ni težak za delavca niti za uslužbenca. Nasprotno so v večjih podjetjih dela in oddelki vse bolj specializirani. Planiranje, prodaja, analiza tržišča, kontrola itd. so organizacijske dejavnosti, katere je vodstvo podjetja pooblastilo za izvrševanje njihovih funkcij.

Očividna je potreba, da se morajo tako pri linijskih kot štabnih funkcijah pristojnosti delovnega mesta jasno definirati in opisati, če želimo, da organizacija dela brez zastoja. Vzroki nesporazumov in trenj v podjetjih so pogosto prav v tem, da niso jasno in precizno določene ali postavljene organizacijske strukture, delovna področja, odgovornosti in pravice posameznih organov ali vodstvenih uslužbencev, kakor tudi, da to ni znano in dovolj razumljivo ostalim sodelavcem. Zaključek je ta, da se mora vsak nov sodelavec seznaniti z organizacijsko strukturo ter takoj spoznati pravice in dolžnosti posameznih vodstvenih organov.

Če tempo razvoja podjetja narašča, postaja tem bolj važno tudi planiranje. Pri širjenju podjetja iz manjšega na srednje veliko, ali iz srednjega na večje, je treba med ostalimi primerno upoštevati sledeče pripombe:

- kombinirati čim več sličnih funkcij na eno delovno mesto;
- paziti, da se neki oddelek preveč ne širi samo zaradi tega, če ima včasih vrhunsko delovno obremenitev;
- vedno se izogibati podvajanju istih delovnih zadolžitve na več oseb;
- linijske in štabne funkcije naj bodo ločene.

Zadolžitve in vloge linijskih ter štabnih oddelkov

Linijski oddelki

Obstaja nekoliko specifičnosti, zaradi katerih se linijski oddelki v svoji funkciji razlikujejo od štabnih. Navedel bi le nekaj bistvenih značilnosti.

a) Linijska organizacija sestavlja okvir ali ogrodje podjetja. Njeni oddelki izvršujejo glavne operativne posle podjetja (proizvodnja, transport, nabava in prodaja).

b) Linijski oddelki se bavijo s tistimi primarnimi aktivnostmi, zaradi katerih podjetja obstajajo. Oni so zadolženi za izvrševanje poslovnih ciljev podjetja.

c) Linijski organi (direktor, vodje sektorjev, šefi oddelkov, obratovodje) kot neposredni operativci imajo nasproti štabnim strokovnjakom pravico odrediti in odločati.

Delovno ljudstvo je s skupnimi napori zgradilo nov kirurško ginekološki blok bolnišnice v Slovenskem Gradcu. Zgradbo so ob navzočnosti visokih gostov svečano odprli 9. maja 1964.

Vsak linijski šef neposredno vodi svoj sektor in je direktno odgovoren za aktivnost svojih podrejenih.

Štabni oddelki

Po daljši dobi eksperimentiranja se je koncepcija štabne organizacije podjetja razširila iz vojaških krogov na gospodarske. Pomen in vloga štabnih organov lahko brez večjih pomislekov izenačimo s pomembnostjo operativnih linijskih služb v podjetju. Težko si je zamišljati pravilno in pravočasno operativno ukrepanje, če ne razpolagamo z zanesljivimi podatki o določenem poslovnem pojavu.

Štabni organi imajo običajno le svetovalno funkcijo, dajejo predloge, sugestije in smernice za rešitev določenega problema. Nudijo specializirano tehnično znanje, analize in rezultate raziskovalnega dela, svoje ideje in metode ter podobne usluge. Štabna pomoč se lahko uporabi na katerikoli nivoju linije npr. pri sestavljanju raznih analiz, poročil, pri premagovanju raznih težav, ocenjevanju doseženih rezultatov in pri ustvarjanju potrebnega razumevanja. Štabni oddelki najbolje funkcionirajo, če linijsko osebje uvidi vrednost specializiranih štabnih oddelkov in se nanje obrača za pomoč v najrazličnejših oblikah. Sodobno gospodarsko poslovanje je postalo tako komplicirano, da je nemogoče, da bi posameznik razpolagal z vsem znanjem in izkušnjami, ki so potrebne za uspešno opravljanje dela in za reševanje problemov. Nekatere značilnosti, ki karakterizirajo štabne oddelke, so naslednje:

a) Štabni oddelki se bavijo s tistimi aktivnostmi, ki pomagajo linijskim oddelkom, da dosežejo svoje cilje. Vodstvu podjetja pomagajo formulirati politiko podjetja in gledajo, da se ta tudi spoštuje in izvaja.

b) Ker štabni oddelki niso neposredno kompetentni izdajati naloge, se morajo za dosego svojih ciljev naslanjati na avtoriteto dejstev in strokovnost svojih rešitev, na taktičnost in prepričljivost svojih nasvetov in priporočil.

c) Dolžnost štabnih oddelkov je nuditi nasvete in specialne usluge tudi če niso posebej zahtevane, toda sami smatrajo, da so potrebne.

d) Često se oddelki linijske organizacije bavijo z istimi aktivnostmi kot štabni, vendar je različen odnos, ki obstaja med temi oddelki in omenjenimi aktivnostmi. Ni priporočljivo, če se linijski oddelki spuščajo v nudenje uslug, katere so dolžni dati štabni.

e) Osnovanje specializiranih štabnih oddelkov prinaša podjetju predvsem dve važni prednosti:

- nudijo mu specializirano pomoč,
- dajo na razpolago objektivna gledišča.

Nekaj značilnih dogajanj v praksi

Od štabnih strokovnjakov se pričakuje in zahteva dajanje jasnih in zanesljivih nasvetov. Oni imajo nasploh dosti priložnosti, da pokažejo, kako je njihovo delo važno za delo linijskega sektorja. Linijski vodja predpostavlja, da so strokovnjaku znane vse novosti na področju njegovega dela in da bo na vprašanja, ki jih zanima, znal vedno pravilno odgovoriti.

So primeri, ko se linijski vodje pritožujejo, da se štabni strokovnjaki preveč bavijo s svojim lastnim programom in premalo pomagajo linijskim organizacijam, kar predstavlja najvažnejšo dolžnost štabnega osebja.

Posamezni strokovnjaki imajo tudi večkrat pred očmi samo ta cilj, da najdejo tuje napake in stvari, ki niso najboljše. Takšni ljudje običajno nikoli ne dajo priznanja drugim za njihove uspehe in dobro delo.

Skoraj vsak štabni strokovnjak si želi izpopolniti svoje strokovno znanje v zvezi s potrebami in cilji podjetja ter predvsem, da dobi priznanje in podporo vodilnih linijskih uslužbencev za funkcijo, ki jo opravlja.

Obstaja tudi problem, ki ga ustvarja linijski vodja, ko se upira predlogom štabnih strokovnjakov zaradi svoje sebičnosti ali želje po neodvisnosti. Lahko se zgodi, da bo v svojem pristanku na določeno spremembo videl akt, s katerim je potrdil svoje lastne nepravilnosti. Zaradi tega moder štabni strokovnjak nikoli ne bo pozabil izreči priznanje linijskemu vodji za

MILOŠ LEDINEK

Kakor hrast je bil in kakor hrast se je zrušil.

Tudi naši koroški kraji so bili v območju njegovih političnih funkcij; toda ti naši kraji so bili še v posebni zvezi z njim.

Nekaj tednov pred smrtjo je obiskal kmečki dom pod Peco, družina je bila pri južini in je brez krožnikov zajemala iz velike skleda sredi mize — »glej, tako, kakor je bilo včasih pri nas doma.« Bil je kmečki sin iz hribov nad Muto.

Trinajst let je bil star, ko je šentjanski veliki tabor naznanil Jugoslavijo.

Učitelj je postal.

Svoja mlada leta je preživel med nami: bil je učitelj na Ojstrici, potem na Prevaljah in v Črni. Njegovi nekdanji učenci so danes stari 40 do 50 let. Radi so ga imeli, tako povedo.

Učitelj pusti za seboj široko sled.

Rad se je vračal v kraje svojih mladih let.

Rad je imel Kotlje, rad je imel Črno in naš muzej. Rad si je med nami poiskal domač krog ljudi, da bi bil preprosto domač med njimi.

Avgust je in moral bi spet priti. Pri durih bi se nasmehnil: A gremo?

— Kamorkoli med te gore in smreke, kjer je zrak zdrav in brez teže časa!

V zdravem zraku je človek čisto enostavno dober.

Zdaj je tako, da ne bo več prišel.

inteligentnost, ki jo je pokazal s tem, da je sprejel predlagano spremembo.

So primeri, ko linijskemu vodju samemu ni jasno, kaj želi, ali pa so njegove ideje nezdrave in nepraktične. V tem primeru bo v prvi situaciji štabni strokovnjak moral pomagati linijskemu, da postavi diagnozo njegovih potreb. V drugem primeru pa se mora spustiti v tveganje, da poskuša prepričati linijskega vodjo, da to, kar zahteva, ni v njegovem lastnem niti v interesu podjetja kot celote. To zahteva od štabnega strokovnjaka seveda veliko takta, ker sicer lahko pride navzkriž s celotnim vodstvom linijske strukture podjetja. To tveganje je seveda mnogo manjše, če štabni strokovnjak dobro pozna in razume linijske vodje, njihove probleme, funkcije in cilje.

Konflikt med linijskim in štabnim personalom

Če dobro poznamo linijske in štabne funkcije in odnos med njimi, nam bo razumljivejšo delo celotnega podjetja. O teh odnosih je sicer bolj malo napisanega, tako da je predmet navidez bolj nejasen, kot je v resnici. Morda bo ta članek, ki sega že v področje industrijske psihologije in referat za organizacijo, pomagal osvetliti ta sicer po svoje delikaten problem, ki se lahko pojavlja v različnih oblikah v večjem ali manjšem obsegu pač v vsakem podjetju.

Čeprav verjetno obstaja niz podjetij, kjer štabno in linijsko osebje dela v raznih organizacijskih enotah in sestavlja dobro koordiniran mehanizem, ni nobena tajna, da v mnogih drugih podjetjih ti odnosi nosijo obeležje nespornosti, rivalstva in celo sovražnosti. Takšni odnosi so seveda nezdravi in dragi.

Neka študija o konfliktu med linijskim in štabnim sektorjem, izvršena v ZDA v sedmih raznih podjetjih, kaže na tri glavne vzroke:

a) Razlika v odgovornosti in ciljih

Linijsko osebje odgovarja za operativne rezultate. Ker trud linijskih vodij direktno vpliva na višino realizacije podjetja, obstaja pri linijskem personalu tendenca, da sebe smatrajo za važnejše glede uspeha podjetja. Zaradi tega so linijske organizacijske enote zelo občutljive za vsako zoženje svoje avtoritete in prestiža.

b) Razlike v izobrazbi

Drugi vzrok konflikta leži čisto v razliki izobrazbe, izkušnjah in glediščih ljudi enega in drugega sektorja. Štabni strokovnjaki imajo skoraj vedno visoko šolsko izobrazbo, medtem ko so višji linijski uslužbenci običajno prišli na svoj položaj z dolgotrajnim marljivim delom.

Linijski vodje včasih gledajo na predloge, ki jih daje štabni sektor kot na predloge, ki so nepraktični, preveč akademski in ne dovolj preizkušeni v praksi. Sugestije

štabnega sektorja čisto razumejo kot kritiko svojega načina dela. Ko tako štabni vodja naleti na odpor, podleže tendenci, da prične na linijskega vodjo gledati kot na trdoglavega človeka, ki se upira spremembam in izboljšavam ter ne ceni kvalifikacije in sposobnosti štabnega sektorja podjetja.

c) Razlike v identifikaciji in lojalnosti

Linijski vodje se radi istovetijo z grupo, s katero neposredno delajo, in več ali manj z organizacijsko enoto, kateri pripada ta grupa. Strokovnjaki štabnih oddelkov so nasprotno bolj naklonjeni solidarnosti s svojimi poklicnimi kolegi in s podjetjem kot celoto. Na linijske vodje večkrat gledajo kot na vodje, ki se ne zanimajo za splošno dobrobit podjetja.

Profesionalni odnosi štabnih strokovnjakov pogosto sežejo tudi izven njihovega podjetja. To sicer ne povzroča nezadovoljstva, lahko pa povzroča določeno nezaupanje.

Zaključek

Iz vsega navedenega je razvidno, kako važni so pravilna organizacija ter skladni in harmonični odnosi med zaposlenimi v podjetju, ker vse to vpliva na njihovo zadovoljstvo in storilnost. Če bo vsak oddelek obravnaval ostale oddelke kot stranke, bo razumno in prijazno sodelovanje v podjetju prevladovalo.

Optimalni poslovni rezultati bodo doseženi le, če se operativne in štabne službe v podjetju med seboj prepletajo in izhajajo druga iz druge. Med temi službami se zahteva ravnotežje sil, kakovostna enakovrednost in enakopraven položaj.

V članku so omenjeni določeni tipični vzroki konfliktov v odnosih med linijskimi in štabnimi organizacijskimi enotami podjetja ter nakazane poti, kako se ta trenja dajo ublažiti in po možnosti eliminirati. Predvsem je treba stremeti za tem, da se v korist kolektiva že v kali zatira konkurenško stališče linijskega in štabnega osebja, ker so eni drugim potrebni.

Mala umetnica

NAŠA GIMNAZIJA

DAJE POROČILO ZA ŠOLSKO LETO 1963-64

ŠOLSKI ODBOR

(skladno s členom 135 zakona o šolstvu po pravilniku šole: od 8. februarja 1962)

Predsednik: Drago Pistotnik (zbor volivcev Prevalje); **namestnik:** Roman Kogelnik (DS železarne Ravne); Ruža Borštner (zbor volivcev Ravne); Milan inž. Dobovišek (obč. skupščina Ravne); Franc prof. Garb (učiteljski zbor); Tone prof. Golčer (kot ravnatelj); Alojz Janežič (obč. komite ZMS); Zlata prof. Kert (učiteljski zbor); Jože Košuta (skupnost učencev); Anton inž. Letonja (DS železarne Ravne); Jože Oderlap (DS rudnika Mežica); Miha Ošlak (zbor volivcev Ravne); Lojzka Pavlin (ZB Ravne); Marija Polajner (skupnost učencev); Janko Štimnikar (skupnost učencev); Milena Šuler (zbor volivcev Ravne); Hilda Vaupot (obč. skupščina Slov. Gradec).

UPRAVNI ODBOR

Predsednik: Mihael Kodrin; **člani:** Marija Garb, Tone Golčer (kot ravnatelj), Alojz Krivograd, Janez Mrdavšič in Marija Šuler.

ŠOLSKI DELAVCI

(Naziv, rojstno leto, začetno leto službovanja, od kdaj je na gimnaziji na Ravnah, stroka in kaj je učil; gimnazijski razredi so označeni z arabskimi številkami, učiteljske pa z rimsko.)

1. Redni učitelji:

Golčer Tone, ravnatelj (profesor, 1931, 1956, 1956, Bio): soc: 4a, 4b = 4 ure

Garb Franc (profesor, 1931, 1958, 1960, Fi): fi: 2a, 2b, 2c, 2č, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, III = 29 ur, v prvem polletju tehn. pouk III: 2 uri; v oddelku za odrasle fi; vodja oddelkov za odrasle; varuh fizikalne učilnice z instalacijami, varuh optičnih naprav, redaktor urnika, mentor šolske skupnosti in radioamaterskega krožka

Kert Zlata (profesorica, 1939, 1961, 1961, Fr, It): fr: 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b = 25 ur; mentorica ZMS; v prvem polletju je bila na porodniškem dopustu

Kodrin Mihael (profesor, 1924, 1957, 1962, Bio): bio: 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 2č, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, III = 32 ur; oddelki za odrasle: bio: 2 uri; varuh zemljišča, biološke in geološke zbirke; redaktor urnika; mentor prirodoslovnega krožka in RK

Kotnik Janjo (prof. priprav., 1939, 1963, 1963, Te): te-m: 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 2č, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, III = 32 ur; poučeval je do 25. 11. 1963

Komprij Vinko predm. učitelj pripravnik, 1939, 1964, 1964, Tehn. vzg., Fi): tehn. pouk III = 2 uri, asistent za fiziko

Krivograd Alojz (prof. priprav., 1934, 1962, 1962, Zg): zg: 1b, 1c, 2b, 2c, 3a, 4a, III; fil: 4a, 4b = 30 ur; oddelek za odrasle: zg: 2 uri, fil: 2 uri; varuh učil za

zgodovino in varuh dijaške knjižnice, mentor debatnega krožka

Krivograd-Hrovatin Irena (prof. priprav., 1937, 1961, 1962, Umetn. zg, Zg): zg: 1a, 2a, 2č, 3b, 3c, 4b; umetn. vzg. (1. poll.): 1a, 2a, 2b, 2c = 30 ur; umetn. vzg. (2. poll.): 1b, 1c, 2č = 29 ur; varuhinja zbirke za umetn. vzgojo; mentorica umetn. zg. krožka

Lep Jože (profesor, 1928, 1952, 1952, Ma): ma: 1a, 2c, 2č, 4b, III, za vodstvo tehn. vzgoje 6 ur = 24 ur, na VTŠ v Mariboru 8 ur; vodja tehn. vzgoje s proizvod. delom, varuh ozvočevalnih naprav, tehn. vodstvo jutranjih oddaj, poverjenik za Mat.-fiz. list

Lodrant Stanko (profesor, 1927, 1951, 1951, Ke): ke: 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 2č, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, III = 30 ur; oddelki za odrasle ke: 3 ure; član komisije za tehn. vzgojo; varuh kemičnega laboratorija, mentor kemijskega in fotografskega krožka

Medved Drago (profesor, 1931, 1958, 1962, Ze): ze: 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 2č, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, III = 26 ur; oddelki za odrasle ze: 2 uri; varuh učil za zemljepis, mentor dijaškega kluba OZN, zemljepisnega krožka, poverjenik PZ

Mrdavšič Janez, pom. ravnatelja (profesor, 1928, 1957, 1957, Sl): sl: 3a, 4a; psi: 3a, 3b, 3c, III = 19 ur; varuh učil za sl. jezik, mentor mladinskih ur, literarnega krožka, »Misli mladih«, poverjenik Prežihove značke

Mrdavšič-Hribar Vera (profesorica, 1933, 1958, 1962, Sl, Sh): sl: 1b, 1c, 2c, 2č, 3c, III = 25 ur; na osnovni šoli Ivana Ditingerja 8 ur; varuhinja podporne knjižnice; poverjenica mladinskega

tiska, Prežihove značke, mentorica filmskega krožka

Sušnik Anton (profesor, 1932, 1958, 1961, Sl, Sh): sl: 1a, 2a, 2b, 3b, 4b; pedag.: III = 24 ur; oddelki za odrasle sl: 4 ure, na osnovni šoli Ivana Ditingerja Ravne: 8 ur; varuh slovenističnega dela knjižnice, mentor recitacijskega krožka in proslav, šolski kronist, poverjenik za Prežihovo značko

Vevar Danijel (prof. pripravnik, 1934, 1959, 1962, Ma): ma: 1b, 1c, 2a, 2b, 3a, 3b, 3c, 4a = 28 ur; oddelki za odrasle ma: 3 ure, član komisije za tehnično vzgojo, varuh učil za matematiko, mentor matematičnega krožka

2. Redni honorarni učitelji:

Burg Marjeta (hon. pred., abs. fil. fak., 1941, 1963, An, Fr): v 1. polletju: do 1. 10. an: 1a, 2b, III; fr: 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b = 32 ur; po 1. 10. an: 2b, 4a, III; fr: 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b = 31 ur; v 2. polletju: an: 1a, 1b, 2b, 2c, 3c, 4a, III = 22 ur; izven urnika 2 uri; varuhinja učil za tuje jezike; mentorica vsebinskega dela jutranjih oddaj in pevskega zbora

Filipančič-Glinšek Jožica (hon. pred., abs. VŠTV, 1933, 1958, 1963, Te): te-ž: 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 2č, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, III = 34 ur; varuhinja učil za dekliško telovadbo, mentorica športnega aktiva deklet in organizacije dela na stadionu

Hojnik Albert (hon. pred., abs VŠTV, 1938, 1963, Te): te-m (poučeval je od 2. 12. 1963 dalje): 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 2č, 3a, 3b, 4a, 4b, III = 32 ur; varuh učil za moško telovadbo, mentor športnega aktiva fantov

Gimnazijski maturanti

Kotnik Dominik (hon. pred., abs. VPŠ, 1931, 1962, Predv., Ze) v rednem hon. službenem razmerju je bil do 1. 2. 1964, od tega dne dalje pa je poučeval ž. predv. honorarno: v 1. polletju: predv. m/ž ločeno: 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, III = 22 ur; na MIS = 6 ur; v 2. polletju: predv. ž.: 3ab, 3c, 4ab = 6 ur

Mikic Marjan (hon. pred., abs. fil. fak., 1938, 1962, An, Ne): v 1. polletju: do 1. 10.: an: 1b, 1c, 2a, 2č, 3a, 3b, 3c; ne: 1a, III; = 29 ur; po 1. 10. an: 1b, 1c, 2a, 2c, 2č, 3a, 3b, 3c, 4b = 33 ur; v 2. polletju: an: 1c, 2a, 2č, 3a, 3b, 4b; ne: 1a, III = 25 ur; izven urnika še 4 ure; odd. za odrasle an: 3 ure; varuh jezikovne predavalnice

3. Učitelji z drugih zavodov:

Arlatti Adalbert (referent za šolstvo pri obč. sk. Ravne, Glas.): viol.: III = 1 ura, samo do 1. 1. 1964

Blagojevič Milan (abs. VPŠ, rez. oficir z osn. šole Prevalje): predv. vzg. m.: 3ab, 4ab, III, predv. vzg. ž.: III = 8 ur; poučeval v drugem polletju

Duft Ivan (abs. fil. fak. An, Ne, z osn. š. Prevalje) an: 2č, 4b = 9 ur (do 1. 10. 1963)

Janko Bosiljka (pred. uč., Sh, Ru, z osn. šole Ivana Ditingerja): instrukcije za ruski in srbohrvatski jezik na oddelkih za odrasle

Jemec Dora (strokovna učiteljica, Glas., z nižje glasbene šole Ravne): klavir: III = 14 ur

Kolar Marjan (hon. predavatelj Ne, Sl, iz železarne Ravne): ne: 1a, III = 6 ur; poučeval samo v 1. polletju (od 1. 10.)

Pejovnik Gabrijele (pred. uč.; Bio, Ke, z osnovne šole Prežihovega Voranca Ravne): ne: na oddelku za odrasle: 3 ure

Pucelj Majda (strok. uč.; Glas., z osn. šole Ivana Ditingerja Ravne): glasbeni del umetn. vzgoje: v 1. polletju: 1a, 2č; gl.: III = 7 ur; v 2. polletju: 1b, 1c, 2a, 2b, 2c; gl.: III = 12 ur

Robnik Tatjana (abs. VPŠ, Ri, z osnovne šole Prežihovega Voranca Ravne): ri: III = 2 uri

Dr. Sušnik Fran, ravnatelj študijske knjižnice (profesor, Ne, Sl, Sh): ne: 3b, 4a, 2bč = 6 ur

Zorko-Lep Zinka (prof. priprav., Sl, Ru, z Izobr. centra Ravne, dopolnjuje učno obveznost): ru: 1c, 2c, 2č = 9 ur

4. Učitelji tehnične vzgoje in sodelavci-mentorji pri proizvodnem delu:

a) I. razred (ob torkih: 1b in 1c v 1. poll., 1a v 2. poll. 51 + 54 = 105

— kovinska stroka: 26 + 12 = 38 učencev (Izobraževalni center Ravne — direktor Lado Kuček): vodja Mirko Erjavec, strokovna učiteljica Božo Radivojevič in Božidar Erat)

— električna stroka: 13 + 5 = 18 učencev; od tega so v električni delavnici rudnika Mežica v Žerjavu 3 + 5 = 8 (strokovni učitelj Oto Križanovski) in v električni delavnici podjetja Elektro Slovenj Gradec 10 + 0 = 10 (strokovni učitelj Hugo Haberman)

— kemična stroka: 4 + 15 = 19 učencev v kemičnem laboratoriju železarne Ravne (vodja inž. Janez Perman, strokovna

učiteljica inž. Marija Cvitanič in inž. Eva Perman)

— kmetijska stroka: 2 + 7 = 9 učencev v kmetijski zadrugi na Prevaljah: vodja in strokovni učitelj Zorko Kotnik, sodelovali so Marjeta Slivnik, Pavel Potočnik, Ivan Šerbinek in Ivan Delopst — telefonska stroka: 1 + 0 = 1 v telefonski centrali železarne Ravne; vodi Ivan Podričnik

— tekstilna stroka: 3 + 4 = 7 učencev v Tekstilni tovarni Otiški vrh; vodi Amalija Verovnik, sodeluje Damjan Kavtičnik

— lesna stroka: 3 + 10 = 13 učencev v Tovarni meril Slovenj Gradec; vodi Edvard Anderlič

b) II. razred: proizvodno delo od 23. 3. do 4. 4. po 8 ur na dan 47 + 85 = 132 uč. III. razred: proizvodno delo od 6. 4. do 18. 4. po 8 ur na dan 32 + 52 = 84 uč. (v oklepaju sodelavci — mentorji):

— v železarni Ravne 24 + 32 = 56 iz II. razreda in 12 + 27 = 39 iz III. razreda v mehanični delavnici 6 + 15 = 21 in 6 + 11 = 17 (Jože Potočnik, Jože Osenjak, Edo Pogorevc) v jeklarni 0 + 5 = 5 in 0 + 3 = 3 (Jože Matić)

v elektroobratu 8 + 2 = 10 in 10 + 0 = 10 (Jože Kert)

v metalurškem laboratoriju 0 + 7 = 7 in 1 + 7 = 8 (inž. Franc Černe)

v kemičnem laboratoriju 7 + 3 = 10 in 2 + 6 = 8 (inž. Janez Perman)

v prometnem oddelku 3 + 0 = 3 in 3 + 0 = 3 (Peter Vogel)

— v rudniku Mežica 4 + 10 = 14 in 0 + 7 = 7

v kemičnem laboratoriju 2 + 2 = 4 in 0 + 5 = 5 (Zdravko Ovnič)

v električni delavnici v Žerjavu 1 + 4 = 5 (Oto Križanovski)

v električni delavnici na Poleni 1 + 2 = 3 (Ivan Podojstršek)

v fotografskem laboratoriju 0 + 2 = 2 in 0 + 2 = 2 (Rado Vončina)

— v HE Dravograd 4 + 0 = 4 in 5 + 0 = 5 (Herbert Kralj)

— v Tovarni meril Slovenj Gradec 4 + 0 = 4 (Hugo Haberman)

— v Tekstilni tovarni v Otiškem vrhu 2 + 8 = 10 in 1 + 6 = 7 (Stanko Bukovec, Amalija Verovnik)

— v bolnici v Črni 0 + 2 = 2 (Jerica Seidel)

— v zdravstvenem domu v Radljah 0 + 2 = 2 (Mihaela Renčelj)

— v tovarni lesovine in lepenke Prevalje 3 + 3 = 6 (Vinko Godnov, Marjan Lihteneger)

— v kmetijski zadrugi Prevalje 1 + 10 = 11 (Zorko Kotnik)

— v Tovarni poljedelskega orodja Muta 0 + 11 = 11 in 0 + 4 = 4

v obratu na Muti 0 + 4 = 4 (Avgust Šrajner)

v livarni v Vuzenici 0 + 6 = 6 in 0 + 4 = 4 Ivan Verhnjak)

v kemičnem laboratoriju v Vuzenici 0 + 1 = 1 (Anica Pečnik)

— v zdravstvenem domu Ravne 1 + 1 = 2 iz III. razreda (Milka Košutnik)

5. Tajništvo:

Meisterl Anica, tajnica (učiteljica, 1917, 1936, 1956)

Garb Marija, mat. knjigovodja (1932, 1942, 1962)

6. Pomožni in tehnični delavci:

Podgoršek Martin (šolski pomočnik, 1907, 1927, 1945) v rednem službenem razmerju do upokojitve 1. 2. 1964; dalje honorarno 4 ure na dan

Pečovnik Anton (kurjač, 1925, 1949, 1953)

Podgoršek Terezija (kuharica šolske kuhinje, 1915, 1931, 1960)

Drofelnik Helena (snažilka, 1922, 1961, 1961)

Lesjak Matilda (snažilka, 1916, 1954, 1954)

Pečovnik Marija (snažilka, 1931, 1962, 1962)

Petrič Marija (snažilka, 1936, 1956, 1956)

Štruc Pavla (snažilka, 1936, 1956, 1956)

Šuler Marija (snažilka, 1922, 1955, 1955)

Vocovnik Terezija (snažilka, 1931, 1964, 1964)

SPREMENBE NA ZAVODU

Odšli so:

Duft Ivan 31. 8. 1963 (na osnovno šolo Prevalje)

Jemec Dora 31. 8. 1963 (na nižjo glasbeno šolo Ravne)

Mlinarič Jože 31. 8. 1963 (na gimnazijo v Novo mesto)

Kotnik Dominik 1. 2. 1964 (za sekretarja podjetja »Instalater« Prevalje)

Kotnik Janko 30. 11. 1963 (v JNA)

Petrič Marija 30. 3. 1964 (se poročila)

Prišli so:

Burg Marjeta 1. 9. 1963 (na novo)

Filipančič Jožica 1. 9. 1963 (z osnovne šole Ivana Ditingerja Ravne)

Hojnik Albert 1. 12. 1963 (na novo)

Komprej Vinko 1. 2. 1964 (na novo)

Kotnik Janko 1. 10. 1963 (na novo)

Vocovnik Terezija 1. 4. 1964

ŠOLSKI KOMITE ZMS V ŠOL. LETU 1963/64

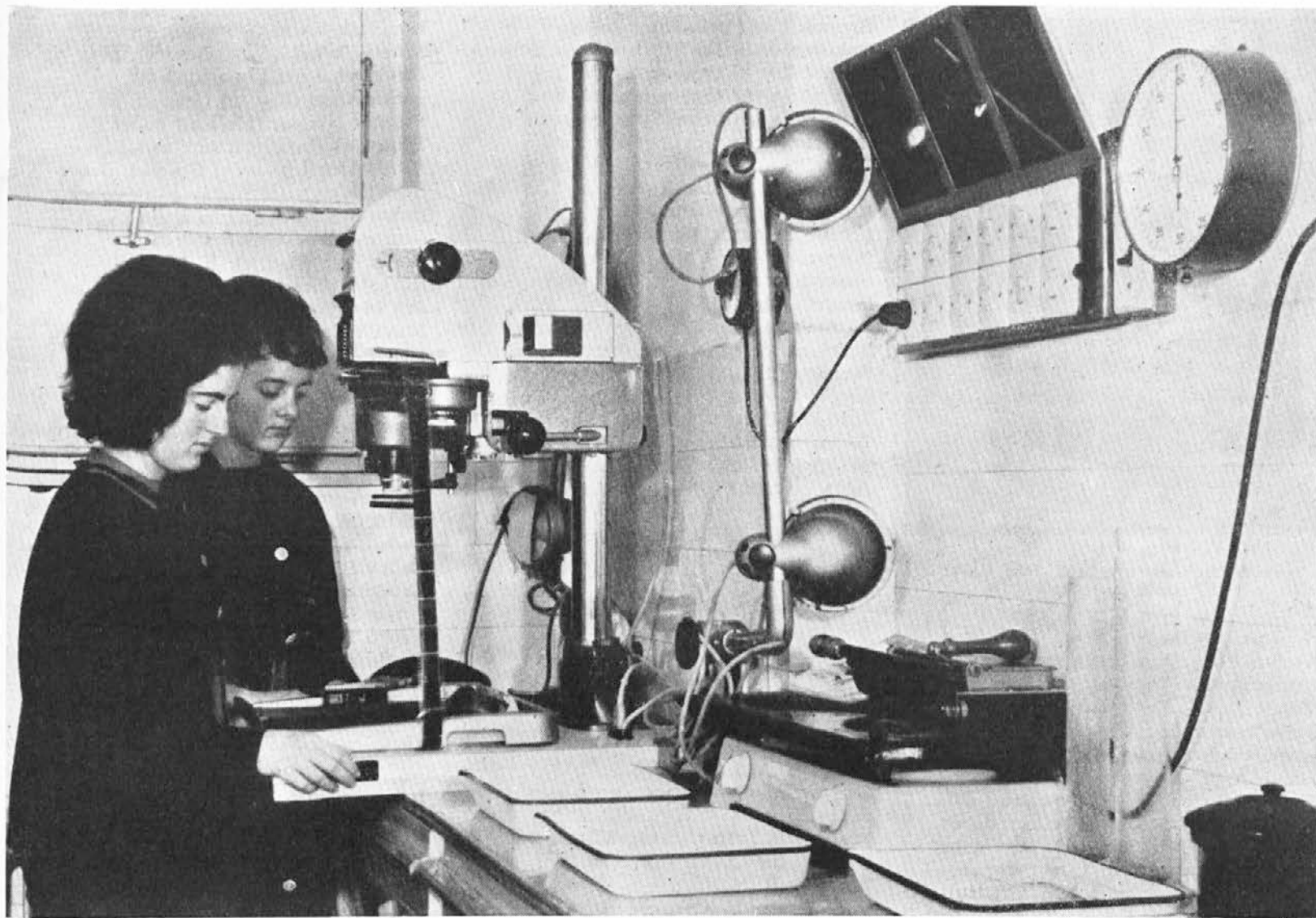
(izvoljen 7. junija 1963)

Dušan Sečnjak, predsednik; Mira Marzel, sekretar; Marija Ovnič, blagajničarka; Marija Rojnik, predsednica idejno vzgojne komisije; Metod Mravljak, športni referent (je bil kasneje kooptiran v odbor). Člani: Ervin Pečnik, Alenka Florjančič, Gvido Stres, Anica Batič, Julka Jezernik, Majda Logar, Drago Pečko, Darinka Delalut, Miro Bukvič, Milena Živković.

Revizijska komisija: Maks Večko, predsednik; člana: Jerica Marzel, Ferdo Kutnik.

PREDSEDSTVO ŠOLSKE SKUPNOSTI UČENCEV 1963/64

Jože Kušuta, predsednik; Darinka Delalut, tajnik; predsedniki razrednih skupnosti: 1a: Stanislav Kunej, 1b: Janez Mikic, 1c: Vlado Pevec, 2a: Darinka Delalut, 2b: Aleš Mrdavšič, 2c: Terezija Večko, 2č: Majda Logar, 3a: Marija Ovnič, 3b: Silva Breznik, 3c: Marija Rojnik, 4a: Jerica Marzel, 4b: Gvido Kacl; III. učit.: Anica Batič.

Na proizvodnem delu v laboratoriju

IMENIK DIJAKOV

Pri imenih je v oklepajih naznačen dijakov domači kraj, na kraju pa uspeh; črta na koncu stoji pri tistih, ki so padli; predmeti na koncu pomenijo popravni izpit.

GIMNAZIJA 157 + 228 = 385

I. a (14 + 21 = 35)

Razrednik: Jože Lep

Batič Franc (Zgornji Dolič): odličen
Jeromej Ludvik (Dravograd): zadosten
Kajzer Martin (Libeliška gora): ma
Kežmah Srečko (Muta): prav dober
Kotnik Fortunant (Kotlje): dober
Kunej Stanislav (Dravograd): dober
Lesjak Rado (Ribnica na Pohorju): dober
Mihelič Alojz (Dravograd): —
Mori Otmar (Dravograd): —
Mrša Rajmund (Dravograd): dober
Rozman Andrej (Šentilj): zadosten
Rožej Nikita (Muta): prav dober
Verčkovnik Miroslav (Vuzenica): neocenjen
Zagernik Bernard (Kotlje): odličen
Buhvald Marija (Libeliče): an, fr
Gašperlin Nada (Dravograd): dober
Kočivnik Stanislava (Vuzenica): ma
Kokal Manica Ana (Ravne): prav dober
Kotolenko Marija (Korenjak, Zavrč): dober
Kugovnik Breda (Prevalje): prav dober
Kus Ana Marija (Radlje): dober
Merkač Marija (Breznica, Prevalje): an

Mravljak: Otilija (Ravne): dober
Osrajnik Marija (Planina, Vuhred): ma
Pavše Ana (Prevalje): dober
Plejnshek Maja (Prevalje): dober
Pridiger Ivana (Primož, Vuzenica): prav dober
Pungartnik Cvetka (Dravograd): —
Starc Erika (Muta): —
Širnik Mirijana (Otiški vrh): dober
Štachel Regina (Vuzenica): fr, ma
Štibler Nada (Trbonje): ne
Ukmar Vera (Prevalje): dober
Verber Štefanija (Vuhred): an, fr
Zlodej Marija (Vuzenica): ma

I. b (20 + 15 = 35)

Razrednik: Metka Burg

Golob Franc (Ravne): —
Horjak Drago (Ravne): dober
Jurgec Milan (Ravne): dober
Kamnik Franc (Ravne): dober
Kristan Ivan (Ravne): ma
Lukanc Vladimir (Podklanc): zadosten
Mihelač Peter (Ravne): — (brez pravice do ponavljanja)
Mikic Janez (Belšak): prav dober
Murko Maksimiljan (Prevalje): prav dober
Osojnik Miroslav (Ravne): dober
Osovnikar Ivan (Navrški vrh): ma
Ošlak Milan (Ravne): —
Pačnik Janez (Prevalje): dober
Pečovnik Janez (Mežica): dober

Podgoršek Drago (Ravne): ma, ke
Pumpernik Danilo (Ravne): odličen
Rudolf Janez (Prevalje): —
Rus Friderik (Ravne): dober
Skrinjar Avgust (Prevalje): prav dober
Štor Stanislav (Ravne): dober
Ambrož Alojzija (Radlje): ma, bio
Čivnik Marija (Ravne): ma, ke
Fabijan Breda (Ravne): zg, ma
Fajmut Ana (Črna): odličen
Fišer Vasilija (Navrški vrh): an, ma
Jamer Jožica (Prevalje): zadosten
Kotnik Ana Marija (Ravne): dober
Koželnik Cvetka (Ravne): an, ke
Krebs Tatjana (Ravne): —
Mernik Silvina (Zg. Vižinga): ma, fr
Rutar Vida (Ravne): —
Stopar Vanda (Črna): sl
Štefič Helena (Navrški vrh): prav dober
Šteharnik Nevenka (Ravne): dober
Zupan Jelka (Ravne): odličen

I. c (17 + 18 = 35)

Razrednik: Marijan Mikic

Cajnko Dušan (Slovenj Gradec): prav dober
Gornjec Ludvik (Šmartno pri Sl. Gradcu): dober
Grajžl Slavko (Bukovska vas): prav dober
Jehart Alojz (Gmajna): prav dober
Jernej Marjan (Črna): —
Jezernik Kristi (Črna): dober

Predsednik mature prof. Jože Košar izročila spričevala

Koprivnikar Bogdan (Mislinja): dober
 Korbus Franc (Stari trg): zadosten
 Kušter Anton (Pameče): sl
 Majdič Boris (Mislinja): an, ma
 Pečko Otmar (Slovenj Gradec): ma
 Pevec Vlado (Slovenj Gradec): dober
 Pikalo Alojz (Prevalje): dober
 Pungartnik Marjan (Legen): prav dober
 Razdevšek Milan (Slov. Gradec): dober
 Recelj Miloš (Slov. Gradec): prav dober
 Verbič Matija (Mislinja): an
 Batič Ivana (Šmartno pri Sl. Gradcu): odličen
 Borovnik Zinka (Slov. Gradec): dober
 Ferjančič Ana (Kotlje): prav dober
 Gams Vida (Šmartno pri Sl. Gradcu): odličen
 Grabner Ivana (Črna): dober
 Gutenberger Danica (Ravne): prav dober
 Javornik Jana (Slov. Gradec): dober
 Jež Maksimiljana (Mežica): dober
 Jug Zmagoslava (Mušenik): prav dober
 Karner Irena (Slov. Gradec): dober
 Kodrun Natalija (Črna): prav dober
 Kovač Pavla (Šmartno pri Sl. Grad.): prav dober
 Laznik Natalija (Troblje): dober
 Petek Marjeta (Črna): dober
 Pirnat Berta (Slov. Gradec): dober
 Popič Jožefa (Slov. Gradec): dober
 Tretjak Barica (Gradišča): prav dober
 Tušnik Marija (Šmartno pri Sl. Gr.): sl

II. a (14 + 20 = 34)

Razrednik: Irena Krivograd

Dobnik Andrej (Prevalje): dober
 Erjavec Zvonko (Ravne): dober
 Globočnik Ivan (Ravne): prav dober
 Gorenšek Vladimir (Brdinje): dober
 Kamnik Ignac (Ravne): neocenjen
 Koren Ivan (Ravne): prav dober
 Kristan Mirko (Ravne): dober
 Lačen Marjan (Ravne): prav dober
 Mahorčič Borut (Ravne): —
 Tušak Maksimiljan (Dobrije): fr
 Ulcej Jožef (Prevalje): dober
 Uranšek Maksimiljan (Libeliče): prav dober
 Vute Rajko (Prevalje): ma, fi
 Weingerl Borut (Slovenj Gradec): zg

Breznik Uršula (Ravne): ke
 Bukovec Antonija (Ravne): prav dober
 Delalut Darinka (Ravne): prav dober
 Drezgič Jelena (Prevalje): dober
 Grilc Milena (Ravne): prav dober
 Hovnik Marija (Prevalje): dober
 Jezernik Julijana (Prevalje): dober
 Konečnik Katarina (Ravne): ma, fi
 Kotnik Helena (Dobrije): an
 Lešnik Ljudmila (Ravne): ma, ke
 Nabernik Alojzija (Ravne): ma
 Osovnikar Ana Marija (Ravne): zadosten
 Pandev Jožefa (Ravne): an
 Pistotnik Alenka (Prevalje): dober
 Ramšak Helena (Prevalje): prav dober
 Resnik Ljudmila (Ravne): dober
 Skočaj Marija (Završe): dober
 Šušteršič Rozina (Črneče): zadosten
 Tomaž Nada (Prevalje): dober
 Večko Elizabeta (Dobja vas): prav dober
 Jelen Ivanka (Tolsti vrh): izstopila 19. 9. 1963
 Veber Milena (Ravne): izpisana 4. 4. 1964

II. b (15 + 19 = 34)

Razrednik: Danijel Vevar

Fabrici Marijan (Lovrenc na Pohorju): dober
 Hansl Kristijan (Dravograd): —
 Kac Ferdo (Dravograd): dober
 Klančnik Avgust (Dravograd): ma
 Mrdavšič Aleš (Črna): dober
 Ocepek Milan (Mežica): dober
 Praper Jožef (Dravograd): ma
 Praprotnik Ivan (Dravograd): ma, ke
 Prošt Franc - Edvard (Polena): dober
 Roter Emil (Mežica): —
 Rovšnik Anton (Črna): dober
 Seme Franc (Mežica): dober
 Sešel Anton (Črna): dober
 Veržun Peter (Meža): sl, ke
 Vrlič Franc (Mežica): prav dober
 Flajmiš Marjeta (Dravograd): dober
 Gutenberger Kristina (Dravograd): zadosten
 Javornik Vida (Šentjanž): zadosten
 Jeseničnik Silva (Dravograd): zadosten
 Jež Irena (Mežica): dober
 Knez Marija (Mežica): —
 Kopmajer Jožica (Mežica): zadosten
 Lesjak Irena (Dravograd): ma
 Miklavc Marija (Dravograd): dober
 Modrej Marija (Pristava): an, fi
 Oberžnik Marija (Mežica): an, fr
 Pikalo Rafaela (Mežica): dober
 Pisnik Darinka (Vuhred): — (brez pravice do ponavljanja)
 Sešel Jožefa (Leše): ma
 Smode Marija (Dravograd): —
 Štosir Marija (Mežica): dober
 Vačun Jožefa (Mežica): zadosten
 Zlatar Antonija - Alojzija (Zg. Vižinga): dober
 Žak Alenka (Mežica): dober
 Matjaž Stanislav (Prevalje): izpisan 29. 10. 1963
 Stopar Janja (Podpeca): izstopila 26. 2. 1964

II. c (12 + 21 = 33)

Razrednik: Vera Mrdavšič

Dretnik Hinko (Polena): prav dober
 Hovnik Franc (Sele): dober
 Kac Ivan (Šmartno): dober
 Keber Štefan (Podpeca): dober
 Konečnik Ivan (Sele): prav dober

Konečnik Karel (Šmartno): ru
 Koželj Tomaž (Slov. Gradec): prav dober
 Landeker Jožef (Šmartno): ru
 Pečko Karol (Slovenj Gradec): ke
 Praznik Nikolaj (Mežica): dober
 Tanšek Darko (Šmartno): zadosten
 Vaupot Jurij (Slovenj Gradec): dober
 Bezljaj Marija (Mislinja): prav dober
 Bukovec Danica (Ravne): ma, fi
 Grosar Berta (Črna): zadosten
 Hefler Lea (Radlje): fi, ke
 Horvat Jožica (Šmartno): prav dober
 Jug Marija (Črna): dober
 Jamnik Zofija (Slovenj Gradec): sl, ru
 Kelenberger Katarina (Dobrava pri Radljah): sl, an
 Kladnik Danila (Črna): an
 Kvasnik Marija (Črneška gora): prav dober
 Lorenci Marija (Tolsti vrh): prav dober
 Marzel Mira (Sv. Jedert): prav dober
 Ouček Pavla (Žerjav): dober
 Pšeničnik Pavla (Ravne): —
 Račnik-Silva - Marija (Pameče): —
 Radovič Tanja (Črna): zadosten
 Skudnik Regina (Žerjav): prav dober
 Trilar Danijela (Vuhred): zadosten
 Večko Terezija (Preški vrh): odličen
 Verdnik Mira (Radlje): odličen
 Žolnir Jožica (Slovenj Gradec): dober

II. č (7 + 26 = 33)

Razrednik: Stanko Lodrant

Benkovič Stanislav (Črna): —
 Cmrekar Franc (Dravograd): sl, ke
 Grošelj Andrej (Prevalje): prav dober
 Nabernik Ivan (Prevalje): ma
 Penec Ivan (Prevalje): an
 Primožič Franc (Dovže): zg, ma
 Žvikart Anton (Črneče): dober
 Bač Mirjana - Slavica (Dravograd): —
 Cepec Dragica (Vuhred): dober
 Cvetko Frančiška (Ravne): ke
 Delalut Rozalija (Črna): —
 Enci Frančiška (Ravne): an
 Grzetič Nevenka (Radlje): zadosten
 Hercog Cvetka (Črna): —
 Hribernik Marta (Dravograd): prav dober
 Jug Marjana (Ravne): prav dober
 Karner Cvetka - Marija (Vuzenica): fi
 Kežmah Olga (Muta): dober
 Krebl Marija (Dravograd): ma, fi
 Kričej Jožica (Vuzenica): sl, fi
 Kumer Karolina (Tolsti vrh): dober
 Logar Marija (Brdinje): prav dober
 Obronek Marija (Vuhred): dober
 Perovnik Rozalija (Mežica): —
 Pečoler Marija - Cvetka (Vuzenica): zadosten
 Perkuš Ana Marija (Vuzenica): odličen
 Polajner Anica (Polena): sl, ma
 Ramšak Stanislava (Mislinja): zadosten
 Repuc Bogomira (Mislinja): dober
 Ring Danijela (Libeliče): zadosten
 Samec Cecilija (Leše): dober
 Štaleker Jožica (Muta): dober
 Tevč Barbara (Bistra): ma, ke
 Grajner Marjan (Tolsti vrh): izstopil 26. 12. 1963
 Mavrič Rudolf (Mežica): izstopil 8. 5. 1964
 Šuler Ivan (Prevalje): izstopil 14. 2. 1964

III. a (16 + 14 = 30)

Razrednik: Mihael Kodrin

Delopst Drago (Ravne): dober
 Horjak Andrej (Ravne): dober

Jamer Stanislav (Prevalje): an
 Klančnik Tomaž (Ravne): —
 Košuta Josip (Prevalje): prav dober
 Kvasnik Leopold (Prevalje): dober
 Lebič Janez (Prevalje): sl, ma
 Matvoz Štefan (Ravne): dober
 Merkač Alojz (Breznica): dober
 Mlačnik Rudolf (Črna): zadosten
 Pikalo Mirko (Leše): prav dober
 Pistotnik Drago (Prevalje): prav dober
 Stres Gvido (Ravne): odličen
 Šteharnik Marjan (Ravne): sl, fi
 Šteharnik Milan (Ravne): dober
 Vrhovec Gašper (Celje): fr, ze
 Čegovnik Julijana (Ravne): dober
 Erjavc Marta (Ravne): sl
 Filip Nada (Prevalje): zadosten
 Florjančič Alenčica (Ravne): odličen
 Fujs Marija (Ravne): dober
 Hovnik Erna (Prevalje): an, fi
 Ovnič Marija (Prevalje): dober
 Pačnik Alenka (Prevalje): prav dober
 Petelinšek Marta (Ravne): dober
 Plazl Jožica (Prevalje): fi
 Pogorevčnik Barbara (Ravne): sl
 Teuš Vida (Ravne): ma
 Zidar Marija (Leše): dober
 Zorman Bernarda (Ravne): sl
 Žižmund Dušan (Ravne): prešolal se je na
 polj. gimnazijo v Ljubljano 20. 1. 1964

III. b (16 + 16 = 32)

Razrednik: Anton Sušnik

Blaznik Ferdo (Dobrova): dober
 Bukvič Miroslav (Slov. Gradec): odličen
 Čas Bojan (Mislinja): prav dober
 Jovan Maksimiljan (Slov. Gradec): prav
 dober
 Kotnik Maks (Črneče): dober
 Krenk Jožef (Troblje): prav dober
 Matajdl Rudolf (Dravograd): fr, ma
 Pečnik Anton - Viktor (Dravograd): dober
 Prah Bogomir (Dravograd): dober
 Pratnekar Juri (Onkraj Meže): dober
 Razgoršek Drago (Dravograd): an, fr
 Rebernik Marjan (Prevalje): ma
 Rus Bogomir (Slov. Gradec): dober
 Sečnjak Dušan (Radlje): ma
 Senica Ferdo - Marjan (Spodnja Jamnica):
 dober
 Verovnik Rudolf (Slov. Gradec): dober
 Ambrož Marija (Dravograd): dober
 Breznik Silva (Ravne): dober
 Hudrap Antonija (Podklanc): dober
 Janšek Angela (Trbonje): zadosten
 Karber Karolina (Dravograd): zadosten
 Kolman Marija (Primož na Pohorju): prav
 dober
 Luršak Marija (Muta): dober
 Osrajnik Matilda (Dobrova): dober
 Pirtovšek Julijana (Dravograd): dober
 Potočnik Margareta - Alojzija (Mežica):
 prav dober
 Pratnekar Jerica (Onkraj Meže): prav do-
 ber
 Samec Tanja (Polena): prav dober
 Senica Marta (Spodnja Jamnica): zadosten
 Valant Marija (Mežica): prav dober
 Vončina Marija (Mežica): fi
 Vožič Ana (Črneče): prav dober

III. c (0 + 22 = 22)

Razrednik: Franc Garb

Areh Pavla (Slov. Gradec): dober
 Arnold Silvija (Slov. Gradec): odličen

Naše planine pokažejo na vsakem koraku kaj lepega

Flajmiš Ljuba (Slov. Gradec): dober
 Grabner Zdenka (Črna): zadosten
 Gražl Marija (Bukovska vas): dober
 Jaš Ljudmila (Mislinja): ma
 Klemenc Matilda (Zgornji Dolič): odličen
 Kremljak Pavla (Hudi kot): fr
 Kristan Jožefa (Slovenj Gradec): zadosten
 Lužnik Cveta (Mislinjska Dobrova): dober
 Marzel Vlasta (Sv. Jedert): zg
 Mujdrica Marija Terezija (Radlje): prav
 dober
 Perše Marija (Brde): prav dober
 Potočnik Jožica (Otiški vrh): zadosten
 Pušnik Marija (Črna): prav dober
 Ramšak Vida (Črna): zadosten
 Rojnik Marija (Slov. Gradec): odličen
 Strmčnik Marija (Legen): dober
 Svetec Ivana (Slov. Gradec): dober
 Šaloven Milena (Šentjanž): dober
 Širnik Marija Magdalena (Otiški vrh): prav
 dober
 Štruc Elizabeta (Otiški vrh): prav dober

IV. a (14 + 15 = 29)

Razrednik: Janez Mrdavšič

Čas Miroslav (Mislinja): dober
 Dobnik Franc (Prevalje): dober
 Golčer Jože (Malahorna): dober
 Grešovnik Ferdinand (Črneče): odličen
 Hojnik Justin (Radlje): dober
 Juvančič Janez (Muta): dober
 Kremzer Alfred (Šentvid): dober
 Lesjak Jože (Dravograd): dober
 Mravljak Metod (Vuhred): dober
 Pečnik Ervin (Dravograd): dober
 Potočnik Jožef (Koprivna): dober
 Starc Karel (Muta): ma
 Štimnikar Janko (Slov. Gradec): odličen
 Žunko Dimitrij (Ravne): dober
 Aber Silva (Šmartno): dober
 Ambrož Dora (Radlje): ma
 Doberšek Joža (Vuzenica): fi
 Hafner Marija (Radlje): dober
 Herkovič Tatjana (Slov. Gradec): dober

Koča
na
Grohatu

Jeseničnik Ljudmila (Mislinja): prav dober
Keršič Branka (Mislinja): prav dober
Knez Olga (Slov. Gradec): zadosten
Marzel Jerica (Šmiklavž): dober
Oder Julijana (Mislinja): prav dober
Prosen Vera (Radlje): dober
Rutar Marija (Radlje): dober
Strnad Katjuša (Sl. Gradec): odličn
Štumpfl Rozina (Otiški vrh): dober
Vogrin Gertrauda (Vuzenica): odličn

IV. b (12 + 21 = 33)

Razrednik: Drago Medved

Hrome Stanko (Ravne): dober
Kacl Gvido (Prevalje): prav dober
Kušej Janez (Mežica): prav dober
Kutnik Ferdinand (Ravne): prav dober
Mori Emil (Mežica): dober
Potočnik Stanislav (Mežica): ma
Praznik Avgust (Črna): dober
Spanžel Anton (Ravne): ma
Stropnik Rajko (Zagrad): dober
Špegel Milan (Mežica): prav dober
Večko Maksimiljan (Dobja vas): dober
Vinkl Ivan (Polena): odličn
Arnold Veronika (Ravne): dober
Enci Tatjana (Prevalje): dober
Fanedl Ljudmila (Ravne): dober
Gostenčnik Lotka (Ravne): zadosten
Hrovat Božena (Mežica): fi
Kert Bogomila (Prevalje): dober
Knez Breda (Mežica): zadosten
Kotnik Ana - Marija (Ravne): dober
Kralj Marija (Dolga brda): dober
Krenk Ljudmila (Prevalje): prav dober
Ličen Elizabeta (Prevalje): fi
Matjaž Mija (Prevalje): fi

Meh Marija (Žerjav): fi, zg
Merva Marjeta (Črna): dober
Polajner Marija (Ravne): prav dober
Praznik Elizabeta (Črna): dober
Prevalnik Veronika (Mežica): zadosten
Rac Marija (Sp. Jamnica): prav dober
Štampah Gabrijela (Ravne): zadosten
Štrajher Anica (Mežica): zg, ma
Tomaž Marija (Črna): zadosten

ODDELKI MARIBORSKEGA UČITE- LJIŠČA: 4 + 27 = 31

III. letnik učiteljišča (4 + 27 = 31)

Razrednik: Alojz Krivograd

Filip Vid (Prevalje): dober
Mori Ludvik (Goriški vrh): dober
Škerget Franc (Vuzenica): zadosten
Trobej Ivan (Šent Janž pri Dravogradu):
sl, ma
Batič Anica (Gornji Dolič): odličn
Bavče Miroslava (Ravne): zadosten
Bricman Ivanka (Št. Janž pri Radljah):
dobro
Burjak Ivanka (Ravne): dober
Čapelnik Hedvika (Ravne): an, fi
Danijel Katarina (Mežica): sl
Frankovič Rozalija (Dobja vas): prav do-
ber
Gutenberger Marija (Radlje): prav dober
Hribernik Marija (Mislinjska Dobrava):
sl, fi
Javornik Frančiška (Legen): dober
Karner Marija (Stari trg): dober
Kogelnik Rozalija (Št. Vid pri Vuhredu):
dobro
Mavc Ivana (Šmartno): dober

Mihelač Sonja (Ravne): ke, ma
Močilnik Alojzija (Mežica): dober
Nabernik Jožica (Mežica): dober
Paradiž Marija (Ravne): an
Piko Marjeta (Črna): dober
Pinter Ljudmila (Radlje): dober
Pokeržnik Marija (Vuzenica): dober
Praprotnik Ida (Podgorje): dober
Pungartnik Vera (Legen): dober
Pušnik Ana (Dovže): sl, ma
Raško Mira (Leše): an
Stakne Viktorija (Črna): prav dober
Škrabec Marija (Šmartno): prav dober
Živkovič Ljudmila (Ravne): dober

GIMNAZIJSKI ODDELKI ZA ODRASLE (vodja oddelka: Franc Garb)

(Kjer ni označen uspeh, tam izpiti še niso
opravljeni)

IV. letnik

(15 + 5 = 20)

Blatnik Vili (db), Brodnik Karel (pd),
Dokl Janez, Dirič Franc, Janicijević Mi-
hajlo, Lorenci Marjan, Magdič Boris, Mi-
lošević Rade, Nikolič Slobodan, Panevski
Metodije, Petković Jovan, Ramšak Silvo,
Ristič Aleksander, Vinšič Stevo, Vucelja
Bojan, Dokl Avgusta, Klugler Marta, Se-
nica-Pernat Marija, Rudolf Terezija, Stor
Angela.

ZAKLJUČNI IZPIT JUNIJA 1964

Izpitni odbor je bil takole sestavljen:

predsednik: Jože Košar, profesor, direk-
tor založbe Obzorja Maribor;
podpredsednik: Tone Golčer, ravnatelj
gimnazije;

tajnica: Zlata Kert.

Prva komisija: predsednik Janez
Mrdavšič, zapisnikarica Marjeta Burg,
člani: Alojz Krivograd, Irena Krivograd,
Drago Medved, Marijan Mikic in Anton
Sušnik.

Druga komisija: predsednik Jože
Lep, zapisnikarica Jožica Filipančič, člani:
Franc Garb, Mihael Kodrin, Stanko Lo-
drant, Vera Mrdavšič in Danijel Vevar.

Zunanji sodelavci (številka v oklepaju
se nanaša na kandidata in domačo nalogo):
Peter Ficzo, dipl. etnograf (46, 49, 53),
Gabrijela Pejovnik, predmetna učiteljica
na osn. šoli Prežihovega Voranca Ravne
(10, 15, 27), dr. Fran Sušnik, ravnatelj štu-
dijske knjižnice Ravne (26), Zavodnik Ed-
mund, dipl. agronom (43, 45).

Kandidati:

- redni učenci, ki so uspešno dovršili IV.
razred v tem letu: iz IV.a 13 + 13 = 26,
iz IV.b 10 + 16 = 26; skupaj 23 + 29
= 52;
 - iz oddelka za odrasle: 3 + 0 = 3;
vseh: 26 + 29 = 55.
- Pismeni izpit je bil 13. junija 1964.
Na izbiro je bila ena izmed sledečih tem:
- Katere vrednote mi je pomagala odkriti
domača književnost in kako sem jih
sprejel (pisalo jo je 16 kandidatov, oce-
ne so bile tele: 3 odl, 2 pd, 4 db, 6 zd,
1 nzd, srednja ocena 3,0)
 - Boj slovenskega naroda za socialno in
narodno osvoboditev v 20. stoletju (pi-
salo jo je 12 kandidatov, ocene so bile

tele: 1 odl, 2 pd, 2 db, 5 zd, 2 nzd, srednja ocena 2,6)

- c) Človek produkt narave, nje raziskovalec in oblikovalec (pisalo jo je 27 kandidatov, ocene so bile tele: 0 odl, 1 pd, 8 db, 13 zd, 5 nzd, srednja ocena 2,2)

Ustni izpiti so bili od 15. do 17. junija. Končni uspeh zaključnih izpitov je bil tale: $4 + 2 = 6$ odličnih, $8 + 9 = 17$ prav dobrih, $12 + 13 = 25$ dobrih, $2 + 5 = 7$ zadostnih, 0 nezadostnih; odstopil ni nihče.

Kandidati, ki so izpit uspešno opravili (ob imenu je naslov domače naloge, v oklepaju študijski namen, zatem uspeh):

iz IV. a

1. Čas Miroslav: Valovni značaj svetlobe (strojništvo), db
2. Dobnik Franc: Pridobivanje svinca v Mežici (strojništvo), db
3. Golčer Jože: Voda in vodni plankton (stomatologija), db
4. Grešovnik Ferdinand: Nekaj o principih matematike (tehn. fizika), odl
5. Hojnik Justin: Transistor (strojništvo), pd
6. Juvančič Janez: Delo Nikole Tesla na visokofrekvenčnem toku (strojništvo), dober
7. Kremzer Alfred: Eksperimentalno merjenje specifične toplote trdih in tekočih snovi (gradbeništvo), db
8. Lesjak Jože: Dubrovniška republika (pedagoška akademija — glasba), db
9. Mravljak Metod: Fotometrija (strojništvo), db
10. Pečnik Ervin: Embrionalni razvoj človeka v primerjavi z ostalimi vretenčarji (vojna medicina), pd
11. Potočnik Jožef: Boj za obstanek v prirodi (VTŠ), zd
12. Štimnikar Janez: Pridobivanje kovin (kemija), odl
13. Žunko Demitrij: Razvoj kmetijstva Hrvatske po drugi svetovni vojni (VTŠ), db
14. Aber Silva: Narodni heroj Tone Tomšič (pedagoška akademija), zd
15. Hafner Marija: Gozd koč biocenoza s poudarkom na Pohorju (gozdarstvo), pd

16. Herkovič Tatjana: Bakterije in njihov gospodarski pomen v naravi (višja šola za medicinske sestre), db
17. Jeseničnik Ljudmila: Vpliv ekoloških činiteljev na razvoj rastlin v Sloveniji (medicina), pd
18. Keršič Branka: Emily Bronte: Wuthering Heights (fil. fak. an-fr), pd
19. Knez Olga: Nastanek XIV. divizije in njen pomen za Štajersko (v službo), db
20. Marzel Jerica: Župančič: Duma (umet. akademija), db
21. Oder Julijana: Povojni razvoj in problemi kmetijstva v Sloveniji (fil. fak. an-fr), db
22. Prosen Vera: Roza Luxemburg (pravo), db
23. Rutar Marija: Prirodna in gospodarska slika Krasa (arhitektura), pd
24. Strnad Katjuša: Življenje in delo Ivana Roba (fil. fak. - primerj. knjiž.), odl
25. Štumpfl Roza: Nathaniel Hawthorne »The Scarlet letter« (fil. fak. an-fr), pd

Vročina

26. Vogrin Gertrauda: Gusti Stridsberg: »Menschen, Mächte und ich« (medicina), odl

iz IV. b

27. Hromc Stanko: Povezava organizmov z zunanjim svetom (medicina), db
28. Kacel Guido: Optični spektri in njih spektroskopija in pomen (tehn. fizika), odl
29. Kušej Janez: Turbine (gradbeništvo), pd
30. Kutnik Ferdinand: Biološko in sociološko učlovečenje (medicina), pd
31. Mori Emil: Instrumenti za merjenje temperature (ind. psih.), db
32. Praznik Avgust: Jakobinska diktatura (sociologija), pd
33. Stropnik Rajko: Elektronski usmernik (elektrotehnika), pd
34. Špegel Milan: Sistematizacija organskih spojin (medicina), pd

35. Večko Maksimiljan: Boj za slovensko Koroško in Prežihova Požganica (metalurgija), pd
36. Vinkl Ivan: Električni akumulatorji (elektrotehnika), odl
37. Arnold Veronika: Kmet pri Jurčiču in Kersniku (fil. fak. an-fr), db
38. Enci Tatjana: Položaj koroških Slovencev med leti 1918—1941 (farmacija), db
39. Fanedl Ljudmila: Energetski viri v Jugoslaviji (arhitektura), db
40. Gostenčnik Lotka: Barok na Slovenskem (pedagoška akademija), zd
41. Kert Bogomila: Osnove kombinatorike (biologija), db
42. Knez Breda: Jugoslovanska jezera in njih gospodarski pomen (ped. akademija), zd
43. Kotnik Ana - Marija: Gozdarstvo Slovenije po II. svetovni vojni (defektologija), db
44. Kralj Marija: Povojni razvoj živinoreje v Sloveniji (gradbeništvo), db

45. Krenk Ljudmila: Razvoj in problemi kmetijstva v Jugoslaviji po II. svetovni vojni (agronomija), pd
46. Merva Marjeta: Gospodarski razvoj Slovenskega Primorja (pedagoška akademija), pd
47. Polajner Marija: Kralj na Betajnovi (fil. fak. - psihol.), pd
48. Praznik Elizabeta: Balkanske vojne (višja šola za medic. sestre), zd
49. Prevalnik Veronika: Celjska kotlina in njeno gospodarstvo (pedag. akademija), db
50. Rac Marija: Ernest Hemingway and his novel »The Sun also rises« (klinična psihologija), pd
51. Štampah Gabrijela: Promet v Sloveniji (germanistika), db
52. Tomaž Marija: Bohinjska kotlina (pedagoška akademija), zd

Oddelek za odrasle

53. Blatnik Vili: Od rude do jekla (strojništvo), db
54. Brodnik Drago: Razvoj gospodarstva Črne gore po II. svetovni vojni (pravo), db
55. Rebernik Helmut: Bencinski motorji z gorivi in mazivi (strojništvo), zd

ZAKLJUČNI IZPITI V JESENSKM ROKU V AVUGSTU 1963

a) Redni dijaki:

- Brezovnik Vladimir: Para in njena uporaba (strojništvo), zd
- Kos Zofija: Elektromagnetna nihanja in valovanja (fizika), zd
- Ozim Irena: Režim reke Drave in njene prednosti v primerjavi z ostalimi sredozemskimi rekami (ped. ak.), zd
- Svenšek Ljudmila: Povojni gospodarski razvoj BIH (ped. ak.), zd

b) Iz oddelka za odrasle:

- Butolen Milan: Razvoj povojnega gospodarstva SR Hrvatske, pd
- Čirovič Nedeljko: Alkoholizam kao socialna bolest, db
- Havle Avgust: Vlaga in vremenski pojavi, db
- Perko Matija: Kmečki upori na Slovenskem v 15. in 16. stol., zd
- Slavič Edvard: Socialistična Jugoslavija in njen povojni družbeno ekonomski razvoj, db
- Stergar Ljudmila: Razvoj bank in njihov gospodarski pomen, zd
- Svečko Rudolf: Prenos elektromagnetnega valovanja v radiodifuziji in televiziji, pd
- Vravnik Peter: Vpliv okolja na planinsko floro, db

c) Izredna:

- Kithinji Helena: Glive in njih pomen, db

POPRAVNI IZPITI IZ ŠOLSKEGA LETA 1962/63

a) Uspešno so jih napravili in s tem dosegli uspeh (naveden v oklepaju):

- I. a: Mahorčič Borut (zadosten), Breznik Uršula (dober).
- I. b: Hansl Kristijan (dober), Klančnik

Avgust (zadosten), Matjaž Stanislav (dober), Veržun Peter (zadosten), Gutenberg Kristina (dober), Knez Marija (dober), Oberžnik Marija (dober), Smode Marija (zadosten).

I. c: Tanšek Darko (zadosten), Jamnik Zofija (dober), Kelenberger Katarina (zadosten), Pšeničnik Pavla (dober), Račnik Silva (zadosten), Trilar Danijela (dober).

I. č: Grajner Marjan (zadosten), Delalut Rozalija (zadosten), Krebl Marija (dober).

II. a: Klančnik Tomaž (zadosten), Lebič Janez (zadosten), Šteharik Marjan (zadosten), Žižmund Dušan (dober), Erjavec Marta (dober), Zidar Marija (zadosten).

II. b: Blaznik Ferdo (zadosten), Matajdl Rudolf (zadosten), Rebernik Marjan (zadosten).

II. c: Rus Bogomir (zadosten), Jaš Ljudmila (zadosten), Kremljak Pavla (zadosten), Kristan Jožefa (zadosten), Marzel Vlasta (zadosten), Potočnik Jožica (zadosten).

III. a: Hojnik Justin (dober), Mravljak Metod (dober), Starc Karel (zadosten), Ambrož Dora (dober), Marzel Jerica (dober), Prosen Vera (dober), Trobej Majda (dober).

III. b: Potočnik Stanislav (zadosten), Hrovat Božena (zadosten), Kotnik Anica (zadosten), Matjaž Mija (zadosten), Praznik Elizabeta (dober), Prevalnik Vera (zadosten), Šurc Jožefa (dober).

IV. a: Kos Zofija (zadosten), Ozim Irena (zadosten), Svenšek Ljudmila (zadosten).

IV. c: Brezovnik Vladimir (dober).

Oddelki mariborskega učiteljišča:

II. letnik: Hribernik Marija (zadosten), Javornik Frančiška (dober), Mihelač Sonja (zadosten), Paradiž Marija (zadosten), Pušnik Ana (zadosten), Raško Mira (zadosten).

III. letnik: Nachbar Rudolf (dober), Blaznik Marjeta (dober), Konečnik Marija (dober), Krajnc Adela (dober).

b) Popravnih izpitov niso opravili:

I. a: Filip Hinko, Mihelač Peter, Kovač Marija, Krebl Cilka.

I. b: Mithans Marjan, Mlakar Stanislav.

I. c: Majdič Boris.

I. č: Kraigher Miroslava, Naglič Terezija, Suša Marjana, Vučko Jožefa (brez pravice do ponavljanja).

II. a: Urbanc Alojzija.

II. b: Koradej Pavla.

II. c: Javornik Vida.

III. a: Kodrun Erik (brez pravice do ponavljanja), Vranjek Marija.

IV. a: Ročnik Ivan, Doberšek Joža, Omerzel Pavla.

IV. b: Smuk Franc.

II. letnik učiteljišča: Mavrič Rudolf, Cvetko Fanika.

K popravnemu izpitu niso prišli:

I. b: Stopar Vanda, Strmčnik Magda.

I. c: Jamnik Anton, Šegl Franjo, Fajmut Vera, Germ Danijela.

I. č: Abraham Marijan, Kragelnik Marjanca, Standeker Terezija.

II. b: Tašič Danica.

IV. a: Poderžan Vincenc.

II. letnik učiteljišča: Pavšer Jožefa, Šolar Marija.

III. letnik učiteljišča: Trobe Ivan.

RAZREDNI IZPITI

a) dopolnilni (v oklepaju je uspeh): Senica Marta (II. b) iz fr. j., zg, ma, fi (dober)

Rudolf Terezija (IV. a) iz fr. j., an. j., soc., ma (nezadosten)

b) privatni (v oklepaju je končni uspeh): Mithans Marija II. c (nezadosten)
Zlatar Antonija II. b (nezadosten)

NOVI UREDNIŠKI ODBOR

Na podlagi 209. člena statuta železarne Ravne je upravni odbor imenoval nov uredniški odbor »Koroškega fužinarja«.

Avgust Kuhar je glavni in odgovorni urednik, člani pa so: **Alojz Breznikar**, komercialni vodja prodajne službe; **Jože Delalut**, sekretar delavskega samoupravljanja; **Franc Golob**, vodja kadrovskega oddelka; **Marjan Kolar**, knjižničar; **Dušan Miler**, vodja finančnega računovodstva; **Peter Orožen**, analitik; **Jože Šater**, delovodja priprave materiala mehanične; inž. **Mitja Šipek**, glavni metalurg.

PRAZNIK NA LEŠAH

Na Lešah je bila 22. julija osrednja proslava dneva vstaje slovenskega naroda v naši občini, ki je bila obenem tudi proslava krajevnega praznika.

Ob tej priložnosti so odkrili spomenik leškim borcem in internirancem, žrtvam fašizma. Pripadniki predvojaške vzgoje so uprizorili napad, prav tako pa so na kraj proslave prispele tudi partizanske patrulje.

Organizacija Zveze borcev je razvila prapor, ki mu je kumoval naš inž. Mitja Šipek, na proslavi pa sta sodelovala tudi pevski zbor upokojencev s Prevalj in mežiška godba na pihala.

Angleški gardist na straži

IZOBRAŽEVALNI CENTER

da je poročilo za šolsko leto 1963-64

Izobraževalni center Ravne na Koroškem je imel tudi v pretekli izobraževalni sezoni oziroma šolskem letu 1963/64 lepe uspehe. Ima pa seveda svoje specifične naloge, ki so v celoti odvisne od proizvodnih nalog železarne.

V okviru izobraževalnega centra je več vrst dejavnosti. Najvažnejše so:

1. metalurška industrijska šola,
2. kovinarska šola za učence v gospodarstvu,
3. izobraževanje odraslih za potrebe delovnih mest — tečaji in seminarji
4. tehnična srednja šola za zaposlene.

Redni teoretični in praktični pouk se je pričel za vse oddelke na izobraževalnem centru 2. septembra 1963. Na metalurški industrijski šoli je bilo sprejetih v I. razred 59 učencev, in sicer:

ključavničarjev	41
strugarjev	10
rezkalcev	6
brusilcev	2

V II. razredu je bilo v tem šolskem letu 56 učencev, in sicer:

ključavničarjev	18
strugarjev	10
rezkalcev	5
brusilcev	1
kalilcev	17
kovačev	4
topilcev	1

V III. razredu je bilo v tem šolskem letu 36 učencev, in sicer:

ključavničarjev	20
strugarjev	10
brusilcev	2
rezkalcev	4

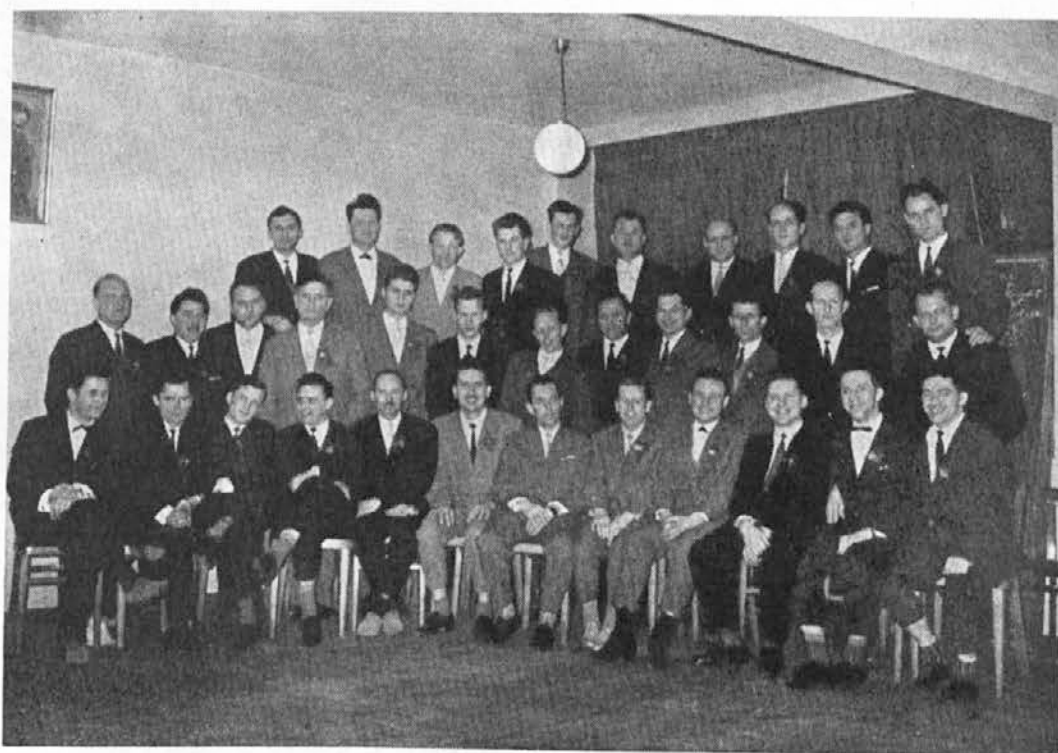
Skupno je na metalurški industrijski šoli bilo torej 151 učencev. Stanje ob koncu šolskega leta je 151 učencev.

Poklicni sestav učencev metalurške industrijske šole:

	I. letnik	II. letnik	III. letnik	Skupaj
kalilci	—	17	—	17
kovači	—	4	—	4
talilci	—	1	—	1
ključavničarji	41	18	20	79
strugarji	10	10	10	30
rezkalci	6	5	4	15
brusilci	2	1	2	5
Skupaj	59	56	36	151

Učni uspeh metalurške industrijske šole ob zaključku šolskega leta 1963/64:

Izdelali	odlično	prav dobro	dobro	zadostno	skupno	%
I. razred	—	10	37	5	52	88,1
II. razred	—	6	37	5	48	85,7
III. razred	2	7	24	3	36	100,0
Skupaj	2	23	98	13	136	90,0

Maturanti domače TSS

Niso izdelali	nezadost. z eno	z dvema nezadost.	s tremi ali več nezad.	skupno	neocenj.	%
I. razred	5	2	—	7	—	11,9
II. razred	6	—	1	7	1	14,3
III. razred	—	—	—	—	—	—
Skupaj	11	2	1	14	1	10,0

SEZNAM UČENCEV

I. a razred — 31 učencev

Razrednik: prof. Zorko Zinka

1. Božič Ivan (ključavničar): prav dober
2. Cigrovski Dragotin (ključavničar): dober
3. Gerdej Miroslav (ključavničar): zadosten
4. Gostenčnik Vincenc (ključavničar): nezadosten (slov. j.)
5. Grabner Jože (ključavničar): prav dober
6. Hovnik Alojz (strugar): prav dober
7. Hudopisk Janko (ključavničar): dober
8. Jelen Marjan (strugar): nezadosten (str. rač.)
9. Kotnik Franc (ključavničar): prav dober
10. Kotnik Jožef (ključavničar): dober
11. Krautberger Stanko (ključavničar): dober
12. Krenker Valentin (rezkalec): nezadosten (slov. j.)
13. Kričej — Lužnik Ivan (brusilec): zadosten
14. Kukovec Srečko (rezkalec): dober
15. Lorberg Miroslav (ključavničar): dober

16. Mlakar Stanislav (strugar): prav dober
17. Oblak Sebastijan (ključavničar): nezadosten (slov. j.)
18. Obreza Aleksander (strugar): zadosten
19. Ovnič Milan (ključavničar): dober
20. Petrič Leon (ključavničar): dober
21. Rezar Drago (ključavničar): prav dober
22. Sterkuš Marjan (rezkalec): dober
23. Strojnik Matevž (ključavničar): dober
24. Urankar Milan (ključavničar): dober
25. Zakeršnik Janko (ključavničar): dober
26. Harnold Peter (strugar): dober
27. Kos Franc (strugar): dober
28. Lepej Anton (strugar): zadosten
29. Novinšek Janez (strugar): dober
30. Veselko Jožef (strugar): dober
31. Žvikart Jožef (strugar): dober

I. b razred — 28 učencev

Razrednik: Radivojevič Božo

1. Cifer Ivan (brusilec): dober
2. Čas Valentin (ključavničar): dober
3. Dobrodel Teodor (ključavničar): prav dober
4. Gorenšek Stanislav (ključavničar): dober
5. Harnold Pavel (ključavničar): dober
6. Hartman Pavel (rezkalec): dober
7. Hovnik Maks (ključavničar): nezadosten (slov. j.)
8. Jamnik Stanko (ključavničar): dober
9. Janko Filip (ključavničar): dober
10. Klemenc Milan (ključavničar): dober
11. Kralj Edvard (ključavničar): zadosten
12. Kurnik Marjan (ključavničar): nezadosten (slov. j.)
13. Mlinšek Alojz (ključavničar): dober
14. Novinšek Vladimir (ključavničar): prav dober

Otok sredi megleneja morja je naša Gora

15. Pandel Kristijan (ključavničar): dober
16. Pavše Ivan (ključavničar): dober
17. Perše Vinko (rezkalec): nezadosten (slov. j. in str. rač.)
18. Pocajt Vincenc (rezkalec): prav dober
19. Potočnik Franc (ključavničar): dober
20. Rožen Ivan (ključavničar): dober
21. Rus Ivan (ključavničar): prav dober
22. Uršič Marjan (ključavničar): dober
23. Žerak Oto (ključavničar): dober
24. Homan Mitja (ključavničar): dober
25. Kovačec Milan (ključavničar): dober
26. Satler Henrik (ključavničar): dober
27. Skitek Hubert (ključavničar): dober
28. Šteharik Branko (ključavničar): dober

II. a razred — 34 učencev

Razrednik: Ivič Franc

1. Bauer Engelbert (strugar): dober
2. Česnik Jože (ključavničar): zadosten
3. Čreslovnik Mirko (ključavničar): dober
4. Dobršek Marjan (strugar): dober
5. Erjavec Ignac (strugar): dober
6. Fras Maks (strugar): dober
7. Garb Drago (ključavničar): dober
8. Gerdej Ivan (ključavničar): dober
9. Hovnik Florijan (ključavničar): dober
10. Hribernik Božo (strugar): dober
11. Jelen Jožef (ključavničar): dober
12. Klemenc Drago (brusilec): dober
13. Klemenc Maksimiljan (rezkalec): nezadosten (str. rač.)
14. Knez Jakob (ključavničar): nezadosten (slov. j.)
15. Knez Jože (ključavničar): zadosten
16. Korošec Ivan (ključavničar): dober
17. Kotnik Viktor (strugar): dober
18. Kreuh Milan (rezkalec): dober
19. Krof Ivan (ključavničar): prav dober
20. Kropivnik Roman (strugar): nezadosten (slov. j.)
21. Ladinek Rudolf (rezkalec): dober
22. Lasnik Ferdo (rezkalec): dober
23. Merkač — Hudopisk Ivan (ključavničar): zadosten
24. Miklavc Jože (ključavničar): dober
25. Pavlin Matjaž (strugar): prav dober

26. Polanc Danilo (ključavničar): prav dober
27. Proprat Avgust (rezkalec): dober
28. Rožič Ivan (ključavničar): zadosten
29. Škrubej Stanko (strugar): dober
30. Šmid Alojz (ključavničar): dober
31. Šopar Roman (ključavničar): dober
32. Venek Mirko (ključavničar): neocenjen
33. Vrhovnik Maks (strugar): dober
34. Žunko Silvo (ključavničar): dober

II. b razred — 22 učencev

Razrednik: Hölcl Jože

1. Gačnik Ivan (kalilec): dober
2. Garmuš Jožef (kovač): dober
3. Jamšek Jožef (kovač): dober
4. Jurkovič Ivan (topilec): dober
5. Kamenik Ivan (kalilec): nezadosten (term. obdel.)
6. Kokal Ivan (kovač): dober
7. Kotnik Jožef (kalilec): dober
8. Krajnc Miran (kalilec): dober
9. Lavtižar Gašper (kalilec): dober
10. Lečnik Jožef (kovač): nezadosten (term. obdel.)
11. Lesičnik Franc (kalilec): prav dober
12. Merkač Franc (kalilec): dober
13. Mihev Ferdinand (kalilec): prav dober
14. Pandel Andrej (kalilec): prav dober
15. Pesjak Roman (kalilec): nezadosten (slov. j., družb. ek. vzgoja, str. ris., teh. izd. in pred. j., ter. ob)
16. Pori Roman (kalilec): prav dober
17. Pšajd Ludvik (kalilec): dober
18. Ruter Ivan (kalilec): nezadosten (term. obdel.)

19. Skornšek Ivan — Miro (kalilec): dober
20. Svetec Franc (kalilec): zadosten
21. Trbovšek Srečko (kalilec): dober
22. Vertačnik Ivan (kalilec): dober

III. razred — 36 učencev

Razrednik: Filipančič Štefan

1. Arih Alojz (ključavničar): dober
2. Belaj Bernard (ključavničar): dober
3. Bivšek Franc (strugar): odličen
4. Bricman Jože (strugar): dober
5. Fink Špiridijon (strugar): odličen
6. Gaberšek Vinko (strugar): odličen
7. Gutman Franc (ključavničar): prav dober
8. Jevšnikar Peter (ključavničar): prav dober
9. Kališnik Ivan (strugar): dober
10. Kobolt Franc (strugar): dober
11. Kolarič Stanko (ključavničar): dober
12. Koren Stanko (strugar): dober
13. Kos Franc (ključavničar): dober
14. Kučej Karel (ključavničar): dober
15. Kuzman Josip (brusilec): dober
16. Lasnik Ivan (ključavničar): dober
17. Levar Franc (ključavničar): zadosten
18. Meh Ivan (ključavničar): dober
19. Mencinger Jožef (rezkalec): dober
20. Močilnik Franc (ključavničar): dober
21. Pečnik Janez (strugar): zadosten
22. Pesičar Štefan (ključavničar): prav dober
23. Pernat Jakob (ključavničar): dober
24. Pikalo Ludvik (rezkalec): dober
25. Prapertnik Mirko (ključavničar): prav dober
26. Rebol Ivan (ključavničar): prav dober
27. Robida Rajko (ključavničar): prav dober
28. Rožen Jožef (ključavničar): dober
29. Serafini Maks (ključavničar): prav dober
30. Skrinjar Roman (rezkalec): dober
31. Tamše Ivan (ključavničar): zadosten
32. Trebše Maksimiljan (strugar): dober
33. Trup Rudolf (brusilec): dober
34. Uršej Vincenc (strugar): dober
35. Vertačnik Adolf — Herman (rezkalec): dober
36. Žaže Anton (ključavničar): dober

Niso izdelali

Zap. št.	Poklic	z eno	z dvema	s tremi	Skupaj
1.	ključavničarji	1	—	—	1
2.	strugarji	1	—	—	1
3.	brusilci	—	—	—	—
4.	rezkalci	1	—	—	1
5.	kalilci	—	—	—	—
Skupaj		3	—	—	3

PREGLED

zaključnih izpitov v metalurški industrijski šoli

Zap. št.	Poklic	odl.		Izdelali		skupaj	%	Srednja ocena
		odl.	pd.	db.	zd.			
1.	ključavničarji	—	2	15	2	19	95	
2.	strugarji	—	2	4	2	8	88,8	
3.	brusilci	—	—	2	—	2	100	
4.	rezkalci	—	—	1	2	3	73	
5.	kalilci	—	—	—	1	1	100	
Skupaj		—	4	22	7	33	93,9	2,75

SEZNAM UČENCEV, KI SO OPRAVILI ZAKLJUČNI IZPIT

Zap. št.	Priimek in ime	Izpitno delo	Ocena
I. KLJUČAVNIČARJI			
1.	Arih Alojz	priležni kotnik	nezadostno
2.	Belaj Engelbert	priležni kotnik	dobro
3.	Gutman Franc	priležni kotnik	dobro
4.	Jevšnikar Peter	priležni kotnik	dobro
5.	Kolarič Stanko	priležni kotnik	dobro
6.	Kos Franc	priležni kotnik	dobro
7.	Kučej Karel	priležni kotnik	zadostno
8.	Lasnik Ivan	priležni kotnik	dobro
9.	Levar Franjo	priležni kotnik	zadostno
10.	Meh Ivan	priležni kotnik	dobro
11.	Močilnik Franc	priležni kotnik	dobro
12.	Pesičar Štefan	priležni kotnik	dobro
13.	Pernat Jakob	priležni kotnik	dobro
14.	Praprotnik Mirko	priležni kotnik	dobro
15.	Rebol Ivan	priležni kotnik	dobro
16.	Robida Rajko	priležni kotnik	prav dobro
17.	Rožen Jožef	priležni kotnik	dobro
18.	Serafini Maks	priležni kotnik	prav dobro
19.	Tamše Ivan	priležni kotnik	dobro
20.	Žaže Anton	priležni kotnik	dobro
II. STRUGARJI:			
21.	Bivšek Franc	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	prav dobro
22.	Bricman Jože	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	dobro
23.	Gaberšek Vinko	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	prav dobro
24.	Kališnik Ivan	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	zadostno
25.	Kobolt Franc	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	dobro
26.	Koren Franc	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	zadostno
27.	Pečnik Janez	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	nezadostno
28.	Trebše Maks	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	dobro
29.	Uršej Vincenc	deli ključavničarske spona, glava nabijalnika in zagrezilo	dobro
III. REZKALCI:			
30.	Mencinger Jože	namizni ključavničarski primež	nezadostno
31.	Pikalo Ludvik	namizni ključavničarski primež	dobro
32.	Skrinjar Roman	namizni ključavničarski primež	zadostno
33.	Vertačnik Adolf	namizni ključavničarski primež	zadostno
IV. BRUSILCI:			
34.	Kuzman Josip	palčni rezkar, vpenjalni puši in vpenjalna trna	dobro
35.	Trup Rudolf	palčni rezkar, vpenjalni puši in vpenjalna trna	dobro
V. KALILCI:			
36.	Žvab Ivan	kaljenje bata pnevm. kladiva	zadostno
37.	Fink Špiridijon	zaradi bolezni se ni prijavil	

Elektrikarji

- I. letnik —
- II. letnik 8
- III. letnik 8

Elektrikarji so v železarni Ravne samo pri praktičnem pouku; teoretični del pouka obiskujejo po 3 mesece letno v Mariboru.

Kovinarska šola za učence v gospodarstvu

- V I. razred smo sprejeli 53 učencev:
 - strojni ključavničarji 29
 - stavbni ključavničarji 2

- ključavničarji 16
- rezkalci 1
- brusilci 4
- orodni ključavničarji 1
- V II. razredu je bilo 25 učencev:
 - strojni ključavničarji 17
 - stavbni ključavničarji 3
 - orodni ključavničarji 1
 - kovinostrugarji 3
 - rezkalci 1
- V. III. razredu je bilo 30 učencev:
 - strojni ključavničarji 15
 - stavbni ključavničarji 8

- kovinostrugarji 4
- ključavničarji 3

Učni uspeh kovinarske šole za učence v gospodarstvu ob zaključku šolskega leta 1963/64:

Izdelali:	odlično	prav dobro	dobro	zadostno	Skupno	%	
I. razred	1	8	38	2	49	92	
II. razred	—	4	18	1	23	92	
III. razred	3	8	19	—	29	96,7	
					Izdelali	101	93,5

Niso izdelali:	z eno nez.	z dvema nez.	s tri ali več	Skupno	%		
I. razred	1	1	2	4	8		
II. razred	2	—	—	2	8		
III. razred	1	—	—	1	3,3		
					Niso izdelali	7	6,5

A) ŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

1. Tehnična srednja šola:

Absolventi, ki so v šolskem letu 1962/63 končali III. letnik, so v rokih, razpisanih v šolskem letu 1963/64, opravljali zaključne izpite in sicer:

Razpisani roki	Uspešno opravili zaključni izpit					Neg. oc.
	odl.	pd.	db.	zd.	skupaj	
september 1963	tehn.	—	—	—	—	1
	stroj.	—	1	—	—	1
januar 1964	tehn.	1	3	7	4	15
	stroj.	1	8	7	3	19
junij 1964	tehn.	1	4	3	1	9
	stroj.	1	1	2	2	6
Skupaj						4 17 19 10 50

Absolventi so opravili zaključne izpite z naslednjim uspehom:

I. letnik: ob začetku šolskega leta je bilo vpisanih 39 slušateljev, od tega 3 iz drugih podjetij, na koncu šolskega leta je ostalo še 33 slušateljev, od tega 3 iz drugih podjetij. Predavanja so se pričela 9. 9. 1963 in so bila 4-krat tedensko; predavanja so se končala 12. 6. 1964.

Predavanja so se izvajala po naslednjem predmetniku:

P r e d m e t	ur tedensko
— slovenski jezik	2
— ruski jezik	2
— družbeno ekonomska vzgoja	2
— matematika	4
— mehanika	3/5 (I. sem. 3 II. sem. 5)
— meh. tehn. I	5/3 (I. sem. 5 II. sem. 3)

Kolokviji za prvi semester so bili v prvi polovici II. semestra, za II. semester na koncu junija in v začetku julija 1964.

B) UVAJALNI SEMINARJI

Za novospregjete delavce so bili organizirani 2-dnevni uvajalni seminarji. Na teh

Zap. št.	Priimek in ime	uspeh zaključnega izpita	izpitni rok
I. TEHNOLOGI:			
1.	Drevenšek Jože	prav dober	januar 1964
2.	Drofenik Miroslav	prav dober	junij 1964
3.	Glavica Jurij	zadosten	junij 1964
4.	Haber Jože	dober	junij 1964
5.	Haramija Franjo	dober	januar 1964
6.	Jehart Alojz	dober	januar 1964
7.	Jevšek Ferdo	dober	junij 1964
8.	Kadiš Leopold	dober	januar 1964
9.	Keber Jože	odličen	junij 1964
10.	Klančnik Alojz	prav dober	junij 1964
11.	Kokalj Justin	prav dober	junij 1964
12.	Koležnik Rajko	dober	januar 1964
13.	Močivnik Janez	prav dober	januar 1964
14.	Petre Štefan	zadosten	januar 1964
15.	Pirtovšek Anton	zadosten	januar 1964
16.	Potočnik Adalbert	dober	januar 1964
17.	Pratnekar Mirko	odličen	januar 1964
18.	Pšeničnik Martin	prav dober	januar 1964
19.	Serafini Franc	zadosten	januar 1964
20.	Trokšar Jože	dober	junij 1964
21.	Turkuš Franko	zadosten	januar 1964
22.	Urbancl Franc	dober	januar 1964
23.	Vauh Ernest	dober	januar 1964
24.	Vreš Franc	prav dober	januar 1964
II. STROJNIKI:			
1.	Cesnik Jože	dober	januar 1964
2.	Čegovnik Ivan	dober	januar 1964
3.	Frajzman Vili	dober	januar 1964
4.	Geršak Adolf	prav dober	januar 1964
5.	Gnamuš Ferdo	prav dober	september 1963
6.	Grašič Ludvik	prav dober	junij 1964
7.	Hrastnik Franc	odličen	junij 1964
8.	Jehart Drago	dober	junij 1964
9.	Jeseničnik Rudolf	dober	januar 1964
10.	Krivec Franjo	zadosten	junij 1964
11.	Krivograd Pavel	prav dober	januar 1964
12.	Križan Ferdo	zadosten	januar 1964
13.	Kurnik Leopold	dober	januar 1964
14.	Lečnik Vinko	zadosten	januar 1964
15.	Nabernik Dominik	dober	junij 1964
16.	Osenjak Jože	prav dober	januar 1964
17.	Podbevšek Jože	dober	januar 1964
18.	Ramšak Franc	zadosten	junij 1964
19.	Štern Anton	odličen	januar 1964
20.	Trbižan Jože	prav dober	januar 1964
21.	Turkuš Viktor	prav dober	junij 1964
22.	Uršnik Franc	prav dober	januar 1964
23.	Verdnik Štefan	zadosten	januar 1964
24.	Vogel Peter	dober	januar 1964
25.	Zatler Vinko	prav dober	januar 1964
26.	Žnidaršič Adolf	prav dober	januar 1964

SS IN OO

V našem času toliko pišemo, da ni mogoče vedno paziti na lep in pravilen jezik. S tem smo se vsi že nekako sprijaznili. Prav tako je jasno, da brez kratic ne gre več, ker si z njimi prihranimo čas. Do kakšnih nesmislov in žaljivk pa lahko pripelje nepremišljena tvorba kratic, naj pokazeta naslednja dva primera.

Ob imenih najboljših sodelavcev srečujemo oznako: izobrazba SS. Strahota, bo rekel vsakdo, ki je esesovce in njihovo »izobrazbo« spoznal.

Da pa se je stari OO povzpela celo v kra-

tico za osnovno organizacijo ZKS, ni sramota, temveč prav butalščina!

Koliko več časa nam bo vzelo, če bomo namesto tega pisali: izobrazba: sr. strok. in osn. org. ZKS? To bomo pač zmogli tudi v največji naglici.

— — —

Norveški pisatelj in dramatik Henrik Ibsen ni posebno cenil žensk. Ko je bil še lekarnar, je prišel v njegovo prodajalno neki kmet po zdravila za svojo revmatično ženo in kravo, ki mu je tudi bolela. Ibsen je dal kmetu dvojce zdravil in ga opomnil: »Pazite, očka, da jih ne zamenjate! Ne bi rad videl, da bi vašo ubogo kravico doletelo kaj neprijetnega.«

seminarjih so novi sodelavci dobili splošne informacije o podjetju.

Seminarji so potekali kot sledi:

— julij		46 slušateljev
— avgust		12 slušateljev
— september		97 slušateljev
— oktober	I. grupa	47 slušateljev
	II. grupa	17 slušateljev
— november	I. grupa	32 slušateljev
	II. grupa	12 slušateljev
— december		44 slušateljev
— januar		23 slušateljev
— februar	I. grupa	47 slušateljev
	II. grupa	32 slušateljev
— marec		18 slušateljev
— april		44 slušateljev
— maj		67 slušateljev
— junij	I. grupa	27 slušateljev
	II. grupa	15 slušateljev
— julij		13 slušateljev
Skupaj		593 slušateljev

C) OSTALI TEČAJI IN SEMINARJI

a) Tečaji za dosego KV in VK:

Center je organiziral že v šolskem letu 1962/63 tečaj iz strokovnega računstva in družbeno ekonomske vzgoje za sodelavce podjetja, ki so izpolnjevali vse pogoje za pridobitev kvalifikacije po liniji ZB. Strokovno so se morali kandidati pripravljati individualno — vsak v svoji stroki. Strokovni (zaključni) izpiti so bili decembra 1963. Vsi sodelavci, ki so izpolnjevali pogoje ter bili vključeni v seminarje, so uspešno opravili te izpite in sicer:

Poklic	Števílo	
	za VK	za KV
odpremljevalec	—	2
kontrola kakov. surovin	—	1
jedrar	—	1
mod. mizar	1	—
kovač	1	—
strojni ključavničar	—	2
konstr. ključavničar	1	—
kovinostrugar	—	1
kovinoskoblar	—	2
rezkalec	—	1
brusilec	—	3
vrtalec	—	1
žerjavovodja	—	2
avtomehanicar	—	1
obratni elektrikar	1	—
jermenar	1	—
Skupaj	5	17

1. Tečaj za prekvalifikacijo:

Za prekvalifikacijo se je prijavil samo eden sodelavec, ki se je individualno pripravljati ter tudi uspešno opravil dopolnilni izpit za kvalificiranega kovinoskoblarja.

b) Tečaj za priučevanje na delovno mesto (prakt. delo):

1. Tečaj za priučevanje ključavničarjev:

V tečaj, ki je v celoti trajal 104 ure, je bilo vključenih 14 sodelavcev. Na strokovnem izpitu so vsi pokazali pozitivno znanje. Tečaj je imel namen praktično usposobiti tečajnike za določena priučena delovna mesta v proizvodnji.

2. Tečaj za priučevanje strugarjev, V. grupa:

Tečaj je trajal 512 ur ali 2,5 meseca in je vključeval samo nove sodelavce — za-

četnike, ki so se v tečaju pripravljali in usposobili za priučena dela v serijski proizvodnji. V tečaj je bilo vključenih 10 sodelavcev.

3. Tečaj za priučevanje strugarjev, II. grupa:

Tečaj je trajal 328 ur in je vključeval 9 že zaposlenih sodelavcev in 2 novince. Vsi pa so se pripravljali za nova delovna mesta priučenih strugarjev. Tečaj se je nadaljeval in končal šele v letu 1964.

4. Tečaj za priučevanje brusilcev in rezkalcev:

Tudi ta tečaj je vključeval le začetnike in jih pripravljali za priučena delovna mesta v proizvodnji. Tečaj je trajal 416 ur — v tečaju pa je bilo 8 tečajnikov.

5. Tečaj za priučevanje kovačev, I. grupa

Tečaj je trajal 3 mesece oziroma 600 ur in je pripravljali 4 začetnike za praktično delo oziroma priučena dela v kovačnici podjetja.

6. Tečaj za priučevanje kovačev, II. grupa:

Tečaj je trajal 728 ur in je pripravljali 4 začetnike za priučena delovna mesta v kovačnici. Tečaj se je nadaljeval in končal v letu 1964.

7. Tečaj za priučevanje valjarjev:

Tečaj je trajal 2 meseca oziroma 416 ur in vključeval 4 začetnike. Tečajniki so se v tečaju, ki je bil delno izveden v učnih delavnicah centra, a delno v obratu valjarne, pripravljali in usposabljali za priučena delovna mesta v valjarni.

8. Tečaj za telefonista:

Po liniji IPK v Mariboru je bil za eno sodelavko v podjetju organiziran tečaj za usposobitev telefonistke. Glede na bolezen prizadete, je bil ta tečaj izveden v obliki individualne inštruktaže oziroma priprave za omenjeno delovno mesto. Sodelavka je strokovni izpit uspešno opravila ter se ji s tem prizna interna kvalifikacija. Tečaj je trajal 106 ur.

9. Tečaj za priučevanje kovačev, III. grupa:

V tečaju so se pripravljali 4 začetniki za priučena delovna mesta v kovačnici. Tečaj še traja — začel se je 4. 5. 1964 in je bilo opravljenih do 30. 6. t. l. skupno 400 ur.

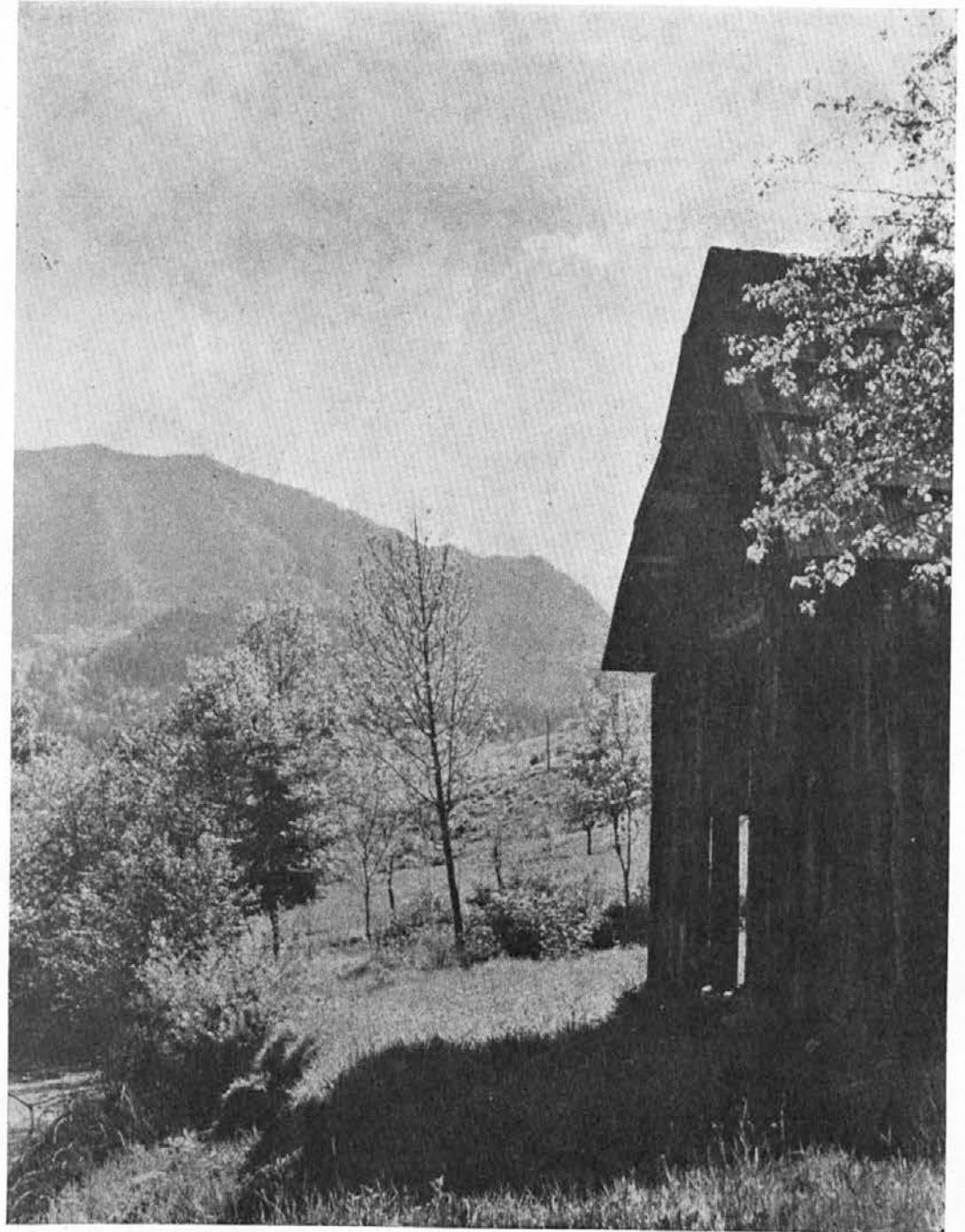
10. Tečaj za priučevanje strugarjev, III. grupa:

Tečaj je trajal 608 ur in je vključeval 9 že zaposlenih sodelavcev matičnega podjetja. Tečajniki so se pripravljali za priučena delovna mesta strugarjev — za individualna dela v proizvodnji.

11. Tečaj za žerjavovodje:

Zaradi nujnih potreb po teh kadrih v proizvodnji je bil organiziran ta tečaj samo s praktičnim delom, s tem, da se tečajniki vključijo k teoriji v enega od naslednjih normalnih tečajev te vrste.

V tečaj je bilo vključenih 11 sodelavcev, od katerih so vsi uspešno opravili praktični izpit. Tečaj je trajal 54 ur.

Poletna samota

c) Tečaji za priučevanje za del. mesto (praktični in teoretični del):

1. Tečaj za žerjavovodje:

Tečaj je obiskovalo 50 sodelavcev, ki so se vsi prijavili k strokovnemu izpitu. Strokovne izpite je uspešno opravilo 30 sodelavcev — tečajnikov, a 11 s popravnimi izpiti — od teh je 7 uspešno opravilo popravne izpite. Tečaj je bil organiziran dopoldne in popoldne in je trajal 323 ur.

2. Tečaj za priučevanje rezkalcev, vrtačev in brusilcev:

Tečaj je trajal 176 ur in je bilo vanj vključenih 10 novospregjetih sodelavk, ki so bile že pred leti zaposlene v podjetju. Tečaj je imel namen strokovno, predvsem pa praktično pripraviti sodelavke za navedena delovna mesta ter je v celoti uspel.

d) Tečaji za strokovno izpopolnitev:

1. Seminar za šoferje kov. manipulatorjev:

V seminar, ki je trajal 38 ur, je bilo vključenih 12 sodelavcev, ki so že zaposleni

na citiranih delovnih mestih. Na strokovnih izpiti so tečajniki pokazali zadovoljivo znanje ter je tako seminar v celoti uspel.

2. Seminar za kurjače kov. ogrevalnih peči:

Na seminarju je sodelovalo 6 sodelavcev iz kovačnice, ki so že zaposleni na navedenih delovnih mestih. Seminar je trajal 38 ur. Na seminarju so dobili udeleženci zahtevano strokovno znanje.

3. Tečaj za kurjače plinskih generatorjev in strojnike naprav za tekoča goriva in plinskih čistilcev:

Tečaj je imel namen strokovno pripraviti potreben kader na navedenih delovnih mestih pri plinskih generatorjih. V tečaj je bilo vključenih 12 kurjačev ter 4 strojniki. Seminar je trajal 123 ur.

4. Seminar o varnosti pri delu za obratne elektrikalje:

V seminar je bilo vključenih 22 obratnih elektrikaljev in je trajal 16 ur. Strokovni izpit je opravilo le 12 elektrikaljev.

Proslava RK v kavarni

5. Seminar za prom. osebje (priprave za period. izpite):

Seminar je bil organiziran z namenom, da pripravi prometno osebje v podjetju za periodične izpite, ki se vršijo vsako leto in so ga obvezni opravljati vsi v prometu zaposleni sodelavci. V seminar je bilo vključenih 38 sodelavcev, medtem ko je periodične izpite opravilo le 31 sodelavcev; seminar je trajal 34 ur.

6. Tečaj o organizaciji priprave dela po REFA - sistemu:

Tečaj je bil organiziran za sodelavce, ki so zaposleni v obratnih pripravah dela. Tečaj je bil izveden pod strokovnim vodstvom zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela. V tečaj, ki je trajal polnih 12 dni po 6 ur dnevno ali skupno 72 ur, je bilo vključenih 31 sodelavcev podjetja.

D) DRUŽBENO EKONOMSKA VZGOJA

Kot že vsa leta prej, tudi v preteklem letu center ni organiziral posebnih tečajev le iz citiranega področja, temveč je predavanja družbeno ekonomskih ved stalno vključeval v vse oblike izobraževanja, tako da je ta stran vzgoje potekala vzporedno s strokovno vzgojo kadrov.

E) PREDAVATELJSKI UČNI KADER

1. Tehnična srednja šola

V I. letniku TSS so bile za predavatelje angažirane delno stalne učne moči na centru a delno strokovni sodelavci iz podjetja, in sicer:

Slovenski in ruski jezik — Zinka Zorko, profesor na centru; poučevala v I. in II. semestru.

Družbeno ekonomska vzgoja — Ivan Justinek, predmetni učitelj na centru; poučeval v I. in II. semestru.

Matematika — Ferdo Medl, inž. strojništva v železarni Ravne; poučeval v I. semestru.

— Albert Jarh, inž. geodezije v železarni Ravne; poučeval v II. semestru.

Mehanika — Jože Geršak, inž. strojništva v železarni Ravne; poučeval v I. in II. semestru.

Meh. tehnologija I. — Franc Černe, inž. metalurgije v železarni Ravne, poučeval v I. in II. semestru.

2. Tečaji in seminarji

Na vseh tečajih in seminarjih, ki jih je center organiziral na osnovi obratnih oziroma proizvodnih potreb, so bili vselej angažirani kot predavatelji strokovni sodelavci iz podjetja; v glavnem iz obratov, za katerih potrebe so se tečaji oziroma seminarji vršili.

ŠOLSKI ODBOR IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA

Predsednik Stane Lenasi, inž.; člani: Ladislav Kukec, Roman Kogelnik, Marjan Blažič, Oto Hafner, inž. Franc Černe, inž. Jože Geršak, Božo Radivojevič, Jože Cesnik, Franc Hrastnik, Danilo Polanc, Franc Gutman in Jakob Pernat.

IZPITNI ODBOR PRI ZAKLJUČNIH IZPITIH V ŠOLSKEM LETU 1963/64

1. predsednik Ladislav Kukec — direktor;
2. podpredsednik Mirko Erjavec — vodja učnih delavnic;
3. tajnik za MIŠ Stefan Filipančič — strokovni učitelj;
4. tajnik za kov. šolo Ivan Justinek — predmetni učitelj;
5. član Franc Ivič — učitelj;
6. član Ivan Kuzman — predmetni učitelj praktičnega pouka;
7. član Zinka Zorko — profesor;
8. član Božo Radivojevič — učitelj praktičnega pouka.

OSEBJE ZAVODA

- a) Ladislav Kukec — direktor izobraževalnega centra
- b) učiteljski zbor

1. Stalni učitelji:

1. Franc Ivič, učitelj: strokovno računstvo v I. a, I. b, II. a, II. b, III.; I. a v, I. b v, II. v, III. v; mehanika — I. a, I. b.
2. Zinka Zorko, profesor: slovenski jezik v I. a, I. b, II. a, II. b, III.; I. a v, I. b v, II. v, III. v; TSS — I; ruščina TSS I.
3. Ivan Justinek, predmetni učitelj: družbeno ekonomska vzgoja v I. a, I. b, II. a, II. b, III.; I. a v, I. b v, II. v, III. v; TSS I; mehanika — I. a v, I. b v.
4. Jože Hölecl, predm. učitelj: strokovno risanje prakt. pouka v I. a, I. b, II. a III.; I. a v, I. b v, II. v; strojni elementi II. a, II. v; strojeslovje III. III. v; strojeslovje z risanjem II. b, tehnologija obdelave III.
5. Božo Radivojevič, učitelj praktičnega pouka: tehnologija materiala v I. a, I. b, II. a, I. a v, I. b v, II. v; tehnologija obdelave I. a, I. b, II. a, I. a v, I. b v, II. v, III. v; strokovno risanje III. v.
6. Stefan Filipančič, učitelj: telesna in zdravstvena vzgoja v I. a, I. b, II. a, II. b, III.; I. a v, I. b v, II. v, III. v; vzgojitelj v domu učencev.
7. Alojz Pevec, predmetni učitelj praktičnega pouka: boluje celo leto.
8. Ivan Kuzman, pred. učitelj prakt. pouka: rezkalci I. a, II. b, III. a; brusilci I. a, II. a, III. a.
9. Ivan Košeljsnik, učitelj prakt. pouka: ključavničarji II. a, III.
10. Milan Berložnik, učitelj praktičnega pouka: strugarji I. a, II. a, III.
11. Anton Blatnik, učitelj praktičnega pouka: strugarji — izobraževanje odraslih.
12. Maks Klemenčič, VK ključavničar: ključavničarji II. a, III.
13. Mirko Čeru, VK ključavničar: ključavničarji I. a, I. b.
14. Božo Erat, ključavničar: ključavničarji I. a v, I. b v, in tehnični pouk gimnazije.
15. Leopold Planinc, kovač: kovači II. b in izobraževanje odraslih.

2. Honorarni učitelji:

1. Ivan Gnamuš, inž. metalurgije: termična obdelava jekla II. b, praktični pouk II. b.
2. Franc Černe, inž. metalurgije: tehnolog. izdelave in predelave jekla II. b, mehanska tehnologija I., TSS I.
3. Ivan Kop, inž. elektro: elektrotehnika II. b, III. in III. v.
4. Dominik Kotnik, predm. učit.: predvojaška vzgoja II. a, II. b, III.
5. Rajko Jelenko, uslužbenec: predvojaška vzgoja II. a, II. b, III.

3. Ostalo učno vzgojno osebje:

1. Mirko Erjavec, predm. učitelj: vodja učnih delavnic praktič. pouka
2. Roman Kogelnik, vodja izobraževanja odraslih
3. Vinko Božič, upravnik samskih domov

4. Administrativno osebje:

1. Ivica Žnidar, računovodja
2. Marica Dretnik, finančni knjigovodja

Gosta
iz
Japonske

kot ambasadorji prijateljstva in miru med narodi... Živim za umetnost, pomeni mi vse... Zahvaljujem se Ravnem za gostoljubnost...»

V Kanadi ga čaka novo veliko delo. Izdelal bo skulpturo, ki bo stala pred šolo za otroke, potrebne posebnega šolanja. Ravnem pa je izdelal pet in pol metra visoko skulpturo, ki bo stala pred novim gasilskim domom ob glavni cesti proti Mariboru. Sčasoma bo postala naša. Hodili bomo mimo nje na delo v železarno, ob njej se bodo ustavljali tujci, ki bodo potovali skozi naše mesto.

Tako bo z vsemi skulpturami, ki jih bodo letos izdelali kiparji. Prav gotovo si bo marsikateri ob pogledu na plastiko sprva še postavljaj vprašanja:

»Kaj pravzaprav predstavlja ta ali ta skulptura?« »Kaj mi je hotel umetnik povedati?«

Morda si bo tudi odgovarjal:

»Tega pa ne razumem.«

A umetnik odgovarja:

»Razumeti je težko, a treba je čutiti...«

Izogrimo se plitvim in prenapljenim sodbam, o trajnosti in vrednosti stvaritev naj odloča čas.

L. S.

ljivo pojasniti. Tehnika ima posredno veliko zaslug za nastanek moderne umetnosti, pa naj je umetnik navdušen nad njenimi dosežki ali pa protestira proti brezdušnosti civilizacije in proti odtujitvi človeka samemu sebi.

Neposredno pa je vsaj umetniška barvna fotografija do te mere izpodrinila realizem starih šol, da vsak slikar danes bolj ali manj »abstrahira«.

S tem pa smo že pri eni od glavnih značilnosti: vsaka umetnost abstrahira — odšteva podrobnosti in podaja bistvo.

Že slikarji in kiparji starih šol niso upodabljali vsake gubice in vsakega laska. Nove smeri so nakazale le nekaj gub, nekaj pramenov, modernisti pa potegnajo dve črti, ali niti teh ne.

Umetnost vedno več odšteva. Zunanji videz stvari je vse bolj prepuščen fotografom in novinarjem, notranje, bistveno, je stvar umetnika. Za izraz tega bistva ustvarjajo umetniki nov jezik, včasih le simbole, in to nas moti.

Abstrakcije in abstraktnost pa so nam le na videz tuje, v resnici jih uporabljamo tako pogosto, da se jih sploh ne zavedamo več. Samo otrok je še popoln realist: ena hruška in ena hruška sta dve hruški. Pa tudi on se kmalu nauči: $1 + 1 = 2$. To pa je že abstraktnost, začetek abstraktnosti, ki se v višjih šolah nadaljuje na vseh področjih znanosti in — vse bolj tudi v umetnosti.

Če že nismo navdušeni nad moderno umetnostjo — nihče tega od nas ne zahteva! — vsaj ne sodimo prenapljenost in poskušajmo čutiti. Če ne nas bo kdaj sram pred tujci, ki bodo rekli: »Ne vedo, kaj imajo na Ravnah!« Kajti vsi ti kipi so odslej last kraja, torej naši.

Obiskali smo tudi dva umetnika in ju prosili, da bi nam kaj povedala o sebi in svojem delu in sta rada ustregla.

Jo Oda, japonski slikar, ki je prvič v inozemstvu in četrti Japonec, ki sodeluje pri Formi vivi. Doma iz umetniške družine — tudi oče je kipar — je na akademiji in še pozneje nekaj časa ustvarjal realistično, kmalu pa se je povsem preusmeril.

Abstraktno ustvarja zato, da bi svoje ideje čim bolj približal ljudem, vendar pa ohranja stik s stvarnostjo in pravi, da gole abstrakcije niso dobre.

Najprej je oblikoval kamen in les, zdaj le kovine, od železa in jekla do aluminija in bakra. Samo od umetnosti se tudi na Japonskem ne da živeti, zato dva dni na teden predava v šoli.

Njegova žena je slikarka. Slikala je tudi na Ravnah, predvsem naše rože, ki so ji zelo všeč. Sploh imenuje Ravne mesto rož in jima naš kraj po hrušču večmilijonskega Tokija pomeni mir in tišino.

Oba sta vesela vabila Forme vive in sta zadovoljna, da sta prišla prav v Jugoslavijo, o kateri tudi pri njih marsikaj slišijo.

Skulptura, ki jo bo Joe Oda oblikoval na Ravnah, bo sestavljena iz 20 blokov in bo pomenila solidarnost ljudi najrazličnejših ras.

Zoran Petrović je star znanec beograjskih tovarn, kjer že 9 let kipari sam ali s pomočjo delavcev — livarjev in varilcev. Delavci so postali v pravem pomenu be-

KIPARJI IN NJIHOVO DELO

Potreben je uvod

Zdaj stoji en kip, ko bo Fužinar izšel, jih bo stalo že več in potem bodo stali desetletja, last kraja bodo in naša last.

Ljudje jih gledajo, se sprašujejo, kaj predstavljajo, večinoma ne razumejo; nekateri se smeji, včasih je slišati tudi kakšno pikro.

Poskušajmo torej pojasniti in vsaj nekoliko približati.

Najprej — ali glasbo razumemo ali jo le občutimo? Najbrž jo le občutimo, pa naj gre za polko ali jazz. Nekdo pa je tudi kiparstvo in arhitekturo imenoval »okamenela glasba«. Torej je treba čutiti.

Dalje — ali smo brez posluha za sodoben umetniški izraz?

Živimo v stolpnih, kupujemo v trgovskem domu, shajamo se v kavarni — sama

moderna arhitektura. Nihče ne prosi za stanovanje v starem delu mesta, tudi če bi bilo kdaj katero prosto. V stanovanjih imamo preproge z modernimi vzorci, pohištvo modernih oblik.

Pa vendar ni bil mizar tisti, ki si je izmislil te nove oblike, prvi je bil arhitekt; ni bila priprava dela v tekstilni tovarni tista, ki si je izmislila nove barvne kombinacije in like — umetnik si jih je.

Pa poskusimo narediti sklep:

ali bi bili antični in renesančni kipi — sami po sebi umetnine — primeren okras moderne arhitekture na Čečovju? Ne, ker bi se odbijali od okolja. Z moderno arhitekturo se ujemajo le moderni kipi in jo dopolnjujejo.

Zakaj abstraktna umetnost

V nekaj stavkih tega ni mogoče zadovo-

sede njegovi sodelavci, livarji Boško, Rado in drugi v ITM pa celo prijatelji.

Svojo pot po tovarnah smatra za integracijo umetnosti in kolektivov. Pri tem mu je važnih več stvari:

— dela pred ljudmi, včasih ima tudi po 100 gledalcev;

— občuti veliko zadoščenje, da je kot umetnik potreben;

— v navzočnosti livarjev, kovačev, valjarjev in varilcev se material, ki ga oni s trudom in znojem proizvajajo, spreminja v plemenite oblike;

— kiparji danes brez podpore skupnosti ne bi mogli — tudi čisto finančno ne — ustvarjati takšnih del, kakršne ustvarjajo.

Med odmori ga delavci sprašujejo to in ono, on pa jim odgovarja in tako so odmori prave ure umetnostne zgodovine.

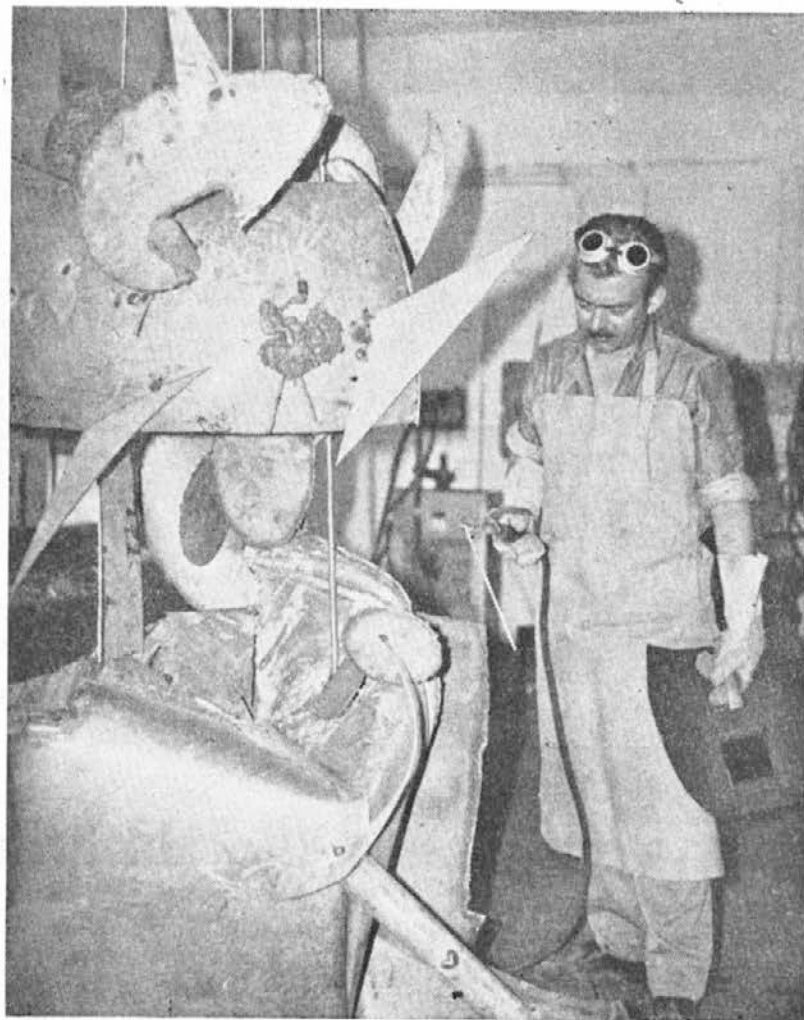
Večkrat se je že udeležil umetniških kolonij v Vojvodini in verjame, da je prav ta način, ko gredo umetniki med ljudi, edini pravilen, in verjame, da bo v prihodnosti rodil lepe uspehe. Posamezna mesta že zdaj ustanavljajo galerije, v Bački Topoli pa so celo sprejeli v svoj statut sklep, da morajo imeti vse novograjene hiše likovno realizacijo.

Optimistično pričakuje, da Ravne nekoč ne bodo le proizvajalec plemenitega jekla, temveč tudi mesto jeklenih skulptur, ki jih kipar vidi v vrtovih in pred hišami.

Jeklarn je po svetu mnogo — večjih in imenitnejših, kot je ravnska. Lahko pa postane naša prva in edina mecen likovne umetnosti in ustvari mesto železnih kipov, ki ga bodo občudovali od blizu in daleč.

Simbolično se mu zdi, da v našem železnem času prav železne skulpture osvajajo svet. Železna doba lahko pomeni hladno civilizacijo, lahko pomeni vojno. Prav zato so mnoge železne skulpture protest proti nevarnosti vojne — v imenu humanizma.

Kip, ki ga ustvarja pri nas, je imenoval

Kipar Petrović pri delu

STRAŠILO; je asociacija morilske agresivnosti. Rad bi ga postavil na bunker na robu Čečovja, da bi bil viden po vseh Ravnah.

Forma viva, ki jo imenuje »jekleni simpozij«, pa mu je poleg vsega naštetega tudi izjemen manifest umetnikov iz vsega sveta.

Marjan Kolar

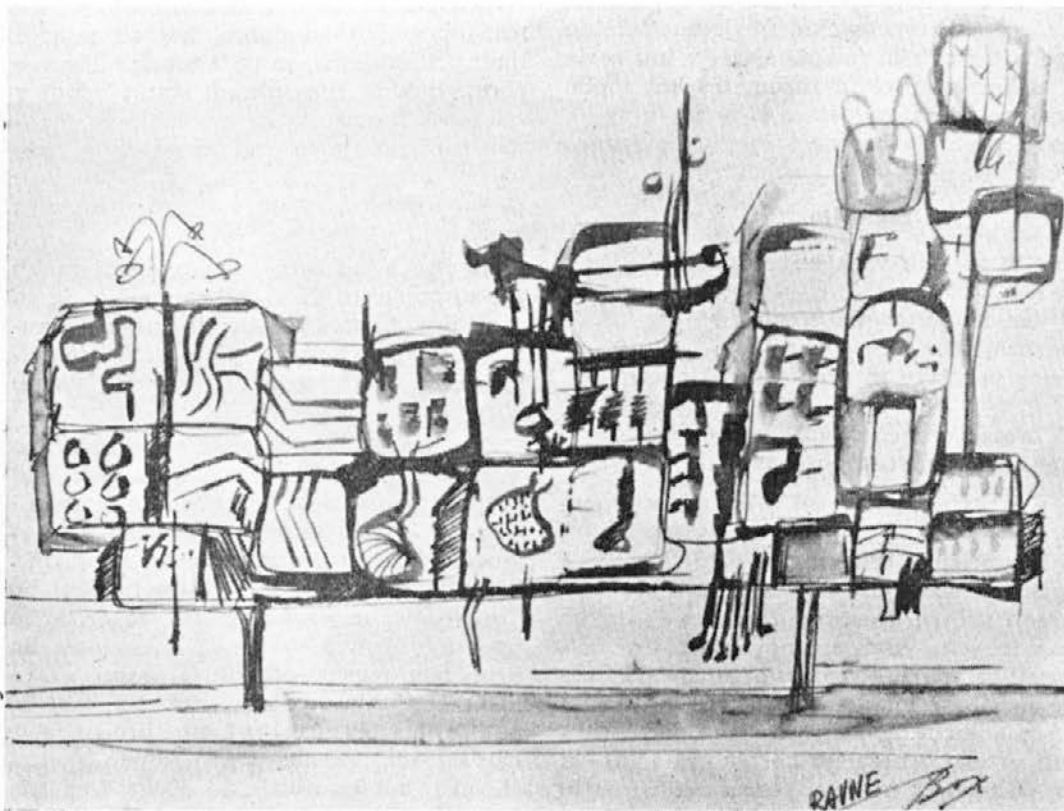
ZA BOLJŠO PRIPRAVO DELA

Na Ravnah je v dneh od 4. do 16. maja 1964 potekal osnovni seminar za organizacijo priprave dela po nemški »Refa« metodi, ki se uvaja pri večini slovenskih podjetij. Seminar sta vodila znana strokovnjaka »REFA«, učitelja iz Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela v Kranju.

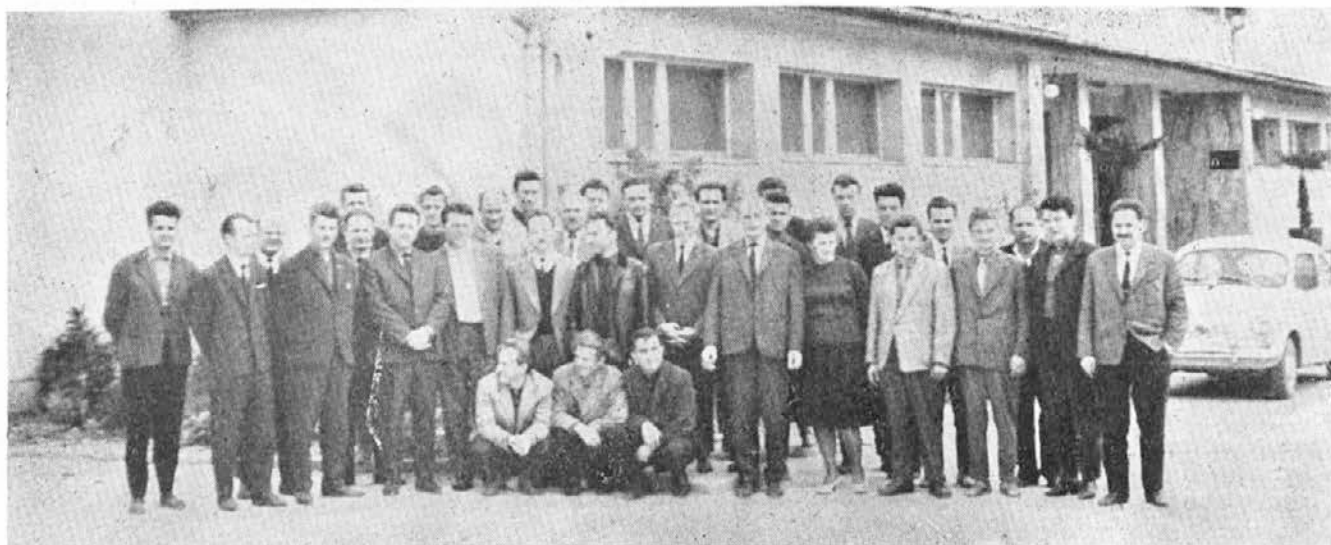
Večina slušateljev seminarja je izdelala praktične naloge do roka, ki je bil določen. V teh nalogah so slušatelji po »REFA« principu samostojno obdelali v svojih obratih razne detajle proizvodnje oziroma izdelave nekega izdelka.

Prepričani smo, da je več ali manj vsem udeležencem predavana snov koristila. Željeno je, da bi se pridobljeno znanje povsod, kjer je le možno, uporabilo, ter da se že osvojene osnove v korist posameznikov in potreb podjetja z najdajnjim študijem v tej smeri še poglobljajo in utrdijo.

V komaj dveh mesecih, ki sta bila na razpolago za izdelavo seminarske naloge, so bile izdelane zanimive analize stanja na posameznih delovnih mestih. Te analize kažejo predvsem na precejšnje skrite rezerve, katere lahko s preizkušeno metodo »REFA«, ki je po mnenju večine slušateljev za naše podjetje najbolj primerna, odkrivamo in jih uporabimo v dobrobit celotnega kolektiva. Dosedanje izkušnje kažejo tudi na to, da je delo po nekem sistemu lažje, če je z njim seznanjen širši krog. V poštev pride čimveč ljudi iz priprave

Osnutek skulpture kiparja Jo Oda

Udeleženci seminarja REFA: V ospredju: Ludvik Grašič, Jože Trokša in Edvard Novinšek. V prvi vrsti stojijo: Franc Pudgar, Štefan Čegovnik, Ivan Kugovnik, vodja seminarja Hinko Okorn, Ljubo Kaube, Djuro Glavica, Ivan Mave, Mirko Pratneker, predavatelj Danilo Venc, Marija Gornik, Stanko Vrhovnik, Peter Grögl, Boris Škrubej in Jože Matic. V ozadju: Martin Pšeničnik, Anton Grošelj, Slavko Strmčnik, Maks Jamšek, Gilbert Zupančič, Janez Dokl, Silvo Turk, Ivan Jamnik, Štefan Matvoz, Ivan Kamnik, Andrej Plohl, Jože Suler, Leopold Mori, Alojz Krivograd, Feliks Štumberger, Ernest Vauh, Manjka Rudolf Orešnik.

Kadar gradimo, vemo, da gradimo sebi

Posebno čustvo me prevzame, kadar govorim ali hočem napisati nekaj besed o naši mladini, o tisti generaciji, ki sedaj poživlja našo sončno Koroško. Vsaka misel se mi zdi preokorna in premalo živa, da bi bila vsaj del podobe naših mladih koroških življenj. Kadar jih gledam pri delu, igri, učenju in plesu, čutim vse tisto, kar čuti mlad človek tedaj, ko mu je lepo. In kadar ob letni mladinski konferenci ugotavljam uspehe dela, potem včasih v sramu povem svojo glavo, včasih pa ponosno vzklidem: »Kadar gradimo, vemo, da gradimo sebi!« Da pa je tako in da naš mladi rod ni gluha družbeno življenje v komuni in izven nje, dokazuje vrsta akcij v letošnjem letu, vse od štafete mladosti, pa do gradnje športnega stadiona.

Namesto tedna mladosti smo praznovali kar mesec, mesec cvetja in zelenja, ki je tako bogato odevalo našo dolino, naš mesec, v katerem cvete cvetje kratko, a je

tako rosno in sveže, da ti nehote zjasni trudni obraz.

Zdaj vem, zakaj je vsakega nosilca štafetne palice ožarjal radostni smehljaj, ko jo je sprejemal, nosil in predajal. Vem tudi to, da je roka slehernega vztrepotala v brezmejni ljubezni do tistega, ki mu je veljala ta pot.

Venc čestitk ob 25. maju smo pričeli plesti na vrhovih in v globačah Pece, Tople in Koprivne, s pristržno iskrenostjo pa smo to kito navidezno dopletli 14. maja ob 12. uri v Dravogradu. Mlatejeva Majda, mladinka aktivna TPO železarne Ravne je v letošnjem letu predajala pismo s čestitkami naših občanov.

Glas je trepetal kot prijetna poletna vročina nad glavami množice, vrnil se je v sleherni misel in razum ter kot topla, prekipevajoča radost ostal v srcih ljudi, ko je prebrala besede tovariša dr. Franca Sušnika:

Dragi Tito,

kar je v srcih vseh občanov, ti naš Tito, v tem imenu svetla pot je naša, partizanskih gor spomini, zmag poročstva in svobode in ljubezni domovini.

V bratski venec mlade Jugoslavije vpletamo prisrčen pozdrav

Tvoji na Koroškem.

Ves naslednji teden smo preživeli v pristrčnem vzdušju. Občinska tekmovanja, veseli večeri, kresovanja, vse to je dajalo čar dnevom, višek praznovanja pa smo zapisali 25. maja, ko smo v organizacijo Zveze slovenske mladine vključili 394 mladink in mladincev. Prvič so se tega dne vključili v tisto generacijo koroške mladine, ki se postopoma uvaja v proces reševanja in odkrivanja družbenih problemov.

Naše delo s tem še ni bilo končano. Na-

daljevalo se je ob razpravah pri sprejemanju statuten gospodarskih organizacij. Bili smo mnenja, da se statutarne razprave ne smejo nehati ob sprejetju statuten. Nadaljevati se morajo v obliki dopolnjevanja raznih načel, ki v praksi niso povsem izvedljiva ali pa celo kršijo dejansko samoupravo. Ob volitvah v organe samoupravljanja nismo forsirali mladih ljudi, izvolitev pa je jasen dokaz, da so ti v delovnih kolektivih uveljavljeni kot dobri proizvajalci in sodelavci.

Dober samoupravljaec v gospodarski organizaciji, prizadeven občan v krajevni skupnosti, to dvoje nam da misliti, da mlad človek prerašča v človeka graditelja, ki z ljubeznijo in voljo preureja sleherni kotiček koroške zemlje.

Aktivni ZMS rudnika Mežica svoje naloge niso opravili tako dobro, kot od mladih ljudi pričakujemo, so pa tembolj odrezavo popravljali in izpreminjali statut mladi v železarni Ravne, za katere lahko s ponosom zapišem, da so prvi izmed vseh organizacij in delavskih svetov dali predloge za izboljšanje statuta svojega delovnega kolektiva.

Na Prevaljah so te razprave zri mladi precej po strani. Niso jim zaupali, to je pa posledica premnogokrat kršenega delavskega samoupravljanja. Zato tudi niso prispevali k izboljšanju nič, kar jih pa ne opravičuje.

Eno izmed stalnih torišč ostre razprave je bilo tudi delavsko samoupravljanje in produktivnost dela, kjer so si v borbi mnenj izkresali misel, da količina ustvarjenega dela ali proizvodnja ne smeta biti odraz različnih priganjalnih metod, ker bo proizvajalec ustvarjal mnogo več, če bomo prej uredili medsebojne osebne odnose na delovnem mestu, poznali njegove težave in preživljanje prostega časa, ker nam bo potem jasno, zakaj včasih proizvajalec ustvari več, včasih manj. Glejmo ga kot človeka, kot živo bitje, ki občuti sleherni krivico, si jo razlaga in o njej tudi najčešče molči.

dela, obratovodje in vsaj del mojstrov, ker le-ti zasedajo ključne točke v proizvodnji. Znano je iz prakse, da ni nikogar v tehnični operativi, komur ne bi bila potrebna dopolnilna izobrazba.

Udeleženci seminarja pričakujejo od vodstva podjetja pomoč pri širšem uvajanju metode »REFA« v proizvodne procese našega podjetja. S tem bodo sledili velikemu številu podjetij iz vse Evrope, ki to metodo že dolga leta uspešno uporabljajo. »REFA« sistem se uporablja tudi v vzhodnih državah, predvsem v industrijsko visoko razviti Poljski, in močno prodira v dežele latinske Amerike, v Indijo itd. Zadnje čase se uvaja tudi v slovenska podjetja. Prav je tako, da zanimanje za to metodo dela narašča, kajti z njeno pomočjo bomo naše proizvodne kapacitete lažje gospodarno izkoriščali kot doslej.

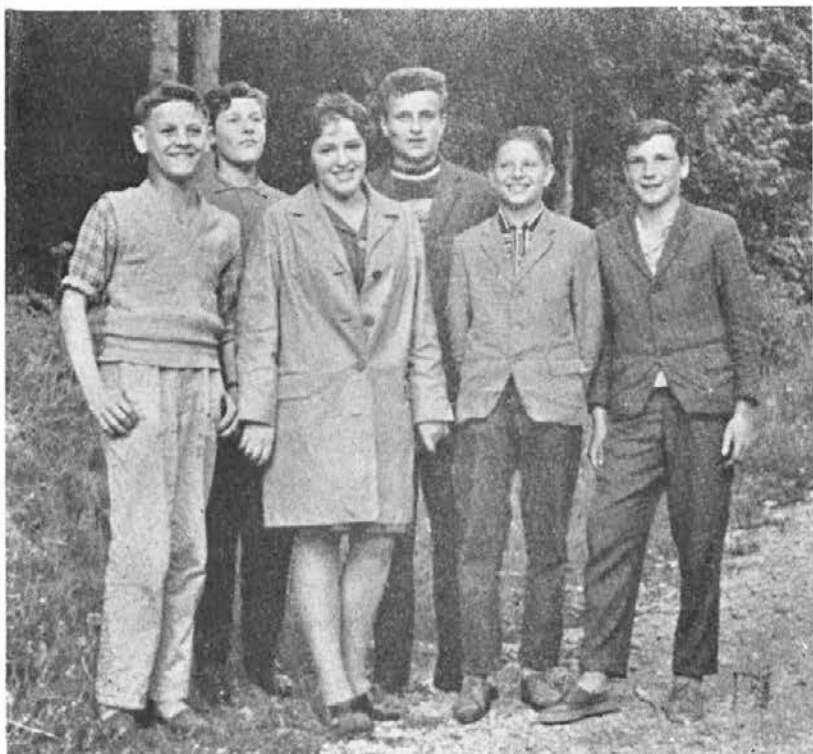
M. J. — V. H.

V posebno področje dela spada tudi športni stadion na Ravnah, nedograjeno igrišče, ki prosi pridnih rok, da ga preuredijo v uporaben objekt. Okrog 250 mladink in mladincev bo v dveh poletnih mesecih napravilo okrog 15.700 prostovoljnih ur, kar je posebej vredno hvale. Tehniški vodja je tovariš Marijan Lorenci, starejši mladinec. Z živahno vnemo se je lotil dela, ki zavoljo dobre razporeditve fantov in deklet pravilno teče.

Ob uvajanju 42-urnega delavnika nam bo rekreacija te vrste nujno potrebna, zato delajmo, da ne bomo pred pridobitvijo ostali praznih rok. Nekaj se mi zdi čudno. Tovarišev, članov športnega kluba »Fužinar«, ni videti pogosto pri delu. Ne bi jim škodilo, če bi ob gradnji objekta, za katerega bodo nekoč trdili »naš je«, iztaknili kakšen žulj in iztisnili kakšno kapljo znoja. Pa tudi tabornike, planince in plavalce ne bi bilo napak navdušiti za te vrste rekreacije. Na Ravnah smo postali od sile ponosni, saj nas je v prostem času sram prijeti za kakšno orodje. To priča tudi, da pobiranje papirja ob vznožju Čečovja, ki se je nabral ob prispevkih vsakega izmed nas, in razna urejevanja ob naseljih, prepuščamo krajevni skupnosti in da nismo več niti toliko delavni, da bi vsaj ob dnevu borca na trgu izobesili vse zastave.

Vidimo vse to, posegamo, sami storimo, kadar pa kdo izmed starejših tovarišev hoče vse fizične akcije preložiti na rame mladine, tedaj se nam upre že sam način, posebej pa še trditev, kako delovna je bila prejšnja generacija in s kako velikimi akcijami se lahko ponaša. Osebnostno sem mnenja, da kdor je delaven in vzgojen, ne bo neprizadeto gledal, kako včasih z lastnimi zgledi rušimo tisto, kar so v šoli ali kjer koli zgradili, in neredko smo iz vrst prav tistih, ki se imamo za vzgojene, in ki smo bili »včasih vzor«.

Tako smo vzgojeni, da le vzpodbuda zaleže, skupno delo navdušuje, ker je mladi rod dovzeten za vse, kar je sproščeno, prisrčno in iskreno, sovraži pa stesnjene paragrafe, točke in programe, ker je v njih premalo tistega življenja, ki sije iz nas.

Sekretarka ZMS
med mladinci na
Holmcu

Iz Črne je stekla
štafeta mladosti

Kaj pa aktivni na terenu? Tam je zbrane toliko kmečke pristnosti in vedrosti, da se mi ob domačem kruhu kar samo smeje. Ali je še kaj lepšega, ko izza cvetočega grmovju na oknu pokuka plava glava Kotnikove Lenke, predsednice mladinskega aktiva »Franja Malgaja«, ki je polna načrtov in misli za delo mladih v tem kraju, in ko na levem bregu Meže zapoje fantje tisto, kako že gre: »Sekira udarja,

iverje frči, za Uršljo še zarja vrhove zlati.« Pri Cestniku v zgornji kamri dekleta odgovarjajo: »Mar b'bil, mar b'bil si tukaj dekle izbral.«

Naslednjega dne pa se srečajo pri Kumu, kjer gradijo plavalni bazen. Leto je že tega, kar so pričeli, že lani so hoteli čofotati po vodi, pa so letos pomladi tam domovale še žabe in vznemirjale misli sekretarke Ivanke.

Zaupajmo jim, saj bo!

Leše, Podpeca, Lokovica, Jamnica Kotlje in Navrški vrh.

O vseh teh mladinskih kolektivih bi se dalo pisati kaj, o mladini in o delu posebej. Mežica, vas; ti fantje in dekleta so z vso korajžo na naših odrih prikazali veseli večer. Uspelo jim je, še bodo igrali, delali in peli. Prevalje. Ne vem, kako naj povem. Tam ni posebej čutiti mladine, še manj pa ljudi, ki bi razumeli njene težave.

Tudi o posameznih mladinkah in mladincih bi se izplačalo kaj napisati. Letos nam bo nekaj dobrih odšlo iz organizacije. Tudi Tušekov Milan grozi. Jelenov Lipi z Leš pa skoraj prerese mesece z grozečim aktivističnim glasom: »Nič več!« Ker je pa prenavajen mladih ljudi in tudi sam še mlad, bo rad segel po naši problematiki.

Ob kramljanju z vrstniki — mladim rodom ob kalni Meži ugotavljam, da počasi aktivni ZM ne bodo več važni, ker preraščamo iz teh osnovnih celic v občane upravljalce, v tisto organizacijo, ki bo ob glavnem poudarku na socialistični vzgoji sposobna utrjevati sistem delavskega in družbenega samoupravljanja.

RAZGLEDI PO LONDONU IN OKOLICI

Spomenik princu Albertu v Hyde Parku

Letos v marcu sem preživel 14 dni v Angliji. Na predlog jugoslovanske komisije UNESCO sem bil gost Britanskega sveta za kulturne stike s tujino. Moja naloga je bila, proučiti uporabo učnih pripomočkov v šolah druge stopnje.

V Britanijo sem potoval z vlakom preko Dunaja, Zapadne Nemčije in Belgije do mesta Ostende. Od tu dalje s potniško ladjo do angleške luke Dower. Tja smo prispeli v zelo hladnem in vetrovnem vremenu. Ko smo izstopili, nas je prezeblo do kosti. Bili smo zelo zadovoljni, da smo vstopili v sicer zelo mračne in puste prostore angleške carine. Po natančno opravljenem carinskem pregledu smo lahko odšli na vlak proti Londonu. Prostori železniške postaje v Dowru in tudi centralne postaje v Londonu so zelo mračni ter dajejo občutek častitljive starosti prejšnjega stoletja.

ZELEZARJI!

Na kateremkoli delovnem mestu ste, pazite pri delu sami. Pazite na osebno varnost in na varnost sodelavcev. Samo vaša pažnja bo dvignila varnost dela na nekoč na Ravnah že doseženo znosnejšo stopnjo ter vam ohranila srečo in delazmožnost.

Ne bodimo brezbrizni, pa tudi sivih las si ne delajmo po nepotrebnem. Kadar mladi rod gradi, ve, da gradi sebi!

Elica Pečovnik,
sekretarka občinskega komiteja ZMS

Kaj kmalu sem bil na ulicah Londona, mesta, ki ima skoraj deset milijonov prebivalcev, kjer je tradicija neverjetno trdoživa in življenjski utrip drugačen od kontinentalnega. Potniku z evropske celine se zdi marsikaj na prvi pogled smešno, saj je mnogokaj v stilu stare, »dobre« tradicije — od policajev »bobyjev« preko nekaterih uradnikov, ki so še vedno oblečeni v frak, nosijo cilindre in polcilindre ter palice, pa do avtotaksijev.

Britanski svet mi je oskrbel stanovanje v zelo lepem hotelu poleg Hyde-Parka. Sobe v hotelih so funkcionalno opremljene (televizor, radio, telefon). Težave sem imel s prehrano, ki se ji nisem mogel privaditi. Najbolj mi je še ugajal zajtrk, ki je v Angliji zelo obilen. Restavracije so neverjetno tihe in čiste. Glede tega bi se lahko zgedovali pri njih vsi naši najboljši hoteli.

Po angleški prestolnici in okolici me je vse dni vodila spremljevalka gospa Wiliers. Vodila me je k določenim institucijam, ki se ukvarjajo s šolstvom, in mi obenem razkazala pomembne kulturne in zgodovinske znamenitosti Londona in okolice.

Ogledal sem si Britanski muzej. Da bi dobil obiskovalec le bežen vtis, kaj je v tem muzeju, mora žrtvovati vsaj pol dneva. Zbirke, ki so razstavljene v tej čudoviti stavbi, predstavljajo dejavnost človeka skozi stoletja. Poleg domačih muzealij so tu tudi egipčanske, grške in rimske kiparske umetnine ter dragocenosti.

Na severni strani Trafalgar-Squarea stoji impozantna stavba — Nacionalna galerija. V njej so razstavljene čudovite zbirke umetniških slik iz vsega sveta. Od Duccia do francoskih impresionistov so tu zastopane vse šole z najboljšimi deli največjih svetovnih mojstrov.

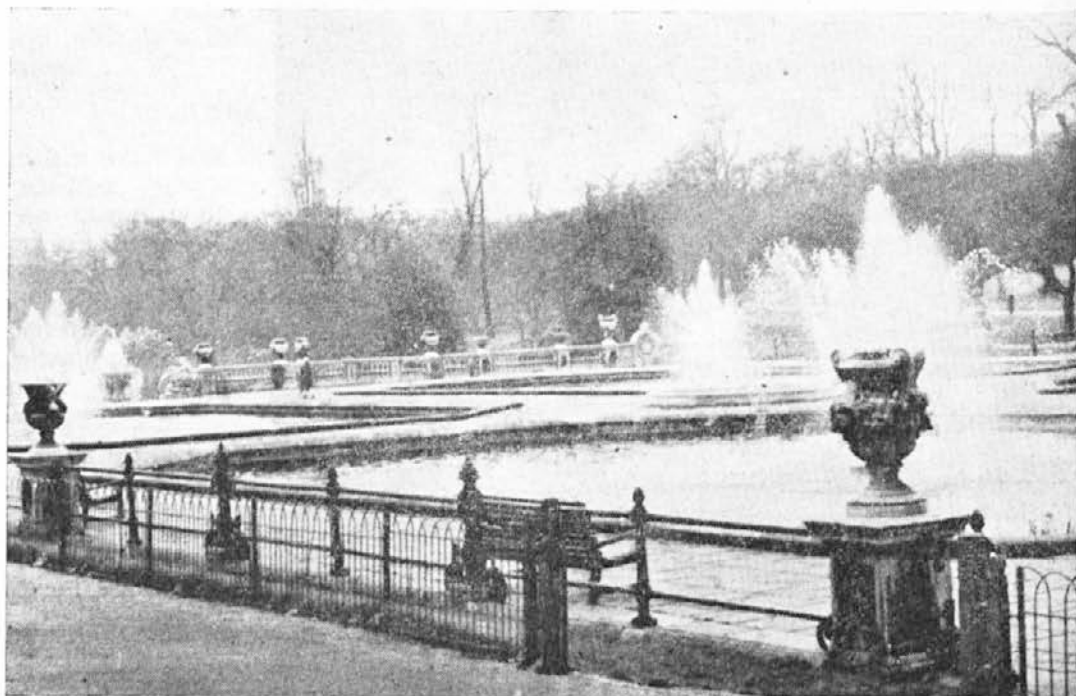
Tate galerija je blizu zgradb angleškega parlamenta ob Temzi. Njena posebna zanimivost so pejzaži Turnerja in portreti Sargenta. Zbirka slik impresionistične in

ekspresionistične šole je svetovno znana. Te galerije si človek lahko ogleduje dneve in dneve, preden sploh dobi bežen vtis.

Westminstrska opatija je cerkev s tisočletno zgodovino in neverjetno bogato arhitekturo. V njej so bili kronani od Viljema I. dalje vsi angleški kralji in kraljice z redkimi izjemami. Tu so pokopani mnogi kralji, največji angleški pisatelji in pesniki ter druge pomembne osebnosti, med njimi celo Charles Darwin, najpomembnejši prirodoslovec vseh časov, ki je bil trn v peti angleški in drugi duhovščini.

Katedrala sv. Pavla je delo Christopherja Wrena, največjega angleškega gradbenega mojstra. Z gradnjo cerkve je začel l. 1675 in jo končal l. 1710. Katedrala je zgrajena v čudovitem britanskem baroku. V njej sta pokopana dva pomembna moža iz angleške zgodovine in sicer Wellington — zmagovalac v bitki pri Waterlooju, ter lord Nelson. V katedrali je tudi spomenik ameriškim vojakom, ki so padli v II. svetovni vojni.

Londonsto trdnjavo je zgradil 1078. leta Viljem I. v obzidju, ki so ga zgradili Rimljeni okrog leta 60 po naši eri. Trdnjava zavzema danes površino 7 ha. Stil gradnje je v glavnem normanski, vendar so pa tudi zastopani skoraj vsi angleški stili. Ta kompleks zgradb, ki je danes muzej, je dolga stoletja služil kot trdnjava in palača, predvsem pa kot jetnišnica za državne in mestne jetnike. V njej je bil kot zadnji jetnik zaprt tudi Hitlerjev namestnik Rudolf Hess, ki je maja 1941. leta samovoljno odletel z lovцем Messerschmitt 110 v Anglijo v utvari, da bo dosegel mir. Spustil se je s padalom v bližini škotskega dvorca vojvode Hamiltonskega. Nekoliko zmešani nacistični fanatik je bil prepričan, da se bodo Britanci usedli za mizo in se z njim pogajali za mir. Churchill je nepričakovani prihod führerjevega namestnika močno presenetil, Hitlerja pa popolnoma zmedel, saj je spoznal, da je Hess nevarno

Detajl iz Hyde Parka

kompromitiral njegov režim. Mednarodno sodišče za vojne zločince ga je leta 1946 obsodilo na dosmrtno ječo.

Zgodovinsko zanimiv je trdnjavski grič, kjer je dal Edvard IV. urediti stalno morišče s tnalom, na katerem so jetnikom sekali glave. Na tem morišču je ukazal Henrik VIII. obglaviti dve od svojih šestih žena: drugo — kraljico Ano Boleyn l. 1536 — in peto — kraljico Katarino Howard l. 1542.

V posebnih steklenih trezorih so v trdnjavi shranjene kraljeve dragocenosti (krona, meči, žezla in drugi zlati izdelki). Najbolj zanimiva je državna krona (Imperial State Crown), ki so jo napravili leta 1838 za kronanje kraljice Viktorije. Vanjo je vdelan velik nebrušen rubin ter del afriškega diamanta — Culinana, približno 3000 diamantov, 277 biserov in mnogo drugih dragih kamnov. Zelo zanimivo je tudi kraljevo žezlo, ki je okrašeno z ametisti in preostalo brušeno polovico diamanta Culinana.

V trdnjavi je tudi največja zbirka orožja in oklepov, ki jo je ustanovil Henrik VIII., in je najstarejši tovrstni muzej v Angliji.

V trdnjavi gojijo črne vrane. Da ne morejo odleteti, so jim pristrgili peresa. Prirejo odleteti, da se bo trdnjava podrla, če bi jo vrani zapustili. Zaradi tega jih skrbno negujejo, šest pa jih imajo stalno zaprtih. Krmijo jih s konjskim mesom — v ta namen dobijo tedensko 2 šilinga in 4 penije (260 dinarjev) oskrbnine za enega.

V muzeju voščenenih figur so v naravni velikosti razstavljene oblečene figure pomembnih ljudi iz preteklosti in sedanje dobe. V posebnem oddelku lahko vidimo angleške kraljevske družine, med njimi tudi Henrika VIII. z njegovimi šestimi ženami. V drugih oddelkih so razstavljene figure najpomembnejših angleških pisateljev in pesnikov ter športnikov, pomembnih britanskih državnikov ter voditeljev drugih držav. Med njimi je tudi voščen posnetek našega tovariša Tita, ki je razstavljen med najvidnejšimi voditelji današnjega časa. Naletimo tudi na figure astronautov; na hodniku pa stojita vsaka v svojem kotu

figuri Stalina in Hitlerja. Ti dve figuri so baje pred nedavnim prenesli iz spodnjih prostorov, kjer sta delali družbo lutkam svetovno znanih moralcev.

Grad Windsor v bližini Londona je nedvomno največji grad na svetu. Star je preko 900 let. Je letna rezidenca angleške kraljeve družine. Zelo zanimive so razne trdnjave, cerkev in seveda neprecenljive galerije. Zanimiva je tudi dvorana Waterloo, ki je okrašena s slikarskimi deli Thomasa Lawrencea. V njej prirejajo vsako leto 18. junija banket v spomin na zmago pri Waterlooju. Pogled na grad, ki stoji na griču nad Temzo je zares imponanten. Vsega nikakor ni mogoče videti, razen iz letala.

V neposredni bližini gradu Windsor stoji zelo znani, preko 500 let stari Eton College. To je verjetno najstarejši kolidž v Angliji. V njem so se in se še šolajo sinovi angleške aristokracije in drugih velikašev. Letna šolnina znaša »samo« okrog 500 funtov, to je nekaj nad milijon dinarjev.

Grad Hampton je oddaljen od Windsorja približno 10 — 20 km. Danes je le še muzejski objekt s čudovitimi galerijami in neverjetno lepo urejenimi parki.

Hyde Park je največja zelena površina Londona, ki prehaja na zahodu v Kensingtonski vrt. Pomembne točke so npr.: Hyde Park Corner na jugu — prostor, kjer govorijo ljudski govorniki; žal nisem imel sreče, da bi jih slišal, čeprav sem nekajkrat šel mimo. Na sredi parka je Marble Arch, približno na sredini umetno jezero »Sempertine«, ob robu pa poteka jahalna steza.

Poleg Hyde Parka je naša ambasada, košček domovine na tujem, katerega je človek zares vesel.

Ko sem se sprehajal po tem lepem parku, sem lahko opazoval Londončanke, ki so prignale na sprehod in sveži zrak svoje pse — boljše povedano razne izrodke pasje vrste — produkte umetne selekcije. Ko je zapihal hladen veter, so svoje ljubljence oblekle v plašče in jim obule posebna obušala. Dobil sem vtis, ki se ga ne morem znebiti, da so mnogi ljudje taki ljubitelji teh izrodov, da človek ne vzbudi v njih več nobene pozornosti. Ljudi, ki so pomagali psom v kakršnikoli situaciji, prikazuje televizija. Za reveže in brezposelne ljudi, pa se žal nihče ne zmeni in jih televizija ne prikazuje. Vsakih nekaj minut prikazuje TV mreža reklamo, kakšno in kako pripravljeno hrano naj jedo ta izrojena pasja bitja.

London je pravo mravljišče, zlasti še glede prometa. To še posebej velja za glavne ulice ter druge prometne žile. Kolone avtomobilov se vlečejo v več vrstah od semaforja do semaforja. Še posebej je težko priti v London z avtomobilom v nedeljo popoldne, ko se vsi vračajo z week-enda. Veliko pripomore k organizaciji mestnega prometa železnica in seveda tudi enonadstropni rdeči avtobusi. Sprevodniki v mestnem prometu so temnopolti ljudje, ki opravljajo svoje delo neverjetno spretno.

Pozornost tujca vzbujajo taksiji, ki jih je zelo mnogo. Pričakovali bi, da so to sodobni in moderni avtomobili, taki, kot jih najdemo v ostalih mestih Evrope. Toda ne! Tu so taksiji avtomobili starih pred-

Notranjost westminstrske opatije

vojnih klasičnih oblik. V Londonu ne more nihče opravljati take službe z modernim avtomobilom. Temu je kriva tradicija, ki jo v tem primeru ščiti tudi zakon. Londončani pravijo, da so njihovi taksiji zelo udobni, kar jim pride prav še zlasti takrat, ko so v večernih oblekah in cilindrih.

Na mnogih glavnih in najbolj prometnih ulicah Londona, kjer je večina bank, veletrgovin in prodajaln zlata, lahko srečate skupine brezposelnih oficirjev iz II. svetovne vojne, ki so organizirani v ulične jazz orkestre in igrajo kar na ulici, od mimoidočih ljudi pa pobirajo prostovoljne prispevke za preživljanje. To je žalostna slika Londona. Tarejo ga tudi vzgojni problemi mladine, zlasti njeno razvratno spolno izživljanje in huliganstvo. Ob glasbi in »petju« Beatlesov vse kriči in zapada v ekstazo. Zanimiva je tudi »Beatles« moda. Mnogi fantje posnemajo Beatlese in se niso ostrigli že več mesecev, če že ne leto dni.

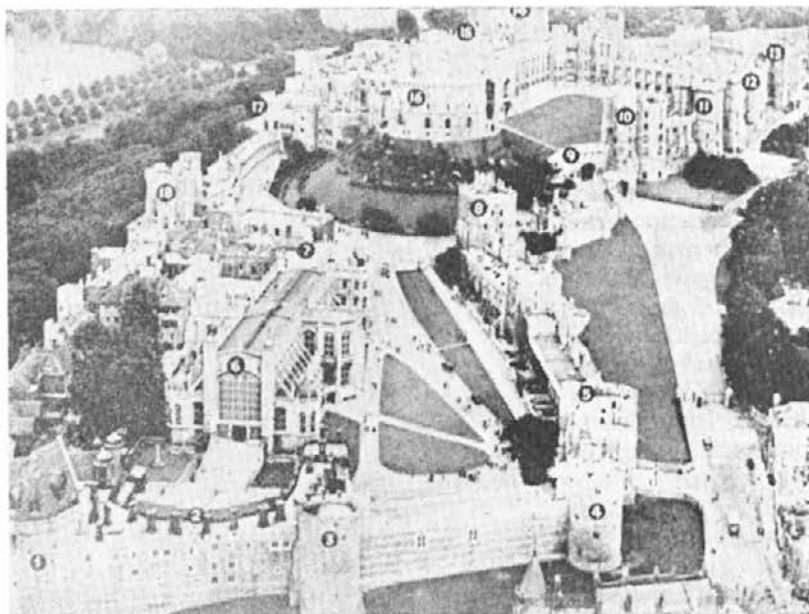
Se nekaj o šolstvu v Angliji. Moja osnovna naloga je bila iz tega področja, zato sem obiskal nekaj šol in raznih centrov, ki se ukvarjajo z učnimi pripomočki in opremo za šole in šolske laboratorije.

Ko sem obiskal prvi tak center, sem bil presenečen nad sistematsko urejenostjo učnih pripomočkov in opreme. Videl sem mnoge novosti za šole, odlično opremo za jezikovne predavalnice, kjer je obojestranska povezava itd. Zelo zanimivi so pripomočki za pripravo stenskih slik, ki jih uporabljajo na mnogih seminarjih in tečajih. Te pripomočke lahko kupijo in jih z najenostavnejšo metodo prilepijo na podlago. Vse to terja od predavateljev zelo malo dela.

Še posebej so me zanimala angleške šole II. stopnje in to predvsem državne, ki danes že prevladujejo. Poleg teh je v Angliji še dosti privatnih šol — kolidžev, kjer je treba odšteti za šolnino precejšnjo vsoto denarja. Zanimivo mesto kolidžev je Cambridge. Ko sem bil v Cambridgu, mi je

Westminstrska opatija

Grad Windsor iz ptičje perspektive

pripovedoval sin nekega uglednega angleškega vladnega funkcionarja, kako in v katerem koledžu sta študirala njegov oče in on ter mi dejal, da svojih otrok ne bi dal v kolidž. Državne šole imajo prednost pred kolidži zaradi tega, ker so dobro opremljene, preskrbljene z učnim kadrom in brezplačne.

Večina šolskih zgradb z izjemo najnovjših je zelo skromno grajena. Pa tudi pri najboljših ni luksuznih elementov. V mnogih zgradbah so stene hodnikov nometane ter prepleškane z oljno barvo.

Kakor so zgradbe skromne, tako so učilnice zelo funkcionalne, laboratoriji odlično opremljeni z vsem instrumentarijem ter drugimi učnimi pripomočki. Odlično so opremljene tudi jezikovne predavalnice. Posebno skrb posvečajo v šolah tehnični vzgoji. Po vseh šolah imajo dobro opremljene delavnice za obdelavo kovin. Poleg običajnih delovnih mest najdemo v njih 5 do 10 vrtalnih strojev. Vsaka šola II. stopnje ima posebno engineering delavnico s specialnimi stroji in instrumenti.

Tak koncept tehnične vzgoje, kot ga imamo na naših gimnazijah, imajo že v nižjih razredih šol druge stopnje (naši višji razredi osnovne šole). V razredih, ki ustrezajo naši gimnaziji, imajo le engineering.

Celoten šolski sistem jè le težko dojeti, ker ni enotnega programa. Vsaka šola ima svoj učni program. Vodi jo direktor, ki sam odloča o delu, kadru in programu šole.

Stopnjo, ki bi ustrezala naši gimnaziji, imenujejo sixth-form. Obvezni za vse dijake so tile predmeti: angleščina, tuji jezik, zgodovina, matematika in telovadba (ca. 18 ur na teden). Preostane še 20 ur. Dijak si za ta fond ur izbere tri predmete po želji, npr.: biologijo, kemijo in fiziko;

ali: fiziko, kemijo, engineering itd. Jasno je, da imajo zato dijaki samo iz določenih predmetov poglobljeno znanje.

Še zanimivosti, ki bi jih bili veseli prirodoslovci na naših gimnazijah: skupine dijakov so razmeroma majhne (od 2 do največ 12 dijakov). Pouk poteka ob eksperimentih. To stane mnogo več, zato pa je osip dijakov mnogo manjši, odgovornost le-teh in profesorjev večja ter znanje učencev neprimerno globlje.

Tradicija je, da posvečajo v šolah veliko pozornost igram in fizični kulturi. Igre gojijo posebej. Zato pač ni čudno, da imajo dobro opremljene telovadnice in ob šolah odlično urejena igrišča.

V veliko pomoč šolam je televizija. Tedensko jim posreduje BBC 15 različnih TV oddaj. Program za prihodnje šolsko leto dobijo šole že v maju, tako da lahko vse to upoštevajo pri sestavi učnih načrtov in celo urnika za prihodnje šolsko leto. Učno osebje dobi posebna navodila za TV oddaje; dijaki pa imajo brošure, kjer je navedena in dokumentirana razlaga teh oddaj.

Tudi Angležem primanjkuje učnega kadra. Osnovni vzrok je tudi pri njih v slabem nagrajevanju. Prav to očitajo v predvolilnem boju laburisti konservativcem.

Kar zadovoljen sem bil, ko se je moj obisk v Angliji bližal kraju. Prav nič težko nisem odhajal iz Londona — mesta z neverjetno razsežnostjo, ki vedno preseneča obiskovalca z drugo podobo, mesta s kraljevimi palačami, velikimi parki, muzeji in galerijami ter zgodovinskimi spomeniki, mesta z znamenitimi cerkvami in velikimi trgovinami. Ko sem prispel na Dunaj, se mi je zdel neverjetno majhen in domač, imel sem občutek, da sem že skoraj doma.

Prof. Tone Golčer

Prof. Tone Golčer

VTISI IZ DANSKE

Zadnji teden v juniju sem se mudil na Danskem. Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), ki ima sedež v Parizu, je organizirala v Hellebaeku

blizu Hesingöra (ca. 50 km od Kopenhagna) seminar za moderno biologijo. Udeležili smo se ga predstavniki držav, ki so včlanjene v OECD.

Ker je bil seminar pod pokroviteljstvom danskih oblasti, so nam namenili za delo prijazen in osamljen hotel ob obali — Helebaek. Tako smo lahko v miru razpravljali o aktualnih vprašanih moderne biologije, kako naj ta vpliva na ekonomičnost pri pridelovanju hrane za človeštvo.

Vsem je znano, da se človeštvo v zadnjem času množi z bliskovito naglico, da govorimo o eksplozijah prebivalstva na Zemlji. Večino držav že danes skrbi vprašanje, kako prehraniti prebivalstvo. Ti problemi nenehno naraščajo in bodo še večji, kolikor ne bomo poiskali ter se oprijeli novih metod ter dognanj bioloških znanosti, zlasti še s področja genetike, ekologije in molekularne biologije.

Nastaja problem, kako naj mali odstotek prebivalstva, ki se ukvarja s proizvodnjo hrane, prehrani milijarde ljudi. Popolnoma jasno je, da ne bodo več dolgo zadoščali klasični viri hrane in dosedanja tehnologija obdelave, ki je še mnogokje zelo primitivna. Vprašanje je, kako bomo prehranili nove milijarde ljudi čez 10, 20, 30 in še več let. To je osnovni problem, ki ga bo treba rešiti. Ena od teh rešitev je, zavreti eksplozijo razmnoževanja človeštva. Brez dvoma bomo morali poleg tega poiskati na kopnem vse možnosti za pridelavo hrane in v polni meri angažirati v ta namen še skoraj neizkoriščene oceane in morja. Primarni proizvajalci hrane so rastline (v morju alge), sekundarni drobni živalski organizmi (rakci) in šele terciarni male ribe (sardine, sardele). Človek pa pogosto iz svoje nevednosti najraje lovi in celo umetno goji velike ribe (tuni), ki se hranijo z malimi, torej jemlje hrano, ki mu jo narava ponuja ne iz bogate prve roke, ampak celo iz najbolj revne — četrte. Zato bo potrebno gojiti razne vrste z beljakovinami in maščobami bogatih in užitnih alg ter velike količine malih morskih rib.

Civilizirani in skoraj zgolj industrijsko misleči človek 20. stoletja je začel pozab-

Državna krona, razstavljena v londonski trdnjavi

ljati na okolje, iz katerega je izšel. Z različnimi industrijskimi odpadnimi produkti in odplakami ruši in zastruplja biološko okolje; s tem pa, ne da bi se tega zavedal, koplje sebi svoj lastni grob.

Tudi pri nas smo v zadnjih nekaj letih dosegli velik industrijski napredek. Vzporedno s tem pa nastajajo problemi, ki jih večkrat nočemo razumeti, še manj pa reševati, ker se nam zdijo navidezno nepomembni. Toda ta »rak«, ki ga prinaša civilizacija, se vztrajno zajeda v »biološko tkivo« narave. Vode (Meža, Hudinja, Paka, Sava...) so že skoraj vse mrtve in zastrupljene z različnimi odpadki, tako da o življenju v njih ne moremo več govoriti. Z različnimi plini (Žerjav, Črna, Celje) uničujemo vegetacijo in s tem, ne da bi se tega zavedali, vztrajno rušimo biološko ravnotežje živalskim organizmom ter posredno tudi sami sebi. Pohitim in preprečimo, da ne bo prepozno (tudi v Mežiški dolini), da ne bo biološko ravnotežje porušeno, da ne bodo naravne erozijske sile spremenile našo lepo zeleno, z rastjem zelo bogato dolino v mrtvi kras.

Danska je obmorska, ravna dežela, ki leži na polotoku Jutlandu in ima dosti otokov, med katerimi je nekaj večjih. Le tu in tam je videti kak majhen grič. Klima je oceanska in mila. Ker je dovolj vlage, je rastje bujno, tla pa ugodna za razvoj poljedelstva in živinoreje. Dosti je bukovih gozdov. Ob obalnem pasu so majhna jezera in ribniki. S kmetijstvom in gozdarstvom se še danes ukvarja približno 25% prebivalcev. Ostali so zaposleni v industriji, obrti, trgovini in drugih dejavnostih. Polja so vzorno obdelana, kmetije lepo urejene. Mnoge hiše so krite s slamo in se lepo vključujejo v pokrajino ter okolje. S slamo krite hiše najdemo celo ob morski obali, kjer je zelo razvit mednarodni turizem. Vsi objekti so preprosti in prijazni ter delujejo na obiskovalca domače, brez bahavosti. Okolica hiš in ostalih objektov je vzorno urejena. Prebivalci so zelo iznajdljivi in domiselni, kar se vidi

Trg pred mestno hišo v Kopenhagnu

že na vratih ograje, narejenih iz dveh odsluženih, z voza snetih koles.

Danska obala se močno razlikuje od naše. Bujno rastje sega pri njih vse do morja. Obala med Helsingörom in Kopenhagnom spada med najlepše v Evropi, zato ni čudno, da srečujemo tu turiste iz Anglije, Francije, ZDA in predvsem iz sosednje, le nekaj milj oddaljene Švedske.

Glavno in največje mesto Danske je Kopenhagen (1.300.000 prebivalcev). Temu vzorno urejenemu in prijaznemu mestu pravijo mnogi »severne Benetke«. Je svetovno znano пристanišče in pomembno trgovsko središče z dobro razvito industrijo. Zelo živahno je središče mesta. Na večer pa še posebej zaživi lepo urejen zabavni park Tivoli, z obilo zelenja, vode in raznih umetnih vodometov. Ponoči je bogato in bahavo razsvetljen z lučmi najrazličnejših

barv. Tu so razni zabavni objekti od plesnih dvoran, preko restavracij (ne za vsak žep!) do različnih igralnic za tiste, ki verujejo v srečo. Tivoli je pravi babilon raznih narodnosti. Tu sproščajo in tešijo Danci ter drugi svoj temperament.

Prijazno mesto, znano po ladjedelništvu in pivovarski industriji, je Helsingör. V bližini ladjedelnice je eden najlepših danskih gradov, sezidan leta 1574 — Kronborg.

Danci so zelo prijazni ljudje, še posebna čustva gojijo do Jugoslovanov, saj smo oboji imeli med II. svetovno vojno istega okupatorja. Prijetno je z njimi preživljati kresno noč. To je njihov velik praznik. Vsepovsod in tudi ob obali kurijo kresove, pojejo pesmi in se veselijo vse do zore. Takrat je na nogah staro in mlado.

PARK IN PARKIRANJE

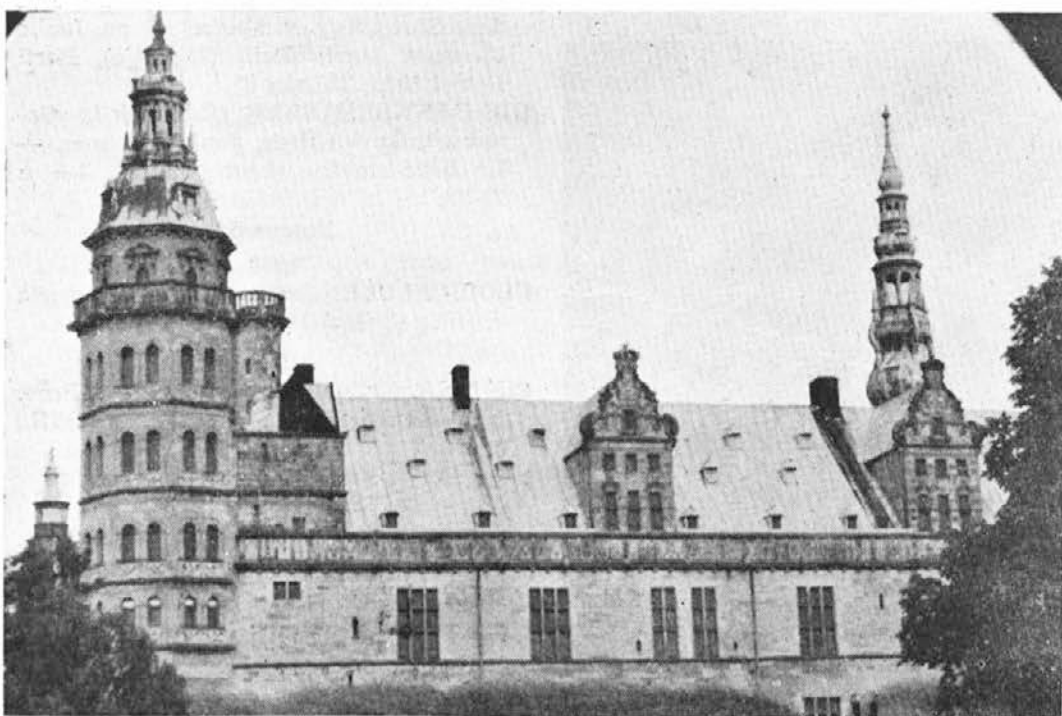
Po vsem kulturnem svetu natanko ločijo: park je enkrat obsežen vrtni nasad, kamor se hodijo ljudje sprehajati, drugi pa je park skupina prometnih sredstev.

Ravne so izjema. Pri nas se namreč ob športnih nedeljah oboje tako lepo združi, da je kar ganljivo: stari park, ljudje in avtomobili — domači in tuji.

Pred gimnazijo je sicer dovolj prostora za precejšnje število motornih vozil, toda ubogi avtomobilčki vendar ne smejo stati dve uri na soncu! Treba jih je zapeljati v senco košatih bukev, v okrasno grmičevje, na travo, na pešpot.

V Mariboru, Ljubljani, na Dunaju in v Londonu to sicer ni v navadi. Ljubljanski gasilci tudi ne trenirajo v Tivoliju, londonski pa ne v Hyde Parku, čeprav sta tako pri roki, toda kdo jim more pomagati, če so tako neumni.

Tako lepo je videti fičke in spačke in ople in kamione in avtobuse in gasilske avtomobile sredi parka, da človeku ob vsem tem kar še nekaj manjka. Vse namreč vozi in gazi križem kražem po tem našem parku, le tankov še ni bilo v njem. Morda pa se bo le še pokazal vsaj eden!

Grad Kronborg

France Dobrovoljc

Prežihov Voranc v prevodih od 1955 do 1964

(Z dopolnitvijo gradiva, objavljenega v Koroškem fužinarju 1956, št. 4-6, 7-9, in 1958, št. 1-3)

Angleški

1956

FATHER. Prev.? — Slovenski izseljenski koledar (Ljubljana), strani 234-236.

1957

GOOD MORNING. Prev.? — Rodna gruda, 12 — Our Youth (Ljubljana), 3, strani 23-24.

Bolgarski

1956

DOBERDOB. Slovenski voenen roman. Prevede ot sŕbo-hŕrvatski Bojan T. Mihajlov. (Bojan Stih: Predgovor kŕm jugoslavskoto izdanie.) Sofija, Izdatelstvo na Nacionalnija sŕvet na Otečestvenija front 1956. 390 + (II) str. + pril. 8° (cir.)

Češki

1959

JAMNICA. Roman vesnice. Přeložil František Benhart. (Oton Berkopec: Doslov.) Obalku a vazbu navrhl František Škoda. Praha, Statní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění. 1959. 408 + (III) str. 8° (Soudobá světova proza, sv. 96.)**SLZIČKY.** Ze slovinštiny přeložil (a doslov napsal) František Benhart. Ilustroval Radim Malát. Praha, Statní nakladatelství dětské knihy 1959. 126 + (II) str. 8° (Světova knihovnička, sv. 14.)

1962

LEVA KAPSA. Přeložil Božidar Grubišić. Ilustrovala Ančka Gošniková-Godecová. Daruvar — Ljubljana, Mladinska knjiga 1962. (20) str. M. 8°

Esperanto

1958

SOLZICE. Prev. Drago Kralj. — La suda stelo (Ljubljana), s. 80-82.

Francoski

1959

Anthologie de la prose yougoslave contemporaine, Paris, Pierre Seghers 1959: **L'OISELEUR**, prev. Zorica Hadži-Vidojković in Vera Naumov, s. 7

Italijanski

1956

Crnković-Tomić: Scrittori jugoslavi. Rijeka, EDIT 1956: Da »**POŽGANICA**«, (Odlomek iz »Požganice«.) prev. Ervino Sepich, s. 402-410.

Kitajski

1957

Nan sla fu toan pien so ši ci (= Zbornik jugoslovanskih povesti). Pekin, Co Cja Cu van šo 1957: **OČE.** (Prev. S. Sing Jung.), s. 7

Madžarski

1952

EIFÉLI BUCSUZKODAS. Prev.? — (Hét) 7 nap (Subotica) št. 27, 6. VII.

1954

AZ ŐTÖDIK EMELETEN. Prev.? — Magyar Szó (Novi Sad) št. 144, 30. V.

1955

MÁJUS ELSEJE. Prev.? — Dolgozók (Novi Sad) št. 17, 1. V.**A KŰT.** Prev.? — Ifújság (Novi Sad) št. 508, 7. VII.

1959

EMBERVÁSÁR. Prev. Takács Márton. Illustr. B. Szabó György. — Magyar Szó (Novi Sad) št. 134, 7. VI.

1960

VADOCÓK. A mű eredeti címe: Samorastniki. Fordította Herceg János. A borító — es fedőlapot Sztojnic Mirko készítette. Novi Sad, Forum 1960. 275 + (I) str. 8°

1961

FÖLDINDULAS. Egy szloven taj regenye. (Jamnica.) Fordította Csuka Zoltan. Azurstirta (»Prežihov Voranc-Lovro Kuhar 1893-1950«) Vujicsics D. Sztojan. A vedőborítót, kötetstervet es illusztrációkat készítette Varga Gyözö. Budapest, Europa könyvkiado 1961. 446 + (II) str. 8°**GYÖNGYVIRÁG.** Prev.? — Jópajtás (Novi Sad) št. 9, s. 10-11.

Makedonski

1953

PRVI MAJ. Prev.? — Naroden milicioner (Skopje) št. 56, 1. V. (cir.)

1954

PRVI MAJ. Prev.? — Trudbenik (Skopje) št. 17, 1. V. (cir.)

1959

DOBRO UTRO. Prev.? — Nova Makedonija (Skopje) št. 4575, 19. IV. (cir.)**PARIZ.** Prev.? Komunist (Skopje) št. 105, 1. V. (cir.)

1962

MOMINA SOLZA. Prevel od slovenski Mateja Matevski. Skopje, »Kultura« 1962. 122 + (II) str. M. 8° (Školska biblioteka. Odbrana lektira.) (cir.)

Nemški

1962

Jugoslawische Erzähler der Gegenwart. Eine Anthologie. Herausgegeben von Miodrag Vukić. Stuttgart, Philipp Reclam jun. 1962: **DER BRUNNEN.** Prev. Anton Slodnjak, s. 181-196. (Universal-Bibliothek Nr 8821-23).**WILDWÜCHSLINGE.** (Samorastniki.) Aus dem Slowenischen übersetzt von Janko Messner. Maria Rain (Žihpolje), Bertl Petrei 1963. 220 str. 8°**DIE BANKERMUTTER.** (Odlomek iz »Samorastnikov«.) Prev. Janko Messner. — Le livre slovène (Ljubljana) št. 3-4, s. 77-78.

Romunski

1958

FLORICELOLE. Prev. I. B. — Bucuria copiilor (Vršac) št. 2, s. 5.

1960

FINTINA. (Odlomek iz »Vodnjaka«.) Prev. I. B. — Libertatea (Vršac) št. 850, 13. III., s. 6.

Ruski

1958

OTEC. Peregod so slovenskogo M. Ryžovoj. — Inostrannaja literatura (Moskva) št. 5, s. 67-69. (cir.)

1959

LANDYŠI. (Solzice.) Peregod so slovenskogo. (A. Romanenko: Prežihov Voranc 1893 — 1950). Illjustracii hudožnika Ju. Lobačeva. Oformlenie hudožnika A. Re-

Značilna danska kmečka hiša

mennika. Moskva, Gosudarstvennoe izdatel'stvo hudožestvennoj literatury 1959. 400 str. 8°

Vsebina: **SAMORODKI** (Samorastniki). Pevod D. Mansfel'da: Bitva s vodoj. — Irs i Bavh. — Kolodec. — Ljubov na pašne. — Put' k mogile. — Pervaja shvatka. — Otpuščenje grehov. — Samorodki.

LANDYŠI. (Solzice.) Pevod M. Ryžovoj: Landyši. — Tri pashal' nyh podarka. — Nagrada. — Pervoe maja. — Vysšaja matematika. — Dobroe utro. — Pobityj bolvašek. — Gore. — Levyy karman. — Pervoe pis'mo. — Grečišnoe žniv'e.

RASKAZY RAZNYH LET: Brodjaga. Pevod S. Urbana. — Kanjuh iz Zagaty. Pevod S. Urbana. — Staryj zamok. Pevod S. Urbana. — Vicy. — Pevod S. Urbana. — Otec. Pevod M. Ryžovoj. — Bočka. Pevod M. Ryžovoj. — Hleb. Pevod M. Ryžovoj. — V Vič po delu. Pevod M. Ryžovoj. — Geroj. Pevod M. Ryžovoj. — Semero detej. Pevod M. Ryžovoj. — Odstuplenie. Pevod M. Ryžovoj. — Nakanune pobedy. Pevod S. Urbana. (cir.)

Povesti i rasskazy jugoslavskih pisatelej, II. Pevod s serbo-horvatskogo, slovenskogo, makedonskogo. Moskva, Gosudarstvennoe izdatel'stvo hudožestvennoj literatury 1959: **SAMORODKI.** Pevod V. Mansfel'da, s. 415-450. (cir.)

DOBERDOB. Voennyj roman slovenskogo naroda. Pevod so slovenskogo E. Barutčevoj i A. Romanenko. Predislovie (Voennyj roman slovenskogo naroda) Alekseja Ejsnera. Oformlenie hudožnika I. Sluckera. Moskva, Gosudarstvennoe izdatel'stvo hudožestvennoj literatury 1962. 414 + (II) str. 8° (Kol. Zarubežnyj roman XX veka.) (cir.)

Rusinski

1951

POTOLČENI KRAMOH. Pev. M. V. — Pionirska zagradka (Ruski Kerestur) št. 2, s. 9-10. (cir.)

1956

DOBRE RANO. Pev.? — Pionirska zagradka (Ruski Kerestur) št. 1, s. 4-6 (cir.)

Slovaški

1953

PRVÁ MLATBA. Pev. BAN. — Rozhl'ady (Petrovec) št. 4, s. 11.

Srbskohrvatski

1952

DJURDJEVAK. Pev.? — Titov pionir (Cetinje) št. 9, s. 2-3 (cir.)

»**POTOLČENI KRAMOH.** Pev.? — Roditelj (Beograd) št. 3, s. 18-20. (cir.)

1954

OTAC. Pev.? — Narodne novine (Niš) št. 9, 27. II. (cir.)

PREBIJENI MALIK. Pev.? — Plavi vjesnik (Zagreb) št. 6, 5. XI.

SAMONIKLI. Pev.? — Zora (Beograd) št. 100-103. (cir.)

1955

DJURDJEVAK. Preveo Djuza Radović. 2. izd. Ilustracije na koricama France Mihelič. Beograd, Dečja knjiga 1955. 78 + (I) str. 8° (mala biblioteka, 31.) (cir.)

Priče iz školske lektire. Sarajevo, Narodna prosvjeta 1955: **HELJDINO STRNIŠTE,** prev. Djuza Radović, s. 13-18; **DJURDJEVAK,** prev. Djuza Radović, s. 119-125; »**POTOLČENI KRAMOH,** prev. Djuza Radović, s. 126-130. (Lastavica, 14.)

BOJ NA »NEZAJAŽLJIVCU«. Pev.? — Zadružni vjesnik (Zagreb) št. 1-8, 8. I. do 26. II.

SAMONIKLI. (Nadaljevanje iz 1954). Pev.? — Zora (Beograd) št. 104, s. 10-11 (cir.)

»**POTOLČENI KRAMOH.** Pev.? — Porodica i djete (Sarajevo) št. 25, s. 6-7.

ELJDINO STRNIŠTE. Pev.? — Roditelj (Beograd) št. 5, s. 18-20. (cir.)

DJURDJEVAK. Pev.? — Porodica i dijete (Sarajevo) št. 28-29, s. 6-7.

U POZADINI. Pev.? — Kulturni glasnik (Zagreb) št. 11, s. 37-47. (V Braillovi pisavi.)

PRVI NAPAD. Pev.? — Invalidski list (Beograd) št. 47, 26. XI. (cir.)

1956

SAMONIKLI. Preveo Djuza Radović. Predgovor napisao Bojan Štih. Predgovor prevela Roksa Njeguš. Beograd, Dečja knjiga 1956. 223 + (I) str. 8° (Mala biblioteka, 51.) (cir.)

1957

DJURDJICE. Preveo Hijacint Petris. Priredila Mara Zuber. Zagreb, Školska knjiga 1957. 70 + (II) str. + 6 pril. 8° (Dobra knjiga, kolo III, sv. 3)

1958

DJURDJEVAK. Preveo Djuza Radović. 3. izd. Beograd, Dečja knjiga 1958. 78 + (I) str. 8° (Mala biblioteka.) (cir.)

Crveno proljeće. Zagreb, Lykos 1958: **PRVI MAJ.** (Odlomek.) Pev.? Str. 92-95.

Knjiga radosti. Zagreb, Mladost 1958: **DJURDJICE.** Pev. Hijacint Petris, s. 63-67.

SUZICE. Pev.? — Male novine (Sarajevo) št. 83, 16. I.

SUZICE. Pev. Vida Supičić. — Glas pionira (Leskovac) št. 3, s. 2. (cir.)

NOĆNI OPROŠTAJ. Pev.? — Pančevac (Pančevo) št. 298, 6. IX. (cir.)

NA HELJDINEM STRNJIŠTU. Pev. Vida Supičić. — Pioniri (Beograd) št. 7, 30. X. (cir.)

1959

ŽALOST. Pev. Vida Supičić. — Zmaj (Beograd) št. 1, s. 10-11. (cir.)

LEVI DŽEP. Pev.? — Roditelj (Beograd) št. 2, s. 26-31. (cir.)

DOBRO JUTRO! Pev.? — Vjesnik (Zagreb) št. 4439, 21. III.

PARIZ. Pev.? — Komunist (Beograd) št. 105, 1. V. (cir. in lat.)

BUNAR. Pev.? — Rukovet (Subotica) št. 7-8, s. 303-305. (cir.)

1960

DJURDJICE. Pevod: Hijacint Petris. Priredila Mara Zuber. II. neprom. izd. Zagreb, Školska knjiga 1960. 71 + (I) str. M. 8° (Dobra knjiga, kolo III, sv. 3.)

IZBOR. Priredio (i) »Prežihov Voranc« (napisao) Bojan Štih. (Predgovor i priređivačke tekstove preveli Stanko Janež i Muris Idrizović.) Sarajevo, Svjetlost 1960. 121 + (II) str. 8° (Školska biblioteka, 40.)

PRVO PISMO. — **DJURDJEVAK.** — **POTOLČENI KRAMOH.** Pev.? Sarajevo, Veselin Masleša 1960. 15 str. 8° (Mala dačka biblioteka.)

Antologija slovenačke proze, II. Beograd, Nolit 1960: **LJUBAV NA ODRTINI.** (Preveo Djuza Radović.) s. 153-192.

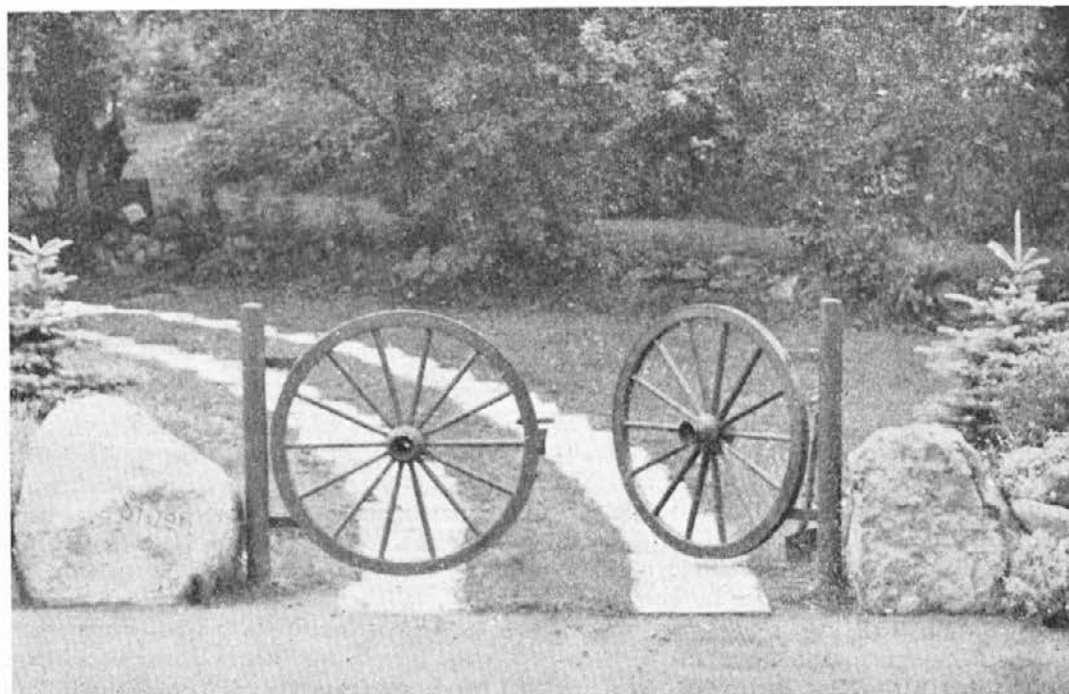
Romani X-100, III. kolo sv. 3 (23). Novi Sad 1960: **BOJ NA »NEZAJAŽLJIVCU«.** (Pev. Djuza Radović.) str. 78-93.

1961

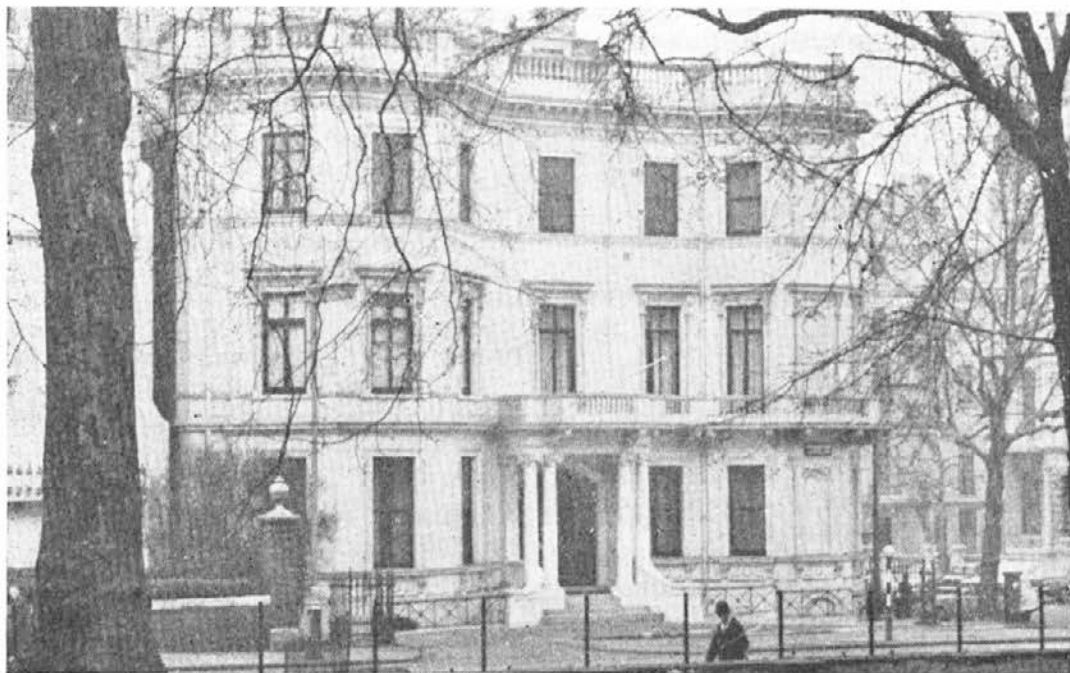
DJURDJEVAK. — **NAGRADA.** Pev. Djuza Radović. Beleške o piscu napisao Tode Čolak. Beograd, Mlado pakolenje 1961. 94 + (I) str. M. 8° (Školska biblioteka.)

DJURDJEVAK. Priredio (i) »Prežihov Voranc« (napisao) Muris Idrizović. Sarajevo, Svjetlost 1961. 126 + (II) str. M. 8° (Školska lektira, 23.)

SAMONIKLI. Preveo sa slovenačkog Djuza Radović. Pogovor o piscu napisao

Originalna dvorišna vrata

Naša ambasada v Londonu

Tode Čolak. Beograd, Mlado pokolenje 1961. 190 + (I) str. 8° (Školska biblioteka.) (cir.)

ELJDINO STRNIŠTE. Prev.? — Male novine (Sarajevo) št. 241, 6. III.

PRVI MAJ. Prev.? — Novi list (Rijeka) št. 101, 1. V.

1962

DOBERDOB. Prevela Dora Pilković - Maksimović. Beograd, »Branko Popović« 1962. 486 + (II) str. 8° (Kol. knjiga za svakoga. Omiljeni pisci, 27.) (cir.)

CRVENI KARANFIL. (Odlomci iz pripovjesti »Prvi maj«.) Prev.? — Telegram (Zagreb) št. 105, 27. IV.

1963

PRIPOVJETKE. Izbor i pogovor Jože Pogacnik. Zagreb, Matica Hrvatska 1963. 159 + (I) str. M. 8° (Mala knjižnica Matice Hrvatske, 4.)

Šiptarski

1952

Nga proza jugosllave. Prishtine, Mustafa Bakija 1952: **LUFTA MBI »TË PANGOPUNIN«.** Prev. Vehap Shites, s. 254-294.

1953

NADJA E MIRE. Prev.? — Pioneri (Priština) št. 3, s. 4-6.

1957

Tregime nga lektyra shkollore. Prishtine, Milladin Popović 1957: **HAMULLORJA E HIKRRES,** prev. Tair Hatipi in Esad Mekuli, s. 121-126; **LULET E SHEN-GJERGJIT,** prev. Tair Hatipi in Esad Mekuli, s. 127-133; **KUKUDHI I RREGJUEM,** prev. Tair Hatipi in Esad Mekuli, s. 134-139.

DHIMBJA. Prev.? — Gëzimi (Skopje) št. 5, s. 5-7.

1959

SHERBTORJA. Prev.? — Zani i rinis (Priština) št. 19-20, s. 18-19.

Švedski

1961

Vesirens elefant och andra berättelser från Jugoslavien i urval av Nils Åke Nilsson. Stockholm, Tidens Förlag 1961: Iz vsebine: **KONVALJERNA. — TRE PÅSKKLAPPAR. — BRANDEN. — DET FÖRSTA BREVET.** (Vse prev. Torsten Sjöfers.) Str.?

Turški

1962

ILK MEKTUP. Prev. (Iz »Solzic«.)? — Sevinc (Skopje) št. 6, s. 12.

GÜN AVDIN! Prev. Hasan Mercan. — Birlik (Skopje) št. 489, 6. IX.

Težke poti v lepi dan

Gledam pisani drobiž iz otroškega vrtca, ki ga vodi vzgojiteljica na sprehod, in se mi zdi, kot bi gledal v daljavi cvetoč travnik, ki vse po njem giblje in valovi v rahlem spomladanskem vetru. Tenko čebļjanje prihaja od daleč, da ne moreš razločiti besede; kakor da se pogovarjajo o skrivnostih, ki niso za vsakogar. Le eno je gotovo: srečni so.

Prisluškujem glasnejšemu in bolj pogumnemu razgovoru starejših šolarjev. Lepo so oblečeni, odločni, samozavestni. Razigrani gredo v šolo, smeje se vračajo.

Gledam, prisluškujem in nehote se mi obudi spomin na lastna otroška leta.

S »coklišhami« na nogah, z veliko leseno torbo na plečih in z mučnim strahom v životu sem nerodno šel v šolo. Pa saj skoraj ne morem reči, da sem šel — sestra me je morala gnati. Trdo me je držala za roko, da nisem ušel, še prej pa so mi morali doma starši obljubiti najbolj nemogoče stvari, pa so me komaj spravili na pot.

Strah in sramežljivost pred ljudmi na vasi sta me navdajala. Vse grozljive zgodbe, kar sem jih bil kdaj slišal o surovih

učiteljih in krivicah, ki se godijo po šolah, vse to se mi je motalo po glavi in povzročalo tesnobo.

Na srečo niso bili vsi taki. Še danes se spominjam, kako me je učitelj Fajnik prijel za roko, v kateri sem držal »grifl«, in mi jo vodil po tablici:

»Tanko gor, debelo dol, pika. To je črka i.«

Niso bili vsi hudobni, toda dva pomnim, ki sta silno rada uporabljala leskovko in »meterštok«. Učenec, ki je občutil ta dva predmeta na svoji koži, zraven pa še vsak dan zaničljivo sodbo, da je »pavrški butelj« in da bo butelj tudi zmeraj ostal, tak učenec je do smrti zasovražil gospoda, ki je s tako »kulturo« stopala pred zapuščene in zbegane otroke.

Po končani šoli pa ni bilo tudi konec strahu: v šoli te je strašila palica, v cerkvi hudič in poguba, pri delu pa kazni in brezposelnost. To so bili »ideali«, ki jih je gospoda obilo delila otrokom delavcev in kmetov.

In prišla je druga huda pot, ko smo s coklami v rokah in s praznimi srci odhajali za hlapce in dekle.

Trdo delo od zore do mraka, topo življenje iz dneva v dan, delo in spet delo za hrano, borno plačilo in ležišče. Pozimi je bilo to trdo ležišče na lesenem pogradu v hlevu s sladkobno, smrdljivo slamo in slabim zrakom. Poleti je bilo nekoliko boljje na parmi, kjer je vsaj vedno pihal sveži zrak skozi špranje v lesenih stenah.

Tu so bili bežni sostanovalci berači in brezposelni, ki so hodili od vrat do vrat prosit miloščine. Raztrgani in zamazani so bili, tihi in čenčasti. Včasih so kaj povedali o življenju v svetu; nikoli kaj lepega. Le za prihodnost je kdaj kateri zaklel, da bo lepša, naša.

Klic sirene me iztrga spominom na pretklost in me popelje s seboj. Dan za dnem trka ta klic na okna skritih bajt in hiš po vsej naši dolini ter vabi ljudi k novemu življenju.

Iz rudnika in železarne se vsipajo kot roji in hitijo na svoje domove. Vse novo, vse lepo od Črne do Raven in naprej. Hiše so skoraj vile, moderne stolpnice, nove šole kot palače, avtomobili in vse to delavsko, za delavce in njihove otroke.

V domu kulture in izobrazbe na Ravnah je vstop prost vsem znanja željnim. Kjer se je nekoč sprehajala gospoda, se danes oblikujejo kmečke in delavske trme ter postajajo kulturno prosvetni in znanstveni delavci, gospodarji svoje dežele.

Ali se kaj spomnijo nazaj, kako so živeli njihovi očetje in matere pred nekaj desetletji?

Življenje se steka v dolino, kjer utripa močnejše kot kdajkoli prej, v hribu pa sluti pogovor starega kmečkega para.

»Komu bova prepustila posestvo, če bo šel pob na šiht?« vpraša oče, in ker mati molči, nadaljuje:

»Če pob noče grunta, ga bova pa dala dečli!«

Radio jima poje:

»Oj dečva, k'ne žen se na pavre...« in mati se nasmehne:

»Kar poslušaj! Misliš, da se bo dečva hotela pobijati na pavrih, če se že pob noče?«

Nova koč na Naravskih ledinah

Nekaj pred 24. majem letos so nas po zvočnikih nenavadno lepo povabili na Naravske ledine. Nato smo prejeli vabilo še natisnjeno in spet osupnili: tako čistega in sočnega jezika na te vrste listinah nismo vajeni. Nepodpisani avtor je bil seveda naš glavni metalurg inž. Mitja Šipek.

Prav lepo je nato v nedeljo na planini pozdravil goste predsednik PD Ravne, tovariš Janez Gorjanc. Rok Gorenšek pa je povedal o zgodovini, pomenu in prihodnosti Ledin spet tako polno, da je najbolje pač enostavno prepustili besedo njemu.

Naravske ledine nekoč v davnih časih — pred 200 ali več leti... Medved je stopil na gore pri Lubencu, stresel hruško in se zapeljal po strmini v dolino — se zaletel spodaj v ob potoku stoječi mlin — ter se pobil. Tukaj na Naravskih ledinah — takratnih samotah in goščavah si je našel poslednje zatočišče, da je lahko v miru poginil.

Pred 150 leti — fevdalizem v razpadu! Ledina je velika, mogočna planinska kmetija. Slovi po bogatih pridelkih jare pšenice, ovsa in krompirja. Gozdovi in medvedje so se umaknili.

Pred 80 leti — kriza gorskih kmetij. Ledine kupi grof. Gozdovi in divjad se vračajo. Od vseh strani silijo na Ledine in jih osvajajo. Na Ledinah žive sedaj grofovski najemniki — vse dokler ne pogori hiša in gospodarsko poslopje. Potem zavladata zopet mir in samota.

Pred 20 leti — svet je v plamenu in krvi! Samote, strmine in goščave Ledin nudijo varno zatočišče junaškim slovenskim borcem za svobodo! Ledine postanejo ilegalni sedež dravograjskega okrožja in Narodne zaščite. Na Naravskem vrhu nad Ledinami si slede nemške zasede poleti in pozimi. Partizani se jih spretno ogibljejo, vendar odkrije leta 1944 sovražnik bunker okrožja, toda bunkerja Narodne zaščite ne more odkriti. Borba je trda in ne pozna usmiljenja — mnogo žrtev ostane za večno v ruševinah nekdanjih Ledin.

Pred 10 leti — ljudstvo je prevzelo oblast! Grofov ni več. Domovina je v povojni obnovi in gradnji socializma. Gradnji, ki naj prinese slehernemu delovnemu človeku večji in boljši kos kruha. Na Ledinah ni več miru: kompresorji brne — mežiški rudarji iščejo svinec! Postavljena

Malo grenkobe je v teh besedah, malo opomina, toda mati ne misli hudo. Samo po svoji — nekdanjema — kuhinji pogleda, pa se ji kar nasmeji:

Kjer je desetletja visel star, začmel sklednik, je zdaj švedska kredenca. Radio ji poje vsak dan pri delu, pisana stragula na podu pa jo je odrešila večnega ribanja. Pa elektrika... Ne, vsega ni mogoče niti naštet. Novi čas je prinesel lepše življenje tudi na kmete.

In ko smo vse drugo uredili tako, da nismo mogli lepše, da se zdi nam starejšim kot pravljica, bomo zanesljivo tudi to, da naše kmetije ne bodo s časom čisto potihnille.

Jože Vačun

je stanovanjska stavba, zgrajena je cesta od Sentvida mimo Križana do Ledin.

Ledine danes. Danes, dne 24. maja 1964, otvarjamo tukaj koč — Planinskega društva Ravne na Koroškem z imenom »Planinska koč na Naravskih ledinah«.

Naj to nekoliko podrobneje opišem.

Pobudnik ustanovitve SPD na Ravnah je bil prerano umrl Cvitaničev Franček z Raven. Prve poizkuse v tej smeri je storil na Uršlji gori. Leta 1952 pa so dne 22. julija tovariši Ivo Dretnik, Bolti Puh, Drago Fanel in rajni Ivan Vravnik na vrhu Raduhe, kamor se je povzpela vsa skupina, ustanovili samostojno planinsko društvo za območje bivših KLO Ravne-Kotlje in Tolsti vrh. Prej so bili naši ljubitelji planin člani Planinskega društva Prevalje. Takoj po ustanovitvi društva je bil sklican ustanovni občni zbor in društvo je zaživelo. Že prvotni program društva, že ideja ustanoviteljev je v perspektivi predvidevala gradnjo lastnega planinskega doma, lastne planinske postojanke kot gospodarske osnove društva.

Okoli leta 1960 se je zaradi izredno nagle rasti industrije v naši občini in zaradi stalnega močnega dotoka novih prebivalcev v naš kraj — bolj kot kdajkoli poprej — postavilo vprašanje — rekreacije, počitka delovnih ljudi po težkem delu. Obstoječe kapacitete so bile takrat, in so še, premajhne. Zato so takrat predlagali zgraditev planinske postojanke na Navrškem vrhu nad Ravnam in tudi oblast je bila pripravljena nuditi sredstva v ta namen. Zaradi naglega in predvidenega širjenja Raven proti Navrškemu vrhu, zaradi nizke nadmorske višine in zaradi planincev, ki so si želeli višje v planine, je gradnja na Navrškem vrhu odpadla. Planinci pa so se odločili, da zgrade na Navrškem vrhu (pri Navrškem križu) na križišču proti Ravnam — Prevaljam, proti Slovenjem Gradcu — Šoštanj in proti Žerjavu — Črni novi planinski dom. Z mesta, kjer naj bi novi pla-

ninski dom stal, je prekrasen pogled na Smrekovec in Peco ter kraje, ki so nudili med NOB zavetje partizanom, kjer si je lahko po dolgih bojih oddahnila tudi legendarna 14. divizija pri svojem pohodu na Štajersko. Z gradnjo oziroma pripravami zanjo se je takoj pričelo. Postavljena je bila lesena baraka in pripravljene načrti za novi dom. Vmes pa je prišlo, kot po navadi, pomanjkanje denarja, in splošna štednja v državi. Za novi dom bi potrebovali 60 milijonov. Teh pa društvo ni imelo, niti jih v doglednem času ni moglo najti. Pričeli smo iskati drugo — seveda začasno rešitev. Našli smo jo v tej koči, ki jo danes odpiramo tukaj na »Ledinah«.

Rudnik Mežica je raziskovalna dela na Ledinah že pred nekaj leti ustavil — koč je bila prazna. Na prošnjo našega društva nam jo je pod zelo ugodnimi pogoji odstopil. Društvo je takoj pričelo z urejanjem koč. Opravljenih je bilo nešteto prostovoljnih delovnih ur. Koča je bila obnovljena od zunaj in od znotraj. Nabavljena je bila oprema, napeljana elektrika, pripravljena gradnja vodovoda, opravljeno markiranje poti in mnogo drugega. Skupno je bilo do sedaj investirano v koč nad tri do štiri milijone dinarjev.

Ne morem mimo tega, da ne bi omenil požrtvovalnosti vseh članov upravnega, posebno pa še gradbenega odbora pa tudi drugih članov. Prav posebno so se pri gradnji izkazali: Janez Gorjanc, Martin Pšeničnik, Franc Šisernik, Pavli Stropnik, Drago Polanc, Štefan Vevar, Franc Podmeninšek, Ivan Filip, Jože Bukovec, Drago Cvitanič, Jože Šuler, Milena Šuler, Marica Miklavčič in mnogi drugi.

In kako bo tod okoli leta 1970 — 1980? Preko »Ledin« bo peljala iz smeri Ravne — Godec nova avtomobilska cesta in povezovala že obstoječo iz smeri Slovenj Gradec — Šoštanj — Črna. Na vrhu pri Naravskem križu pa stoji novi planinski dom SPD Ravne, naš ponos, pa ne le naš, temveč ponos vseh slovenskih planincev.

Od novega doma je na Uršljo goro le pičlo uro hoda. Od doma pa je prelep po-

Predsednik PD otvarja koč

Naši šahisti — sindikalni prvaki Slovenije

Na Ravnah je šah po osvoboditvi zaživel in se razširil tako, kot še nikoli prej. Tri močne sekcije so delovale v kraju: »Fužinar«, »Samorastniki« z gimnazije in MIŠ. Delovni pogoji sicer niso bili posebno ugodni, navdušenje pa je premagalo vse.

Nekaj časa so bili igralni prostori »pri Jagru«, nato pri Melovniku, potem jih nekaj časa sploh ni bilo, zdaj pa so začasno v klubu Svobode.

Posebna kronika bi bila potrebna, da bi našela vse pomembnejše ravenske šahiste in njihove uspehe. Omenimo le pokojnega prof. Franca Druškoviča, ki je, že hudo bolan, še vedno igral šah in navduševal zanj mladino na gimnaziji, pa Bogomira Volčanška, Alojza Bajca in Ivana Cvetka, ki so sodelovali na vseh dvobojih in turnirjih. V petdesetih letih sta se jim pridružila še Gilbert Zupančič in Franc Serafini. Ti igralci so bili jedro »Fužinarja« in jim gre zasluga za to, da je društvo preživel leta krize, ko ni bilo denarja in prostorov in so se mnogi igralci razšli po sosednih klubih.

Kako je torej mogoče, da so naši kljub temu uspeli in postali celo slovenski sindikalni prvaki? Na to vprašanje je obširno odgovoril član zmagovalne ekipe, Franc Serafini, dolgoletni igralec in funkcionar društva.

Šahovski slub »Fužinar« šteje zdaj okoli 30 aktivnih članov. Večina igra šah že pet do deset let in ima torej bogate izkušnje, brez katerih ni uspehov. Zadnja leta je tudi matično društvo »Fužinar« pokazalo precej razumevanja za šahiste. Klub je dobil precej novih šahov in predvsem šahovske ure, brez katerih ni resnega treninga. Poleg tega gre zahvala sindikalni podružnici železarne in sploh vodstvu podjetja, ki sta omogočala udeležbo na večjih in težjih tekmovanjih.

Člani predstavljajo zelo močan in izenačen kolektiv in so trenutno kot ekipa gotovo najboljši ne samo v Mežiški, temveč tudi v Mislinjski in Dravski dolini. Dosti slabše je z mladinci, pionirji in članicami. Ker se običajno tekmuje na 10 deskah v sestavi 6 članov, 2 mladincev in 2 članic, »Fužinar« še ne dosega uspehov, kot bi jih lahko, medtem ko je uspešen na tekmovanjih s postavo 4 ali 6 desk.

gled na Močivje in Jazbino, kjer je Prežihov Močivski Petruh klestil smreke in tja pod Javorje, kjer so v hudi bitki med NOB padli pri Petriču junaki: Petričeva hčerka, Čapaj in Nelka izpod Uršlje gore in kjer je bil ranjen pobudnik ustanovitve našega društva Cvitaničev Franček. A tudi naša kočja na Ledinah bo takrat — lepša in večja kot danes — še živela sredi ledinskih samot in gozdov ter nudila prijeten dom oddiha željnemu delovnemu človeku.

Vse to pa se bo uresničilo le tedaj, če bo tudi za naprej vladala med nami planinci takšna sloga, takšna dobra volja in požrtvovalna pripravljenost za delo, kakor do sedaj.

Uspehi? Že lani je sindikalna ekipa osvojila na slovenskem prvenstvu v Velenju 2. mesto, kar je bil dotlej največji uspeh. Letos je inž. Jože Žunec postal koroški prvak, moštvo pa je zmagovalo v dvobojih z vsemi tekmeci v predtekmovanjih. Še dan pred odhodom v Rogaško Slatino, kjer je bilo letošnje sindikalno prvenstvo, je bilo treba igrati zadnji kvalifikacijski dvoboj s kombinirano ekipo Slovenjega Gradca. Zmaga 4:2 je odprla pot v finale.

Danes je tako, da šahist pozna dobrega šahista, tudi če ga še nikoli ni videl; iz časopisnih poročil pač in iz objavljenih partij. Sestav nastopajočih moštev v Rogaški Slatini je vzbujal spoštovanje in bilo je jasno, da bo zelo težko obdržati naslov vice šampiona. Trezna računica je pokazala: 4.—5. mesto med ekipami Jesenic, »inženirske« ekipe Elektroprojekta iz Ljubljane, močnimi Mariborčani in Celjani, bi bilo kar uspeh.

Za prvo kolo je žreb določil močnega nasprotnika — Cinkarno Celje. Po štiriurnih borbah je bila zmaga fužinarjev 4:2 zaslužena, zato pa je že v popoldanskem drugem kolu čakal še močnejši nasprotnik, moštvo Izvršnega sveta iz Ljubljane z mojstrskim kandidatom Groskom na čelu, pa z Drakslerjem in Levačičem. Geslo je bilo: treba se je boriti, kar bo, pa bo. Nedolžen izid 3:3 je pomenil uspeh.

Z zalogo 7 točk je naslednje jutro šla ekipa v boj z neznanim nasprotnikom Intrans Globusom iz Ljubljane, ki je dotlej zbral celo 7 in pol točk. Zmaga — spet 4:2 — je bila zaslužena. Zdaj je imelo moštvo 11 točk in nasprotniki so postali pozorni na Korošce, kar je pomenilo, da bodo zaigrali proti njim zelo previdno. Tudi favoriti so bili že znani: Elektroprojekt 13 točk, Železarna Jesenice 12 in pol točk,

Železničar Ljubljana 12 točk. Pojavili so se novinarji in tudi TV ekipa jih je posnela. Vsi so pač računali predvsem nanje.

V 4. kolu sta se srečali obe železarni, Jesenice in Ravne. Ker imajo Jeseničani dosti močnejšo ekipo, skorajda ni bilo dvoma o tem, kdo bo zmagal, šlo je nekako le za to, kako visoka bo zmaga in jeseniški kapetan je še posebej opozoril svoje igralce, naj ne sprejemajo remijev brez njegovega dovoljenja. Šlo je za vsake pol točke.

Naši so se zagrizli in z nekaj športne sreče zmagali 4:2.

S 15 točkami so fužinarji pred nedeljskim zadnjim kolom delili 2. mesto z Železničarjem za Elektroprojektom, ki jih je imel 16, zadnji nasprotnik pa je bil prav — Elektroprojekt.

Pred igralno dvorano je velika tabela kazala razvrstitev, v dvorani pa so že bile razstavljene nagrade za zmagovalce. »Ne bi bilo slabo, če bi šla plaketa prvaka na Ravne,« se je pošalil Serafini, vendar se je res le šalil. Nato pa je nanese, da je po dveh in pol urah igre prav Serafini priboril prvo točko »Fužinarju« in izenačil 16:16. Sledila sta dva remija: 17:17. Zupančič je nesrečno izgubil in spet je Elektroprojekt vodil 18:17. Bil je hudo za živce, ko je Ristič v dobljeni poziciji spregledal damo in bilo je pravo olajšanje, ko je kljub temu zmagal in izenačil: 18:18. Igral je le še inž. Žunec. V veliki časovni stiski je njegov nasprotnik, mojster kandidat inž. Krivec pograbil in — remi!

Tako je Železarna Ravne zmagala s 3 in pol proti 2 in pol in dosegla enako število točk kot Elektroprojekt. V končni razvrstitvi je delila z njim prvo in drugo mesto, vendar je postala prvak, ker je imela boljši rezultat proti zmagovalcem.

Seveda se je našim kar samo smejalo, ko je sodnik prebral končne rezultate in povedal, da je na »nemajhno presenečenje zmagala ekipa železarne Ravne«. Končni vrstni red: 1. Železarna Ravne, 2. Elektroprojekt, 3. Železničar, Ljubljana, 4. Železarna Jesenice.

Naši šahisti

Jeseni pa v conski ligi

Pa smo le dočakali!

Prizadevanja naših nogometašev vse od leta 1945 pa do pred kratkim so se vendarle uspešno končala. Naše prvo moštvo bo v sezoni 1964/65 igralo v conski ligi. Prvič v zgodovini ravenskega nogometa v višjem tekmovalnem razredu. Ravenčani bomo imeli možnost gledati bolj kvalitetne tekme. Videli bomo igralce dosedanega slovenskega ligaša — celjskega Olimpa, igralce Drave iz Ptuja, Rudarja iz Velenja, Nafta iz Lendave, mariborskega Kovinarja in druge. Ljubitelji nogometa bodo sedaj pač prišli na račun. Moštvo, trenerju, tehničnemu vodji in ostalim delovnim odbornikom NK Fužinar iskrene čestitke.

Od kod pravzaprav ta veliki uspeh NK Fužinarja? Dobro vemo, da se z nogometom vse od osvoboditve sem ukvarja vedno dovolj ljudi, da je nogometni klub tudi v prejšnjih letih imel dobre in vplivne odbornike in veliko igralcev, med njimi tudi nekaj »zvezd«. Vemo tudi, da so nogometne tekme kljub prodoru odbojke še vedno najbolj obiskane. Tudi trenerji so bili, ŠD Fužinar pa je klub vedno po možnosti podpiralo, prav tako, kakor to dela tudi sedaj.

Najbrž je uspeh prišel prav sedaj zaradi tega, ker fantje iz prvega moštva še nikoli niso bili tako enotni, tako disciplinirani in tako prežeti z željo, da morajo uspeti. Najbrž zato, ker so kljub pogojem, ki niso rožnati, hoteli pokazati, da nekaj zmorejo. Najbrž zato, ker še nikoli niso bili tako dobro psihično, kondicijsko in tehnično pripravljani. Eno z drugim se je dopolnilo in uspeh je tu. Samo nečesa igralci ne pozabite: nikoli ni dobro počivati na lovrikah!

NK Fužinar ima sedaj v svojem sestavu 38 pionirjev, ki jih trenira Boštjan Luter, 19 mladincev, ki jih trenira Jože Vavče in 21 članov, ki jih trenira Franc Gostenčnik.

Pionirji trenirajo 2-krat tedensko. Kvaliteta igralcev, ki sestavljajo prvo pionirsko moštvo, je še kar zadovoljiva, kar za ostale ne bi mogli trditi. Takih pionirjev pa seveda ni, kot so bili tisti pred leti in od katerih jih sedaj kar 6 igra v članskem moštvo. Delo s pionirji je težavno, saj jih imaš kar naenkrat veliko, potem pa počasi

Zmagovalci so prinesli domov plaketo in kristalno vazo — darilo Turističnega društva Rogaška Slatina, doma pa jim je še posebej čestital predsednik sindikalne podružnice za uspeh.

Enako pohvalo zaslužijo vsi igralci, ki so se za vsake pol točke borili do zadnjega kmeta. Posebno priznanje pa gre tovarišu Cvetku, saj se igralci strinjajo v tem, da takšnega vodje potovanja še niso imeli: v vsakem kolu je bil od začetka do konca pri igralcih, jih spodbujal, bodril in se veselil z njimi.

Šahisti se zahvaljujejo za pomoč matičnemu društvu »Fužinar« in sindikalni podružnici železarne ter se priporočajo za enako razumevanje tudi v prihodnje pa — za lasten igralni prostor prosijo, ki bi jim bil vedno na razpolago za nove treninge in nove tekme!

odpadejo. Začne se tisto značilno preseljevanje iz kluba v klub, iz panoge v panogo in na koncu zopet prijadrajo nazaj v matični klub, vendar: izgubljen je čas, ni pravega reda. Drugo, še bolj pereče vprašanje je prava in kvalitetna vzgoja teh mladih nogometašev. Ali je za tako število pionirjev dovolj samo en trener? Vsekakor ne. In še nekaj! Trener mora biti strokovno zelo sposoben prav pri pionirjih, saj tudi tu drži tisto: kar se Janezek nauči, to Janez zna. Pionir mora dobiti dobro, solidno osnovo, če hoče napredovati, če hoče postati dober mladinec in seveda, kar je še bolj težko, dober član.

Nogometni klub se je postavil na pravilno stališče, da ne bo iskal tujih igralcev. To je lepo in prav. Prav zaradi tega pa si mora ustvariti dobro zaledje. Imeti mora še več pionirjev, ker le iz množičnosti bo potem prišla tudi kvaliteta. Poleg tega pa še res strokovni kader, ki bo te pionirje tudi pravilno vzgajal. Ta strokovni kader se mora nenehno izpopolnjevati, biti mora z nogometnimi veščinami na tekočem. Najprej pa mora imeti vsaj dobro opravljen tečaj in izpit za nogometnega instruktora. Ni namreč nič novega in nikjer ni določeno, da je dober igralec tudi dober trener, ali obratno, da je slab igralec slab trener. Odbor nogometnega kluba bi moral gledati na to, da se Luter tehnično izpopolni, da dobi pomoč, pa mogoče pionirji ne bodo več mislili, ali vsaj v taki meri ne, na preseljevanje iz kluba v klub. Kako in koliko se s pionirji — z zaledjem za člansko moštvo — dela, je zelo važno in aktualno vprašanje, predvsem sedaj, ko tudi članom v novem tekmovalnem razredu ne bo z rožicami postlano.

Po tradiciji, ki jo ima naš nogomet, in ki na vsak način prednjači v našem koroškem kotu, bi morali tudi pionirji Fužinarja biti vodilno koroško moštvo. Temu pa ni tako in to nas skrbi. S kvaliteto naših pionirjev res nekaj ni v redu. Če pogledamo lestvico, ugotovimo, da se naše prvo moštvo nahaja na drugem mestu z istim številom točk kot tretje plasirano Ojstrico iz Dravograda. Naše drugo pionirsko moštvo pa zaključuje rep lestvice z borimi tremi točkami. Verjetno je to stanje vredno razmišljanja in ukrepanja. Mogoče ne bo škodovala povezava s šolami. Seveda je tu drug problem, problem, ki ga žal na Ravnah lahko smatramo za neozdravljivo bolezen. Če se samo spomnimo vseh občnih zborov športnega društva Fužinar, moramo ugotoviti žalostno resnico, da kljub vabilom pač ni bilo nikoli mogoče dobiti nobenega profesorja na zbor športne mladine, kljub temu, da bi morali tam tudi sodelovati in bolj živeti tudi izven svoje službe za mladino. Mogoče bo sedaj boljše. Če noče Mohamed h gori, mora pač gora k Mohamedu.

Lestvica koroške pionirske grupe:

Ojstrica	12	10	1	1	43:5	21
Fužinar A	12	7	2	3	34:10	16
Korotan	12	7	2	3	24:9	16
Pohorje	12	5	3	4	30:12	13

Pravi akrobati

Peca	12	5	1	6	14:14	11
Slovenj Gradec	12	2	0	10	10:53	4
Fužinar B	12	1	1	10	5:57	3

Z mladinci so povezani pravzaprav isti problemi, ki smo jih vsaj v grobem ugotovili že pri pionirjih. Tu lahko glede kvalitete ugotovimo le še bolj žalostno sliko. Naši mladinci tekmujejo sicer v višjem razredu kot pionirji, vendar kljub temu petega mesta na razpredelnici ne moremo smatrati za uspeh. Prav iz mladinskega moštva pa se bo moral črpati kader za člansko moštvo. Kje so glavni problemi, ki botrujejo slabim rezultatom naših mladincev? Drži, da se pionir, ki pride v mladinsko moštvo, ne znajde hitro. Tu je treba igrati v nogometnih čevljih, tekme so daljše. Tudi to drži, da mladinci odhajajo na šolanje v druge kraje in da se s tem ruši enotnost moštva. Iz tega pa lahko že zaključimo, da ima NK Fužinar premalo mladincev. Drugič, da strokovno delo ni na višini, da morajo biti treningi boljše pripravljani in bolj kvalitetni. Tudi mladinskemu trenerju Vavčetu je potrebno nuditi več možnosti za strokovno izobraževanje.

Novoizvoljeni odbor NK Fužinar, ki si je zastavil dobro premišljeno pot napredka brez tujih igralcev, bo moral temu problemu posvetiti največ pozornosti. Moral bo pravilno usmeriti svoje strokovne moči za vzgojo mladinskega in pionirskega moštva, moral bo skrbeti za množičnost in iz te množičnosti za kvaliteto, če bo hotel, da bo lahko s prvim moštvom žel uspehe. Ker brez dobrega zaledja, brez kadra si najbrž ne moremo zamišljati uspehov trajnejše vrednosti.

Uvrstili so se v consko ligo

Lestvica mladinske lige:

Branik	14	11	1	2	45:17	23
Drava	14	11	0	3	43:14	22
Kovinar	14	7	3	4	38:25	17
Železničar B	14	5	2	7	35:34	12
Fužinar	14	5	1	8	22:34	11
Slivnica	14	4	2	8	24:37	10
Maribor B	14	4	1	9	24:32	9
Sl. Bistrica	14	3	2	9	13:51	8

Lestvica:

1. Branik	20	16	2	2	73:15	34
2. Fužinar	20	12	4	4	64:21	28
3. Nafta	20	12	2	6	68:35	26
4. Kovinar	20	10	3	7	40:29	23
5. Drava	20	10	3	7	49:37	23
6. Mejnik	20	7	4	9	30:36	18
7. Ojstrica	20	6	4	10	34:61	16
8. Grafičar	20	7	1	12	33:48	15
9. Rače	20	6	3	11	38:50	15
10. Radgona	20	5	2	13	25:63	12
11. Beltinci	20	3	4	13	17:68	10

Naše prvo moštvo je po končanem prvenstvu v MM ligi v sezoni 1962/63 zasedlo tretje mesto. Z Lučičnikom, ki je kvalitetna in moralna opora, so si naši igralci čisto na tihem zadali nalogo, da v sezoni 1963/64 zastavijo vse sile in vse znanje za boljši uspeh. Po jesenskem delu pa se je naše moštvo znašlo nepričakovano na petem mestu lestvice. Zavedali so se, da morajo zamujeno nadoknaditi v spomladanskem delu in že 15. januarja letos so šli na sneg. Treningi so bili ostri in zahtevni, vendar so se bogato obrestovali. Predvsem so bili naši nogometaši kondicijsko zelo dobro pripravljene, in kar je najbolj hvale vredno: disciplina moštva je bila na zavirljivi višini. V spomladanskem delu so imeli tudi smolo, saj so imeli kar tri igralce poškodovane, pred zadnjo odločilno tekmo z Nafto pa jih je pustil na cedilu celo vratar. To epizodo je potrebno verjetno podrobneje opisati. Vratar Jovič Obrad je začel naenkrat tožiti, da je zašel v finančne težave in dal vodstvu NK Fužinar razumeti, da bi ga pač morali nekako nagraditi za njegovo aktivno udejstvovanje v nogometu. NK Fužinar je ubral pri tem problemu edino pot, ki je pravilna. Izključil je Joviča in nastopil proti Nafti z dvema rezervnima vratarjema. Uspeh kljub temu ni izostal. Naši igralci so se proti Nafti borili in zmagali. Zasedli so drugo mesto na razpredelnici in se plasirali v consko ligo. Če ne bi bilo malenkostnih spodrsrljajev (Beltinci, Svečina in Kovinar), bi lahko bili celo prvi in se potegovali za vstop v prvo slovensko ligo.

Vsi smo veseli, da so naši nogometaši prišli v consko ligo. Veseli zaradi uspeha tega kolektiva, veseli zaradi tega, ker bomo lahko gledali nogomet na višji kvalitetni ravni. Vse lepo in prav.

S samo uvrstitvijo naših nogometašev v ta višji rang tekmovanja pa se pojavljajo zopet problemi, ki jih bo moral v prvi vrsti rešiti NK Fužinar sam, celotno ŠD Fužinar in naša skupnost. Tu so namreč tudi taki problemi, ki jih NK Fužinar sam ne bo mogel rešiti.

Po propozicijah NSJ mora biti igrišče, kjer se igrajo tekme conske lige, ograjeno med atletsko stezo in publiko. V parku to verjetno ne bo možno izvesti. Te propozicije tudi predvidevajo, da mora vsak klub razpolagati s sanitarnimi prostori, s toplo vodo, če pa tega ni, se mora klub avtomatsko zopet preseliti v podzvezno tekmovanje.

Kaj pa novi stadion?

Pogovarjal sem se s trenerjem Gostenčnikom, ki ni preveč navdušen nad novim igriščem, kakršno je danes. Povedal mi je, da bi morali travo kositi že aprila, vendar se je čakalo sedaj na julij in se je trava razrastla v višino, namesto da bi se razširila. Tako je sedaj igrišče pokrito s kupčki trave. Ko pa pride dež in nato sonce, stadion, oziroma igrišče razpoka in nastanejo jamice. Gostenčnik meni, da bi se moralo to igrišče večkrat povaljati in kositi, pripominja tudi, da je preveč napeto. Trener našega prvega moštva mi je tudi povedal, da ne znamo paziti na tisto, kar že imamo.

Čez sredino novega stadiona se vleče že krepko izhojena pot, nikjer pa ni kakšne tablice, ki bi opozarjala na to nepravilno početje. NK Fužinar je z opominom kaznoval svoje igralce, ki jih je pri takem dejanju zalotil.

Vprašanje igrišča, ograje in higienskih sanitarnih prostorov nogometni klub ne bo mogel sam rešiti. Mislimo pa, da si je zaslužil, da se za to pozanima športno društvo Fužinar, odbor za izgradnjo stadiona in celotna naša skupnost.

Drugi problem, ki prav tako presega okvir samega nogometnega kluba, je izmensko delo članov prvega moštva v naši železarni. Slišale so se že parole, da če bi bila naša železarna nekje v Bosni ali Srbiji, da bi imela našega Fužinarja najmanj v drugi zvezni ligi. Verjetno pretirana in nesmiselna trditev. Ni pa rečeno, da naša železarna ne bi mogla nekako urediti vsaj tako, da bi igralci skupaj delali na eni izmeni. Težko si je namreč predstavljati trening prvega moštva, trening moštva conske lige, kjer manjka tudi po pet standardnih igralcev, ki zaradi dela ne morejo na trening. Vemo, da so se vsi predsedniki NK zelo trudili, da bi ta problem rešili že v prejšnjih letih, vendar niso uspeli. Želimo še enkrat poudariti, da predstoječe tekmovanje ni več podzvezno tekmovanje, ampak consko tekmovanje in da novi pogoji zahtevajo tudi nove prijeme in rešitve. Brez dvoma drži, da je naša skupnost veliko pripomogla k športnemu dvigu in izživiljanju naše mladine in zato ji moramo biti vedno in povsod samo hvaležni. Menimo pa, da bi se dalo z dobro voljo tudi vprašanje enotne izmene pravilno rešiti.

Poleg že naštetih problemov — pravilna vzgoja kadra — pa obstajajo tudi notranji problemi, ki jim bo kos celoten kolektiv nogometnega kluba sam. Ni namreč nobena skrivnost, da v moštvu šepajo krila in da je zelo težaven položaj z vratarjem. Dejstvo, da bodo odšli v JLA v kratkem Kričej, Kovač, Buhvald in Dornik, ta problem samo še potencira. Tekmovanje v višjem kvalitetnem razredu pa bo zahtevalo še več znanja, še več truda in znoja. Drži, da bodo iz JLA prišli Tomo Busja, Rajko Praznik, Anton Butolen in Jakob Videčnik, vendar bo kljub temu potrebno s podvojenimi močmi delati, če bodo nogometaši hoteli zavzeti solidno mesto v conski ligi.

Vsi se najbrž dobro zavedamo, da teh problemov ne bo lahko rešiti. Predvsem ne, če ne bo složnega dela in pomoči celotne skupnosti.

Nogometni klub se je s prizadevanjem uspel plasirati v consko ligo in prav bi bilo, da bi mu sedaj vsi, ki lahko pomagajo, pomagali, da bi lahko delali pod enakimi pogoji kot druga moštva conske lige in prepričani smo, da bi to nogometni klub znal ceniti in da ne bi razočaral številnih privržencev te športne panoge.

Nogomet je kolektivna igra, ki v prvi vrsti zahteva veliko igralcev, če se hoče ustvariti dobro in izenačeno moštvo. Je igra, kjer individualist ne pomeni ničesar, igra, kjer se najbolj pokaže povezava, enotnost in tovarštvo med vsemi igralci. Na samih igralcih in seveda tudi na trenerju in odboru leži odgovornost za dobro

Novo štiristezno kegljišče na Ravnah

Kegljanje ima na Ravnah že staro tradicijo. Prvi kegljači so se zbirali že pred vojno pri »Jagru« in na Holmcu, kjer sta bili ilovnati kegljišči, metali pa so kar lesene krogle.

Po vojni, ko je bil dograjen Dom železarjev leta 1954 ter leto dni kasneje tudi hotelski prostori, so dobile Ravne za tiste čase še kar sodobno dvostezno kegljišče. Začeli so se zbirati stari kegljači: Štor S., Petaver, Sladič in drugi. Kegljali so večinoma za pijačo ali denar — znano »šanco« in »libek«. To so bili zametki kegljanja, toda z uvedbo kegljanja kot športne discipline se je začela ta športna zvrst kaj hitro širiti. Športno društvo Fužinar je takoj uvidelo potrebo po osnovanju kegljaške sekcije, ki pa je kasneje prerastla v klub. Skromnim začetkom so sledili vse večji uspehi kluba na domačem in tujem terenu. Člani so osvajali okrajna prvenstva v borbenih partijah ter se posamezno in kot ekipa plasirali v republiško ligo. Leta 1958 se je osnovala tudi ženska ekipa. S prizadevno vadbo so se prebile celo na 2. mesto v državi. Med članicami je dosegla Jezerškova celo tako velik uspeh, da je postala članica državne reprezentance.

Kegljanje se je močno razširilo ter pridobivalo vedno več pripadnikov. V klub smo vključili tudi več krožkov, kot npr.: Vesele kegljače, Trgovski dom, Gozdarje, Invalide idr.

Na medobratnih tekmah je sodelovalo in tekmovalo nad 500 članov kolektiva železarne.

Zaradi vse večjega zanimanja za kegljanje dostikrat nismo več mogli vaditi na 2 stezah, zato smo začeli resno razmišljati o rekonstrukciji obstoječega kegljišča.

Pri direktorju Gregorju Klančniku, vsestranskem športniku, in takratnem UO železarne smo naleteli na popolno razumevanje. Začeli smo pripravljati načrte za štiristezno kegljišče. Pri ŠD Fužinarju je bil imenovan gradbeni odbor v sledeči sestavi: J. Homan, O. Hafner, S. Štor, Fr. Gaberšek, T. Gašper, J. Trefalt, M. Korošec ter S. Hromc in Grobelnik. Odbor je moral pripraviti vso potrebno dokumentacijo za gradnjo ter vršiti koordinacijo med izvajalcem gradbenih del »Gradisom« ter ŠD Fužinarjem.

3. avgusta 1963 smo končno začeli rušiti staro kegljišče. Člani so v veliki meri pomagali pri vseh delih ter opravili nad 8000 udarniških ur. Kot že omenjeno, je bil izvajalec del Gradis, medtem ko so razna obrtniška dela opravila naslednja podjetja:

in srčno zastopanje Fužinarja iz Raven na Koroškem v tem novem razredu tekmovanja. Na celotni skupnosti pa leži odgovornost za ustvarjanje pogojev dobrega dela.

Vsi si želimo, da bi naši nogometaši z uspehom nastopali v novem tekmovalnem okolju, in vsi želimo, da bodo odgovorni ljudje našli način in sredstva, da bodo naši nogometaši z veseljem zastopali naše športne Ravne.

mizarsko podjetje Radlje, asfaltiranje: Mariborsko cestno podjetje in prevaljsko pleskarsko podjetje.

Ostalo notranjo opremo so izdelali ter montirali naši mizarji: Gašper, Večko in drugi. Vsa električna inštalacijska dela ter svetilke, napise in semaforje so izdelali elektriki pod strokovnim vodstvom Jožeta Kerta in Antona Borovnika. Tapetniška dela ter obloge sta nam posredovala Franc Levar in Lovro Mačič. Moderne ter kvalitetne pokazalne table za objavlanje rezultatov je po zamisli Filipa Rožanca in Mirka Korošca izdelala skupina mladih ključavničarjev iz železarne.

Novi športni objekt je bil svečano otvorjen ter predan svojemu namenu na dan borcev 4. julija 1964. Ob otvoritvi štiristeznega kegljišča je okrajna kegljaška zveza pod predstvom dr. Trboča izvršila registracijo. Po slavnostni otvoritvi so se pomerili kegljači Fužinarja s sosednjo ekipo Sl. Gradca v borbenih partijah, ki so

jih zaključili v svojo korist, medtem ko so kegljavke Sl. Gradca premagale oslabljeno domačo ekipo. Po prvih dveh tekmah je bil na vrsti troboj med ekipami Zveze borcev iz Raven, Mežice in Prevalj. Domača ekipa ZB je zmagala in prejela od občinske zveze ZB pokal v trajno last.

Črne asfaltne steze prijazno vabijo aktivne športnike kegljače kot tudi številne bivše fizikurnike, da najdejo na njih svoje razvedrilo ter rekreacijo, ki je potrebna našemu delovnemu človeku po trudapolnem telesnem in duševnem delu v tovarni, v delavnicah in pisarnah. K odboru kluba prihaja vedno več zainteresiranih krožkov z željo, da jim nudimo možnost treninga. Člani Fužinarja so že po nekaj tednih treninga dosegli kar lepe rezultate. Naj navedem samo nekaj vrhunskih: Horvatič 872, mladinec Haber 867 ter novi rekord 897 podrtih kegljev, ki ga nosi naš veteran Fr. Grobelnik.

Na koncu bi se rad zahvalil za nesebično sodelovanje vsem, ki so kakorkoli pomagali pri gradnji novega kegljišča.

Vabimo vas pod geslom: »Vseh devet!«
Oto Hafner

Naš zvezni ligaš

Naša odbojka je zopet v zvezni ligi. Z burnim odobravanjem se je ta vest hitro razširila med ljubitelje te športne panoge. Marsikdo je takrat pozabljal, s koliko truda je našim odbojkarjem končno po več letih zopet uspelo uspešno premagati kvalifikacije in se plasirati v najvišji razred te zvrsti športa — v zvezno odbojkarstvo ligo. Za Ravne brez dvoma velik uspeh! Pa ne samo za Ravne, ampak tudi za Slovenijo, ki ima zdaj kar tri svoje predstavnike v zvezni ligi.

Športno občinstvo z navdušenjem spremlja tekme domačega Fužinarja na »improviziranem« igrišču v parku na Ravnah. Odobrava in graja. Večkrat pozablja, da je

to pač tekmovalje v zvezni ligi in si želi samo zmage. To si najbrž želijo tudi odbojkarji sami, vendar je vrh zvezne lige veliko bolj kvaliteten in našim še zelo veliko manjka, da bi lahko šli v korak z najboljšimi. Bolj trezni in dobri poznavalci odbojke si samo želijo, da bi naši odbojkarji predvsem ostali v zvezni ligi. Želijo si, da bi iz leta v leto igrali boljše in da ne bi zapustili več hitro najvišjega tekmovalnega razreda. Pri teh ljudeh obstaja tudi tiha bojazen; bojijo se (in to ne čisto brez osnove), da se ne bo zgodilo kot takrat pred leti, ko je Fužinar po enoletnem tekmovalnem moral zopet v republiško ligo. In takrat Fužinar ni imel slabega moštva.

Rekorder Grobelnik na novem kegljišču

V Osijeku po uspešnih kvalifikacijah

Mogoče lahko celo trdimo, da je moštvo delovalo bolj enotno in izenačeno.

Spomladanski del tekmovanja je za nami. Ni šlo vse tako po maslu, kot so odborniki in verjetno tudi igralci planirali. Kdor je gledal vse tekme doma, in teh ni malo, je bil priča tudi »spodrsrljajem« proti slabšim ali vsaj enakovrednim nasprotnikom. Ti nepredvideni »spodrsrljaji« so marsikoga pripravili do tega, da nič prav optimistično ne gleda na drugi, jesenski del tekmovanja. Sedmo mesto izmed desetih moštev Jugoslavije sicer ni tako slab uspeh za novince. Trem zmagam pa bi se lahko pridružila vsaj še ena in to bi bilo že veliko boljše. Bili bi mirni in brez strahu bi pričakovali drugi zavrtljaj v jeseni.

Brez dvoma so igralci v prvi vrsti tisti, ki lahko razveselijo, tisti, ki navdušujejo in tudi razočarajo. Na svoja ramena so prevzeli težko breme in prav v jeseni bomo videli, ali ga bodo mogli nositi. Velika odgovornost leži tudi na trenerju in celotnem odboru OK Fužinar; nič manj seveda na matičnem ŠD Fužinar in seveda na vseh, ki ljubijo šport.

Vsi vemo, da ima OK Fužinar premalo kvalitetnih igralcev. Odborniki se trudijo, da bi pridobili Mežičane k sodelovanju. Ta predlog so potrdili in skušali uresničiti tudi odgovorni ljudje na občini — a kaj, ko so naleteli na nepremostljive zapreke. Ali je to prav? Brez dvoma ne. Tem ljudem bi bilo pač treba povedati v takem jeziku, da bi to tudi razumeli.

Zadnjič je »Delo« na prvi strani objavilo članek, ki obravnava prav te probleme. Kot dokaz, da so take fuzije koristne, navaja prav odbojkarški klub Branik-Hoče, namiznoteniški klub Olimpije, rokometnaše Rudarja iz Trbovelj in se nazadnje navdušuje nad dejstvom, da bo Slovenijo v

zvezni boksarski ligi zastopal Maribor, ki bo v pomoč dobil celo ljubljanske boksarje. Torej pametno sodelovanje celo med Ljubljano in Mariborom, mi pa v eni občini ne moremo »zgratati«, da bi lepo in koristno sodelovali. Ta problem pri nas najbrž presega možnosti reševanja pri OK Fužinar in OK Partizan Mežica, zato bi se morali tu še bolj vključiti odgovorni ljudje na občini.

Pri teh »zunanjih« problemih, ki tarejo naše odbojkarje, moramo še omeniti, da imamo slabo igrišče in predvsem: premajhno igrišče. Vsi se tolažimo z novim stadionom, vendar se tolažimo že leta. Odbojkarji nimajo pravih garderob, in kar je najbolj problematično, ni niti tople vode, da bi se lahko človek, po včasih tudi večurnem garanju na igrišču, pošteno umil.

Razkasanost moštva je tudi problem zase. Eni v Ljubljani, drugi na Ravnah. Eni v polnem študiju in tudi pred diplomom, drugi včasih zaradi dela ne morejo na trening. To je brez dvoma velik problem, ki se najbolj kaže na sami tekmi, ko včasih nasprotnik kar zaporedoma najde razne luknje, ko igralec igralca ne razume. In prav zaradi nevigranosti pride potem do razbite in živčne igre, ki nikoli ne prinese nič dobrega.

Vendar so tu še notranji problemi.

Povsod, kjer se dela, so pač tudi težave. Kdor ne dela, ne greši. Na napakah pa se tudi učimo. Prav zaradi tega smo prepričani, da nas bodo naši odbojkarji tudi v bodoče razveseljevali s še boljšo igro, s še boljšimi rezultati. Težko si namreč človek zamišlja, da bi kolektiv, ki je uspešno prebrodil kvalifikacije in dobro zastavil svoje sile v prvem delu tekmovanja, ne bil zmogel urediti svojih notranjih problemov. Tu mora zmagati kolektivni duh, tu mora zmagati napredna in zdrava misel, saj o tem kolektivu res ne moremo zapisati, da nas bi kdaj koli zelo razočaral. Prvo leto je pač za novince najhujše in prav sedaj je potrebno zastaviti vse sile za uspeh. Razni individualisti se bodo pač morali podrediti kolektivu, ker le v slogi, ja, prav v slogi, je moč.

Odbojkarški klub ima v svojih vrstah ekipo mladink, drugo moštvo ali bolje mladinsko moštvo in člansko moštvo. Mladince in člane trenira Filipančič, mladinke pa Karel Pogorevcnik.

Mladinke so letos na turnirju za republiško prvenstvo dosegle tretje mesto, kar je zelo lep uspeh, če upoštevamo, da imajo veliko premalo tekem, saj iz upravičenih razlogov ne igrajo v nobeni ligi. Turnirski sistem ima pač pomanjkljivost, da je premalo tekem in da je pač zelo težko priti do prave tekmovalne rutine. OK Fužinar bo moral tudi gledati na to, da bo število mladink povečal, zdaj jih je namreč le deset.

Mladinci tekmujejo kot drugo moštvo v podzvezni celjsko-mariborski ligi. Trenutno so na tretjem mestu z enakim številom točk kot prvo plasirano moštvo. Tudi zelo lep uspeh. Še lepšega so dosegli kot mladinci na republiškem prvenstvu, kjer so zasedli za Kanalom drugo mesto. Lep uspeh so dosegli s petim mestom tudi na državnem prvenstvu. Zelo pohvalno je dejstvo, da je mladinsko moštvo sestavljeno iz zelo discipliniranih, mladih, krepkih

fantov, ki veliko obetajo. Že v spomladanskem delu smo videli mladince Španževa igrati v prvem moštvu, v jesenskem delu pa se mu bodo po vsej verjetnosti pridružili še Stres, Košuta in Štehanik, pa še mogoče kateri.

Redno trenira okrog 15 mladincev. Iz tega kadra bo po vsej verjetnosti mogoče dobiti najboljšo in najzanesljivejšo zamenjavo za prvo moštvo, zato bo potrebno tudi v bodoče tem fantom nuditi vse pogoje za dober in strokoven trening.

O našem prvem moštvu ali »Urnautovi četi« kot jo radi imenujejo novinarji, smo že veliko napisali. Mogoče ne vse v »superlativih«, ampak bolj zmerno, mogoče celo črnogledo. Ojačanja je ta četa prav gotovo potrebna. Govori se, da je Iglar že podpisal pristopno izjavo za Fužinar. Tudi Virnikovo koleno je že boljše in ga bomo zopet videli igrati. Če bi uspeli pridobiti še Krajncu in bi postopoma vključevali še najboljše mladince, bomo dobili homogeno ekipo, ki bo v jeseni v stanju zagotoviti si tudi še nadaljnje tekmovanje v zvezni ligi.

V drugi polovici avgusta bodo naši odbojkarji na skupnih pripravah v Mozirju. Pričakujemo in trdno smo prepričani, da bodo s Filipančičevo pomočjo in s svojim elanom premagali vse notranje probleme in da se bodo jeseni zopet predstavili na Ravnah in v tem našem koroškem kotu.

Od športne javnosti pa pričakujemo še v bodoče vso podporo za ta kolektiv v najvišjem rangu tekmovanja vsepovsod, predvsem pa s pravim športnim navijaanjem na igrišču.

-ate-

KAM GREŠ, NAMIZNI TENIS?

Še letos so imeli republiške prvake. Pri pionirskih dvojicah. Tri pionirke imajo med prvimi desetimi v republikli. Torej še letos taki uspehi, ko je že itak vse skupaj na psu, ko ni redne vadbe, ko ni prostora.

Namiznoteniškim igralcem se zdi, da so v okviru Fužinarja postali pravi pastorki. Nekdanji močni klub, prvi klub v Sloveniji, ki je imel v eni in isti sezoni ekipnega državnega prvaka pri mladinkah in mladincih, nima svojih prostorov. S takimi uspehi se niso mogli pohvaliti niti Triglav, Ljubljana ali Odred oziroma sedanja Olimpija. In kakšne delovne pogoje imajo oni!

Namiznoteniški igralci in funkcionarji nikoli niso obešali na veliki zvon, da imajo zelo slabe pogoje za vadbo, saj so mislili, da te pogoje itak vsi poznajo. Zadovoljni so bili z barako, kjer si se lahko poletni spekel, pozimi pa je tako pritisnil mraz, da so žogice pokale. Od vseh obljub, da bodo dobili primerne prostore, ni bilo nič bolj toplo.

Barake ni več. Umaknila se je podaljšku valjarne. Razumljivo! Ampak nekaj ni razumljivo. Veliko prej se je vedelo, da bo morala tista baraka enkrat proč. Takrat je je bil čas, da bi se resno pristopilo k reševanju problema namiznoteniškega prostora.

Bliža se jesen, bliža se namiznoteniška sezona. Bliža se pa tudi začetek šole in redna vadba Partizana. To pa pomeni: namizni tenis iz telovadnice, ali z drugo besedo: na cesto. — Kako torej?

Moja prva pot na Raduho

Bilo je še v stari Jugoslaviji, točno za leto se ne spominjam več, ali je bilo leta 1923 ali malo pozneje. V službi sem bil pri rudniku v pisarni računovodstva in še en moj prijatelj ravno tam, eden pa iz jamarstva; danes ju že ni več, ker ju že zemlja krije. Bila sta tudi navdušena planinca. Dogovorili smo se, da bomo obiskali Raduho. To je bilo v petek, v soboto zjutraj pa moramo zgodaj na noge. Prva lokomotiva pelje že ob štirih zjutraj delavce na delo na Fridrih rov proti helenskemu jašku in nam trem bi bila pot skrajšana, če bi se peljali z delavci skozi jamo, najmanj za 2 uri. Na Fridrihu skozi jamo do jaška, tam pa po nekaj lestvah gor do prvega rova, ki drži na svetlo že iz Črne naprej na cesto, ki pelje na Heleno blizu gostilne pri Janku, kakor se je tedaj reklo.

Onadva sta bila zjutraj točna, jaz pa sem se zaspal, in sem se šele zjutraj ob šestih peljal na Fridrihu skozi jamo, torej dve uri pozneje. Upanje sem imel, da me bosta pri gostilni počakala. Pa sem se oglašil tam in so mi rekli, da naj kar pridem za njima, bosta pa pri Pucu počakala. Tam je bila druga gostilna na tej poti. En »firtelček« sem ga srknil, potem pa pot pod noge in hajd naprej, kar so mi noge dopuščale, do Puca. Tam se zopet oglašim, pa ju že ni bilo več, sta že odšla pred eno uro. Naročila sta, kod naj grem, ker meni ni bila znana pot prvič na Raduho. Od tam naj grem do glavne ceste na levo, mimo mlina in po markirani poti navkreber do kmetije pri Heđu in od tam naprej do Haderlapa. Ves čas je bila pot markirana do malega sedla pri Knezovih travnikih. Kako sem se zavzel, ko pridem tam na vrh, pa vidim planino pred seboj čisto

blizu, da bi se kar stegnil do tja. Bili pa sta od tam dve poti, ena na levo, tista bližnja, druga pa na desno, markirana, po kateri se pride na Grohat. Naredil sem napako, ko sem jo ucvrl kar na bližnjico. Od začetka je bila pot še kar lepo zložna, počasi pa je je bilo vedno manj, kar naenkrat pa sem se znašel v taki goščavi, da sem mislil, da ne bom več mogel ven. Pa sem se prerinil skozi do majhnega grabna, kjer je tekla srebrno čista voda, in še mali tolmunček je bil tam, ki me je vabil, da si naj malo počijem in oddahnem. Pa res sem se usedel blizu vode, se sezul in si okopal noge v mrzli studenčnici, malo pojedel, srknil par požirkov dobrega konjaka pa sem bil spočit. Začel sem ugibati, da je ta voda tista, ki teče skozi Bistro, jaz pa sem bil že blizu izvirka. Od tam pa sem šel še malo strmo navzgor in prišel na lovsko stezo, ki je držala čisto pod steno Raduhe. Kako vesel sem bil, ko sem se znašel naenkrat že čisto pod skalami, kjer sem moral preplezati še 30 do 40 metrov na vrh, kar pa mi ni delalo dosti težav.

Ko pridem na vrh, pa zagledam malo nižje dol pastirsko kočjo na Javorci. V četrte ure sem bil že tam, to je bilo okoli enajstih dopoldne. Bila sta dva pastirja tam, en starček, ki sem ga prepoznal, ker je nosil pečen kostanj v vencih naprodaj v Mežico po štiri krajcarje za venec. Drugi pa je bil še mlad, pri šestnajstih letih, ki se mi je takoj ponudil za vodnika po rože planinke v peči. Postregla sta mi z dobrim kislim mlekom, jaz pa njima s konjakom. Potem me je pa fant peljal navzdol precej daleč, da sem imel prelep razgled na Solčavo in Logarsko dolino ter celo pogorje Kamniških planin. Neverjetno, kako je

fant plezal po pečeh v lesenih coklarjih, da sem ga komaj dohajal. Navzdol se pa nisem smel ozirati, ker se mi je preveč motilo. Nabirala sva rože od spodaj navzgor. Njemu je bilo dobro znano, kje se bo kaj dobilo. Tudi jaz sem jih nabral nekaj za na klobuk.

Naenkrat pa se oglasita moja prijatelja čisto na vrhu, kamor sva midva s pastirjem priplezala. Kako sta se zavzela prijatelja, ko sem jaz že imel pušlec za klobukom, onadva pa sta šele komaj prišla na vrh. Prehitel sem ju, ker sem se podal od Kneževih travnikov kar »na gliho« proti planini, onadva pa sta šla po markaciji in sta prišla k Zabukovniku in na Grohat ter sta se tam zamudila pri planšarjih.

Ne bom pozabil svojega prvega izleta na lepo Raduho, ki sem jo pozneje še večkrat obiskal.

Rudolf Jasser

JOŽE TRUNK

10. julija nas je pretresla žalostna vest, da našega sodelavca Jožeta Trunka ni več. Z mopedom se je vračal iz Slovenjega Gradca domov, popoldne bi moral na delo. Presenetil ga je dež in na mokri cesti ga je pri Šentjanžu zaneslo v drevo. Zdravniki niso mogli več pomagati.

Jože Trunk se je rodil leta 1931 v Sv. Primožu na Pohorju. V železarni je bil zaposlen od leta 1954 kot visokokvalificiran ključavničar v strojni kisikarni, zadnja leta pa je delal na odgovornem delovnem mestu prvega strojnika.

Bil je vesten delavec in tovariški do sodelavcev. Imel je smisel za skupno delo, zato je bil zelo priljubljen.

Kot član ZKS je dobro delal v osnovni organizaciji, v prostem času pa se je ukvarjal z lovom in ribolovom.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Pregled nezgod pri delu v I. polletju 1964

	Povprečje leta 1963	Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Povprečje I. polletja 1964
Vse nezgode	10,70 %	11,76 %	10,32 %	14,7 %	7,56 %	10,32 %	12,62 %	11,27 %
Samo nezgode v tovarni	9,60 %	10,92 %	9,12 %	14,4 %	7,20 %	10,32 %	11,4 %	10,6 %

Pogostost nezgod po obratih

	Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Povprečje za I. poll. 1964
Jeklarna — topilnica	5	4 + 1	8	1	4	8	30 + 1
Jeklarna — livarna	2 + 2	5 + 1	9 + 1	4 + 1	5	4 + 1	29 + 6
Kovačnica	8	5	7	—	6	3	29
Valjarna	2	1	3	3	5	4 + 2	18 + 2
Termična obdelava	—	1	—	—	1	1	3
Mehanična delavnica	7	2	3	4	2	3	21
Vzmetarna	—	—	—	—	—	—	—
Energetski oddelek	—	1	1	—	—	—	2
Elektro obrat	—	—	—	—	—	—	—
Strojni remont	2	2	3	—	2	3	12
Gradbeni remont	—	1	—	3	—	—	4
Promet	1	—	1	1	—	—	3
OTKR	—	1	—	—	—	2	3
Predračunska	—	— + 1	1	2	1	1	5 + 1
Skupaj	27 + 2	23 + 3	36 + 1	18 + 1	26	29 + 3	159 + 10

+ pomeni nezgode na poti od doma na delovno mesto in od delovnega mesta do doma.

Pogostost nezgod se je torej, žal, zopet povečala. Železarji, upravljalci — storite svojo dolžnost!

Zlata poroka v
Sentanelu

V Šentanelu je bila pri Pikalu zlata poroka. Takega dogodka v kraju ne pomnijo tudi najstarejši ljudje. Zlate poroke so bile tod in tam, le v Šentanelu ne. »Vzela sta se« torej Jurij Marin (roj. l. 1880) in Helena Fajmutova iz Črne (roj. l. 1895), oba sta rojena na isti dan istega meseca — 10. aprila. 12 otrok je izšlo iz tega zakona, 34 vnukov in 8 pravnukov. 60 let je Marin gospodaril na svojem posestvu in pravi, da pri njem rubili nikoli niso. Vse sta Marinova s pridnostjo zmogla. Povabljenih je bilo 50 parov, pa otroci so prišli in oknarji. Po stari navadi so bili zraven štirje camarji in štiri družice. In z njimi želimo tudi mi »očku ženinu in mamičici nevesti« še veliko zdravih in srečnih let.

Opereta na domačem odru

Že prav na koncu sezone — 27. in 28. junija — je ravenska Svoboda postavila na oder opereto Radovana Gobca »Hmeljska princesa«. Pri predstavi je sodelovalo okoli 80 ljudi: ženski komorni zbor, koroški oktet, plesna skupina in orkester glasbene šole. Dirigiral je ravnatelj glasbene šole

Jože Petrun, režirala je Zofka Volčanškova, plesne vložke je pripravila Hedvika Jamškova, sceno pa Miloš Štor.

Prav dejstvo, da je lahkotno delce tako sproščeno in gladko teklo, dokazuje, koliko je zahtevalo priprav, vaj in truda vseh nastopajočih in vendar so se nazadnje tako

raznoliki elementi kot so igra, petje, glasba in ples zlili v celoto, da je obakrat nabit polna dvorana nastopajoče večkrat nagradila s priznanjem kar na odprti sceni. (Le drobna pripomba za prihodnje nastope: hmelj ni hmeu in bi kot piko na i tudi pri takšnih prireditvah kazalo povabiti lektorja.)

Težko in nevhvaležno bi bilo, imenovati koga posebej, ko so vsi enako zaslužni za uspeh, vendarle pa je izstopala z lepim in šolanim glasom Dora Jemčeva v naslovni vlogi, ki jo je uspešno dopolnjeval Tone Ivartnik. Sicer so bili pevsko in igralsko najbolj skladni gotovo trije snubci, med katerimi je požel največ priznanja Alojz Fink, medtem ko je imel Lojze Vinkler premalo priložnosti, da bi bil pokazal vse svoje pevske kvalitete.

Iz razgovora z ravnateljem Petrunom smo zvedeli, da je bila opereta uprizorjena predvsem zato, da bi dali domačemu občinstvu, ki ima rado domačo glasbo in ki obiskuje nastope najrazličnejših zabavnih ansamblov, lahkotno, melodiozno, vendarle pa glasbeno toliko kvalitetno in resno delo, da bi lahko predstavljalo stopnjo k razumevanju npr. operne glasbe.

Eden od poglobitvenih namenov te predstave pa je bil ta, da je združila vso pevsko kvaliteto kraja, obenem pa je služila tudi kot preizkušnja mlademu orkestru glasbene šole. n. r.

»Hmeljska princesa«

Redakcija te številke je bila zaključena
14. avgusta 1964.

Izdaja upravni odbor Železarne Ravne — Urejuje uredniški odbor — Tisk: CP Mariborski tisk v Mariboru — Odgovorni urednik: Avgust Kuhar